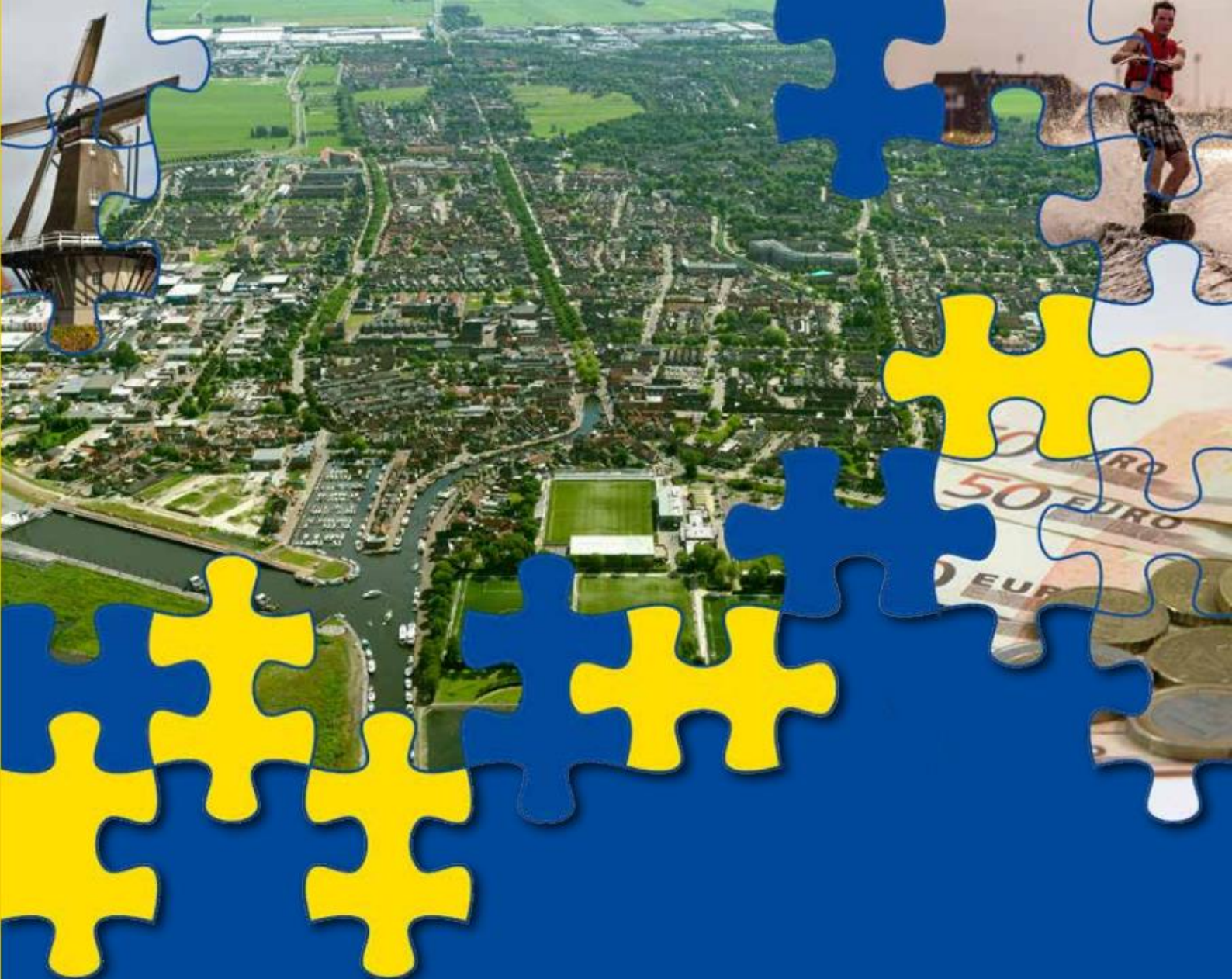

PROGRAMMABEGROTING 2018-2021

Begroting 2018 - 2021

september 2017

Voorwoord

Aan de raad

De programmabegroting 2018 - 2021 is opgesteld in overeenstemming met de uitgangspunten van de kadernota zoals die in de raad van 29 juni 2017 zijn vastgesteld. In de financiële analyse is in beeld gebracht wat de effecten zijn geweest van de aangenomen amendementen bij de kadernota en zijn ook de effecten van de meicirculaire meegenomen. Daaruit blijkt dat het resultaat in lijn is met die verwachting.

Ook bij het opstellen van de programmabegroting 2018 - 2021 wordt er nog volop onderhandeld over een nieuwe regering. Het blijft spannend hoe de plannen van de nieuwe regering worden gefinancierd en of daarbij aan een korting op het gemeentefonds wordt gedacht.

Daarnaast zijn er in 2018 gemeenteraadsverkiezingen en de politieke partijen zullen binnenkort met hun verkiezingsprogramma naar buiten komen. Dat zal vooral zijn weerslag hebben op de jaren na 2018.

In deze begroting zijn de financiële effecten van het integraal huisvestingsplan scholen verwerkt en ook daaraan gekoppeld de verplaatsing van de gemeentewerf. De nieuwbouw van de brandweerkazerne is onlangs van start gegaan.

Belangrijke stappen zijn gezet in de doorontwikkeling van de organisatie om beter toegerust te zijn voor de taken waarvoor we als gemeente gesteld zijn. We vinden het belangrijk als kleine gemeente regie te houden en als volwaardig gesprekspartner te participeren in de regio. Wij zijn blij dat er bij de kadernota middelen beschikbaar zijn gesteld om hier ook daadwerkelijk inhoud aan te geven.

De ontwikkelingen in het sociaal domein blijven aandacht vragen. We verwachten dat we meer sturingsinformatie krijgen om de transitie naar de basisinfrastructuur beter vorm te kunnen geven.

Op basis van de besluitvorming bij de kadernota wordt een geringe stijging van de lastendruk verwacht voor de gemiddelde burger met een eigen woning van 0,8%, wat vooral het effect is van een verlaging van de OZB met 3%.

De raad zal de programmabegroting 2018 - 2021 behandelen in zijn vergadering van 2 november 2017.

Wij zijn blij dat we een programmabegroting 2018 - 2021 kunnen presenteren die structureel sluitend is. De lokale lastendruk blijft beperkt en het weerstandsvermogen trekt flink aan. Een solide programmabegroting met voldoende fundament voor een nieuwe raad om op verder te bouwen.

Burgemeester en wethouders,

De secretaris,

de burgemeester,

Drs. J.F.H. Jennekens

M. van de Groep

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting en besluitvorming	7
Leeswijzer	9
1. FINANCIËLE POSITIE	11
1.1 Financiële beschouwing	13
1.2 Totaaloverzicht 2018 - 2021	15
2. PROGRAMMAPLAN	17
2.0 Bestuur en ondersteuning	19
2.1 Veiligheid	25
2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	31
2.3 Economie	35
2.4 Onderwijs	39
2.5 Sport, cultuur en recreatie	45
2.6 Sociaal domein	53
2.7 Volksgezondheid en milieu	59
2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	65
3. PARAGRAFEN	73
3.1 Lokale heffingen	75
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	93
3.4 Financiering	99
3.5 Bedrijfsvoering	105
3.6 Verbonden partijen	109
3.7 Grondbeleid	113
4. BIJLAGEN	117
4.1 Overhead	119
4.2 Kerngegevens	121
4.3 Overzicht directe en indirecte subsidies	123
4.4 Totaaloverzicht per taakveld 2018	128
4.5 Afkortingenlijst	131

Samenvatting en besluitvorming

De raad van de gemeente Bunschoten, gelezen de inhoud van de programmabegroting 2018

Besluit:

- I tot het vaststellen van de programmabegroting 2018
- II akkoord te gaan met de tariefaanpassingen zoals opgenomen in de paragraaf lokale heffingen, waarvan de belangrijkste hieronder nog even worden genoemd:
Onroerende zaakbelastingen (niet-woningen)	-/- 1,60 % *
Onroerende zaakbelastingen (woningen - eigenaren)	-/- 1,60 % *
Reinigingsrechten	1,40 % *
Rioolrechten (1,4% inflatie; 4% rioolbeheerplan)	5,40 % *
Marktgelden	1,40 %
Begraafrechten	2,00 %
Bouwleges	1,40 %
Overige belastingen, leges en rechten	1,40 %
- III akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering van de noodzakelijke investeringen in 2018
- IV kennis te nemen van de ontwikkeling van het begrotingsresultaat in meerjarenperspectief, blijkend uit het overzicht op pagina [15](#)
- V de post onvoorzien vast te stellen op € 105.000,-
- VI het resultaat van de begroting toe te voegen aan de reserve algemene dienst
- VII om een bedrag van € 65.000,- beschikbaar te stellen voor het project Bunschoten Stad ten laste van het Fonds Stadsuitleg. Dit wordt verwerkt in een eerste wijziging op de begroting 2018.

* Zie pagina [84](#) voor de ontwikkeling van de lokale lastendruk

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 2 november 2017

de griffier,

de voorzitter,

Drs. E. Hoogstraten

M. van de Groep

Leeswijzer

In deze leeswijzer wordt in grote lijnen aangegeven hoe de programmabegroting is opgebouwd en welke informatie waar is te vinden.

Algemeen

In de digitale versie van deze programmabegroting is gewerkt met automatische verwijzingen. Door te klikken op tekst met een gele onderstreping, gaat het document automatisch naar de verwijzing toe. Ook de inhoudsopgave werkt op deze wijze. In het document worden veel afkortingen gebruikt. Om dit inzichtelijk te maken is een afkortingenlijst als bijlage toegevoegd. De afkortingen zijn geel onderstreept, waardoor het document automatisch naar de afkortingenlijst verwijst.

Door de gewijzigde regelgeving in 2017 is het nagenoeg niet mogelijk vergelijkingen te analyseren ten opzichte van het jaar 2016.

Financiële positie

Het eerste hoofdstuk van deze programmabegroting staat in het teken van de financiële positie van de gemeente. Er wordt een financiële beschouwing gegeven en er is een totaaloverzicht van de programmabegroting te vinden. In de programma's zijn de financiën op programmaonderdeel samengevat. In het totaaloverzicht programmaonderdelen is een verdeling naar taakvelden opgenomen.

Programmaplan

Hoofdstuk twee staat in het teken van de programma's. De programma's bestaan uit verschillende taakvelden.

De programma's worden aan de hand van de 3 W-vragen toegelicht.

- Wat willen we bereiken?
Bij dit onderdeel worden de belangrijkste doelstellingen van het betreffende beleidsonderdeel opgesomd. De doelstellingen komen uit de beleidsnota's.
- Wat gaan we er voor doen?
De acties van het betreffende beleidsonderdeel worden hier genoemd. Deze acties vloeien voort uit de doelstellingen die bij de eerste vraag zijn opgesomd.
- Wat mag het kosten?
Deze vraag wordt beantwoord door middel van een tabel met de lasten en baten van het programma, met een toelichting op hoofdlijnen. Vergelijking met de voorgaande jaren kan iets afwijken in verband met de gewijzigde taakvelden. Tevens worden de investeringen voor dat programma vermeld.

Bij de programma's zijn vaak ook indicatoren opgenomen. Er zijn verplichte indicatoren vanuit het [BBV](#). Deze indicatoren kunnen worden vergeleken met andere gemeenten op www.waarstaatjegemeente.nl. Deze indicatoren zijn niet altijd even actueel. Naast de verplichte indicatoren zijn er ook nog indicatoren opgenomen die uit de beleidsnota's zijn ontstaan.

Paragrafen

De paragrafen in hoofdstuk drie geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. De paragrafen staan op volgorde volgens het [BBV](#).

Bijlagen

In het vierde hoofdstuk zijn diverse bijlagen opgenomen. Een overzicht van de overheadkosten, de kerngegevens van de gemeente, een overzicht van verschillende subsidies, een totaaloverzicht van de verschillende taakvelden en een afkortingenlijst.

Meerjarenprognose grondexploitatie

Bij de jaarrekening 2016 is gekozen om het [MPG](#) als afzonderlijk document door de raad vast te laten stellen. Daarmee maakt het geen onderdeel meer uit van de programmarekening en programmabegroting. In de paragraaf grondexploitatie wordt ingegaan op de belangrijkste wijzigingen.

1. FINANCIËLE POSITIE

1.1 Financiële beschouwing

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven van de financiële positie van de gemeente voor de periode 2018 - 2021.

Basis vastgestelde kadernota begroting 2018 - 2021

Basis voor de opgestelde programmabegroting is de in de raad van 29 juni 2017 vastgestelde kadernota begroting 2018 - 2021. Ook de effecten van de meicirculaire 2017 zijn daarin verwerkt. Voor de jaren 2019 - 2021 is rekening gehouden met een behoedzaamheidsreserve van € 100.000,-.

Structureel sluitende begroting

Het saldo van de begroting wordt conform de bestaande beleidslijn toegevoegd aan de reserve algemene dienst. Zoals uit de tabel blijkt kan er een structureel sluitende begroting worden aangeboden. Daarbij kan nog worden opgemerkt dat er, los van het begrotingssaldo tot en met 2022 een bedrag aan de reserve algemene dienst wordt toegevoegd van € 0,8 miljoen in verband met heffing precario op kabels en leidingen.

Overzicht verloop resultaat na vaststellen kadernota

Bedragen x € 1.000,-	2018	2019	2020	2021
Resultaat kadernota	140	76	198	197
Effect amendementen	-30	-26	-26	-11
Resultaat kadernota na besluit	110	50	172	186
Effect meicirculaire	300	200	200	200
Geactualiseerde stand	410	250	372	386
Afrondingen	8	13	10	7
Begrotingsresultaat	418	263	382	393

Het begrotingsresultaat is toegevoegd aan de reserve algemene dienst.

Voor een totaalbeeld per programma wordt verwezen naar pagina [15](#).

Reservepositie

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de reservepositie van de gemeente. Basis voor het beleid met betrekking tot de reserves zijn de vastgestelde notitie Reserves (2011) en notitie Weerstandvermogen (2015). In het coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer' is afgesproken het minimale weerstandvermogen in de periode 2015 - 2018 met € 1 miljoen te verhogen naar € 5 miljoen. In de vastgestelde notitie Weerstandvermogen in de raad van mei 2015 zijn hiervoor belangrijke stappen gezet.

Precario op kabels en leidingen

Wetgeving maakt een eind aan de heffing van precario op kabels en leidingen met ingang van 1 januari 2022. Nadat de gemeente in het gelijk is gesteld op het beroep dat door Stedin was ingediend is Stedin in hoger beroep gegaan. Er wordt nog steeds vanuit gegaan dat de extra middelen onderdeel kunnen blijven van de reserve algemene dienst. Door deze extra middelen wordt het weerstandvermogen verbeterd.

Weerstandvermogen bereikt minimale niveau - risicoanalyse

Uit de onderstaande tabel blijkt dat, exclusief de opbrengst precario, het weerstandvermogen het afgesproken minimale niveau al bereikt in 2018. Dit minimale niveau is vastgesteld op € 5 miljoen, verhoogd met de risico's binnen de grondexploitatie. Bij de vaststelling van de exploitatieopzet van Rengerwetering Noordelijke kampen (eiland 3) is besloten de vrijval van € 1,5 miljoen van de voorziening ook te reserveren voor opvang van risico's. In totaal is dus minimaal € 6,5 miljoen nodig. De werkelijke stand komt in 2018 al boven dat niveau uit.

In de commissie bestuur en middelen is de toezegging gedaan dat een risicoanalyse zal worden opgesteld voor de gehele begroting. Het accent in de afgelopen jaren heeft vooral gelegen op de risico's binnen de grondexploitatie. Er is een plan van aanpak opgesteld voor een opiniërende bespreking in de commissie bestuur en middelen van oktober 2017.

Ook is er een toename van de bestemmingsreserves te zien. Dit is vooral het effect van de egaliseringsreserve sociaal domein die oploopt van € 0,2 miljoen in 2017 naar ruim € 1 miljoen eind 2020.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reservepositie (ultimo van het jaar) weergegeven.

Bedragen x € 1.000,-	2018	2019	2020	2021
Algemene reserve (incl. precario)	7.962	9.635	10.817	12.013
Algemene reserve grondexploitatie	2.875	2.875	3.659	3.909
Totaal weerstandsvermogen (incl. precario)	10.837	12.510	14.476	15.922
Opbrengst precario (cumulatief)	2.704	3.514	4.324	5.134
Totaal weerstandsvermogen (excl. precario)	8.133	8.996	10.152	10.788
Bestemmingsreserves	1.302	1.389	1.601	1.812
Egaliseringsreserves	597	513	444	386
Bovenplanse voorzieningen	955	955	955	955
Totaal (excl. precario)	10.987	11.853	13.152	13.941
Totaal inclusief precario	13.691	15.367	17.476	19.075

In meerjarenperspectief is een forse stijging van het weerstandsvermogen te zien als er vanuit wordt gegaan dat de gemeente in het gelijk wordt gesteld voor de heffing van precario op kabels en leidingen. Maar ook zonder die opbrengsten stijgt het eigen vermogen onder andere door de storting van de begrotingsruimte in de reserve algemene dienst.

Een uitgebreid verloop van de ontwikkeling van de reserves treft u aan in het [Overzicht reserves](#) bij de paragraaf [Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen worden ingezet ter dekking van de uitgaven binnen de programma's die niet door inkomsten worden gedekt die binnen het programma geraamd worden. De belangrijkste onderdelen zijn de ontwikkeling van de algemene uitkering en de belastingopbrengsten.

Ontwikkeling financiële kengetallen

In de paragraaf [Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) zijn de [Financiële kengetallen](#) opgenomen. Op alle onderdelen is sprake van een verbetering. Het solvabiliteitspercentage klimt langzaam omhoog en de structurele begrotingsruimte is gestegen naar 2,7%. Een daling is te zien bij de grondquote. In meerjarenperspectief is een nog verdere verbetering te zien. Het solvabiliteitspercentage komt dan uit op 33,88%. Dat is uitgewerkt in de paragraaf [Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) bij de toelichting op de [Financiële kengetallen](#) en [Geprognosticeerde balans](#).

Meerjarenprognose grondexploitatie

In de ontwikkeling van de complexen is rekening gehouden met de afsluiting van de complexen Haarbrug-Zuid, Zuyderzee en Rengerswetering Zuidelijke kampen (eiland 1 en 2). De geprognosticeerde resultaten bij afsluiten worden toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

De boekwaarde van de voorraad gronden loopt terug van € 27,1 miljoen in 2018 naar € 7,9 miljoen in 2021. Dit heeft uiteraard ook een positief effect op het kengetal grondexploitatie dat ultimo 2021 uitkomt op 19,86%.

1.2 Totaaloverzicht 2018 - 2021

Het totaaloverzicht van deze programmabegroting staat hieronder. Het beleidsonderdeel financieel Bunschoten is gespecificeerd in de algemene dekkingsmiddelen. Aan het eind van de tabel staan de specificaties van de mutaties in de reserves.

Bedragen x € 1.000,-	Rekening 2016	Begroting 2017	Raming begrotingsjaar 2018			Begrotingsjaar		
Omschrijving programma	Saldo	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo	2021 Saldo
Bestuur en ondersteuning	-21.236	-20.377	7.716	28.194	-20.478	-20.756	-20.441	-20.929
<i>correctie financiering algemene dekking</i>	-24.254	-21.413	6.305	27.744	-21.439	-21.725	-21.343	-21.839
Bestuur en ondersteuning excl.								
Financieel Bunschoten	3.018	1.036	1.411	450	961	969	902	910
Veiligheid	1.448	1.430	1.452	-	1.452	1.500	1.494	1.486
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.451	2.245	2.816	480	2.336	2.412	2.411	2.085
Economie	58	61	3.563	3.389	174	94	-686	97
Onderwijs	1.499	1.487	2.027	374	1.653	1.764	1.742	1.830
Sport, cultuur en recreatie	3.990	3.991	4.362	347	4.015	4.051	3.992	3.951
Sociaal domein	10.166	9.054	11.926	2.377	9.549	9.492	9.427	9.424
Volksgesondheid en milieu	1.108	1.701	5.109	3.527	1.582	1.608	1.597	1.589
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	692	407	5.228	5.519	-291	-177	456	459
Subtotaal programma's	24.430	21.412	37.893	16.462	21.431	21.713	21.335	21.831
Algemene dekkingsmiddelen								
Beheer overige gebouwen		24	25		25	25	25	25
Overhead		3.784	4.060	35	4.025	4.248	4.161	4.105
Treasury	-1.125	-1.092	-145	889	-1.034	-1.324	-1.182	-1.018
Belastingen	-4.379	-4.408	305	4.660	-4.355	-4.405	-4.455	-4.505
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-19.968	-20.427		21.652	-21.652	-21.768	-21.938	-21.995
Overige baten en lasten	112	-329	57	346	-289	-179	-63	-47
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	-25.360	-22.448	4.302	27.582	-23.280	-23.403	-23.452	-23.435
Raming saldo baten en lasten	-930	-1.036	42.195	44.044	-1.849	-1.690	-2.118	-1.604
Specificatie mutatie in reserves (last = storting ; bate = onttrekking)								
Economie								
Marktgelden		13	12		12	12	12	12
Sociaal domein								
Sociaal domein	67	114	168		168	170	235	235
Volksgesondheid en milieu								
Rioolrechten	-1		16		16	2	15	26
Reinigingsrechten	-43	-199	-84		-84	-63	-63	-62
Begraafrechten	26	3	-34		-34	-34	-34	-37
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing								
Toekomstvisie	-186	-77		140	-140	-75		
Grondexploitatie	-2		427		427		784	250
Bovenplanse voorzieningen	24		315		315			
Startersleningen	-6	-23		6	-6	-6	-6	-6
Stimulerings- en vangnetlening	-31	-34		17	-17	-17	-17	-17
Algemene dekkingsmiddelen financ.								
Algemene dienst	1.258	1.145	1.184		1.184	1.688	1.182	1.196
Mutatie in de reserves	1.106	942	2.004	163	1.841	1.677	2.108	1.597
Raming na mutatie in reserves	176	-94	44.199	44.207	-8	-13	-10	-7
Resultaat	176	94						
Begrotingsresultaat	0	0	44.199	44.207	-8	-13	-10	-7

2. PROGRAMMAPLAN

2.0 Bestuur en ondersteuning

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouders M. van de Groep en M. Nagel)

Omschrijving programma (missie)

Het is de taak en de wil om verantwoordelijkheid te nemen voor een sterk bestuurskrachtig gemeentebestuur dat betrouwbaar, betrokken en transparant werkt aan de zelfstandigheid van de gemeente Bunschoten. Dit met als uitgangspunt een optimale dienstverlening aan inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

De gemeente ontwikkelt zich qua dienstverlening tot een laagdrempelige en efficiënte organisatie waar inwoners, bedrijven en instellingen via on- en offline kanalen terecht kunnen. Werkprocessen worden zoveel mogelijk vanuit de optiek van de klant uitgevoerd. Vanuit het adagium: *digitaal waar het kan, persoonlijk als het moet!* biedt de gemeente persoonlijk maatwerk voor producten of doelgroepen die daarom vragen.

En de gemeente streeft naar een sluitende meerjarenbegroting, waarbij de structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Bestuurlijk Bunschoten
- Dienstverlenend Bunschoten
- Financieel Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Bestuurlijk Bunschoten

De gemeente Bunschoten wil zich als zelfstandige bestuurskrachtige gemeente presenteren. Begrippen als betrouwbaar, betrokken en transparant vormen daarin een belangrijk element. Bezinning op de strategische positie blijft gewenst. Daarbij is aandacht voor samenwerking op intergemeentelijke, op regionale en op provinciale schaal. Daarnaast zal verder vormgegeven worden aan de uitwerking van de Toekomstvisie 2025 en de samenwerking op het gebied van de bedrijfsvoering. In maart 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Vanaf dat moment heeft de gemeente te maken met een nieuwe samenstelling van de raad die bepalend is voor de vorming van een college en voor het beleid van de volgende vier jaren (2018 - 2022).

▪ Dienstverlenend Bunschoten

Via het team Service & Informatie worden alle frontoffice-activiteiten afgehandeld, voor alle vakgebieden en voor alle kanalen: internet, e-mail, post, telefoon, social media en loket. Naast deze frontoffice-activiteiten zijn er ook backoffice taken. Dit gaat voornamelijk om identiteitsmanagement en persoonsinformatie.

Social media

Sociale media zoals Twitter en Facebook zijn al diverse jaren gangbare kanalen voor het contact met de gemeente. In mei 2017 is een pilot gestart met WhatsApp als nieuw kanaal voor de dienstverlening. De gemeente ontvangt gemiddeld 200 WhatsApp berichten per maand.

Telefonisch kanaal

De gemeente Bunschoten is aangesloten op de landelijke 14+ telefoondienst en is centraal te bereiken via 14033. Uit een interne analyse van de dienstverlening blijkt dat het 14+ nummer een drempelverhogend en afstandelijk effect heeft op onze inwoners en ondernemers, vanwege de intake via een spraakcomputer. Ook is het nummer sinds de invoering niet bereikbaar vanuit het buitenland. Het lijkt er daardoor op dat de techniek achter het 14+ nummer niet actief wordt doorontwikkeld door de Rijksoverheid (KING). Het telefoonnummer 033 - 2991411 zal als gevolg hiervan weer als primaire nummer worden gecommuniceerd. Zo ontstaat weer direct telefonisch contact met de gemeentelijke servicemedewerkers. Het 14+ nummer zal zoveel mogelijk worden vermeden in de communicatie uitingen over het centrale nummer van de gemeente.

Onderzoek www.waarstaatjegemeente.nl

Eens in de twee jaar meet de gemeente Bunschoten de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven. In het eerste kwartaal van 2018 komen deze resultaten weer beschikbaar. De cijfers van eerdere onderzoeken zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

Onderzoek digitale volwassenheid en monitor doelgerichte digitalisering

Deloitte doet ieder jaar onderzoek naar de 'digitale volwassenheid' van overheden. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Als gemeente worden de aanbevelingen uit de landelijke MDD gevolgd. De monitor biedt een blik van boven op de (digitale) dienstverlening, de daarbij behorende informatievoorziening en gebruik van landelijke voorzieningen van gemeenten en vergelijkt die met andere gemeenten. Eén van de aanbevelingen uit de MDD is het realiseren van een koppeling met het handelsregister van de Kamer van Koophandel. De aansluiting is een feit en wordt in 2018 definitief in gebruik genomen.

▪ **Financieel Bunschoten**

Veel van de geraamde uitgaven uit de programma's worden niet gedekt door inkomsten binnen die programma's. De dekking van deze uitgaven moet uit algemene middelen worden verkregen. De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente, de gemeente heeft hier geen invloed op. Aan de hand van verschillende circulaire's met betrekking tot deze uitkering, wordt bepaald wat de omvang van de algemene uitkering wordt. Vervolgens kan dan worden bepaald of er financiële ruimte is voor nieuw beleid, dat er een heroverweging van beleid of bezuinigingstaakstelling moet worden opgelegd, of dat de eigen inkomsten verder moeten worden verhoogd. De raming in deze programmabegroting is gebaseerd op de meicirculaire 2017.

Kaderstellende beleidsnota's

- Toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'
- Coalitieakkoord 2014-2018 '*Samen kunnen we meer*'
- Tussentijdse evaluatie programma dienstverlening
- Nota managementstructuur 2017
- Resultaten onderzoeken www.waarstaatjegemeente.nl
- Resultaten onderzoeken digitale volwassenheid overheid

Beleidsonderdeel Bestuurlijk Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Een sterk gemeentebestuur. De inwoners van Bunschoten kunnen rekenen op een sterk gemeentebestuur dat betrouwbaar, betrokken, en transparant werkt.
- In gesprek blijven met de inwoners, bedrijven en instellingen. Er is sprake van een continue dialoog tussen de gemeente en inwoners, bedrijven en instellingen.
- Bewustzijn van de positie in de regio. Bewust zijn van de sterke en zwakke kanten en van de positie in de regio. De gemeente is een plezierige samenwerkingspartner.
- Een optimaal functionerende raad. Het college werkt samen met de raad en zijn griffie, waarbij er ruimte is voor inbreng van alle raadsfracties.

Wat gaan we er voor doen?

- De gemeente geeft actief vorm aan een transparant bestuur, open communicatie en actieve participatie.
- De gemeente is en blijft meer en meer in contact met inwoners, bedrijven en instellingen om samen beleid te vormen. Dit kan in de vorm van themabijeenkomsten met politiek/burger, maar ook in de beleidsvoorbereiding. Door de raadscommissies worden diverse werkbezoeken aan instellingen in de Bunschoter samenleving gebracht.
- De gemeente blijft kritisch naar zichzelf kijken en blijft zich bezinnen op de strategische positie in de regio. Er wordt voor gezorgd dat de taken zo dicht mogelijk bij de gemeente blijven. De gemeente werkt samen met een beperkt aantal, bij voorkeur gelijkwaardige, partners en heeft een goede relatie met de samenwerkingspartners. Ook met de (buur)gemeenten waar Bunschoten niet (intensief) mee samenwerkt, is een goede relatie.

- Het college geeft de raad de informatie die nodig is om zijn taak goed uit te kunnen oefenen, zoals informatie over de budgetcyclus. Via de tussentijdse rapportage, begroting en rekening wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van de beleidsprogramma's aan de hand van de opgestelde jaaragenda. De griffie ondersteunt en adviseert de raad gevraagd en ongevraagd, zodat deze optimaal kan functioneren.

Indicator Bestuurlijk Bunschoten

Omschrijving	<u>E</u> <u>P</u>	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
Aantal af te leggen werkbezoeken commissie	P	Vergader-schema raad	6	3	3*	3	3	3

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Onder voorbehoud, vanaf 2018 is er een nieuwe raad, die kan andere ideeën hebben over het aantal werkbezoeken.

Beleidsonderdeel Dienstverlenend Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- De kwaliteit van de dienstverlening inrichten en uitvoeren vanuit de servicebehoefte van inwoners en bedrijven.
- Monitoring van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven.
- Optimalisatie van de digitale dienstverlening en verdere groei van de digitale aanvragen.

Wat gaan we er voor doen?

- In 2018 worden diverse online- en offline publiekscampagnes uitgevoerd om de mogelijkheden van de dienstverlening continu te blijven promoten.
- Meedoen met onderzoeken naar digitale volwassenheid en doelgerichte digitalisering. De aanbevelingen uit de onderzoeken worden waar mogelijk opgevolgd.
- Er wordt op dit moment gewerkt aan een koppeling met www.mijnoverheid.nl. Naar verwachting kunnen inwoners begin 2018 is via een persoonlijk portaal (mijnoverheid.nl) de status van hun lopende zaken online volgen.
- Uitbouwen en ontwikkelen van de dienstverlening via WhatsApp naar 350-400 reacties per maand in 2018.
- In 2018 worden cursussen aangeboden voor minder digivaardige inwoners, zodat zij leren werken met de mogelijkheden van de e-overheid. Deelnemers krijgen stap-voor-stap te horen hoe zij met de overheid kunnen communiceren.

Indicatoren Dienstverlenend Bunschoten

Omschrijving	<u>E</u> <u>P</u>	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
Aantal digitale transacties per jaar (digitale dienstverlening)	E	Online omgeving gemeente Bunschoten	2.482	3.075	3.500	4.000	4.500	5.500

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Financieel Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Een lage lastendruk met een optimaal voorzieningenniveau.
- Het in beeld brengen van de financiële geldstromen vanuit het rijk.
- Geld lenen tegen een zo laag mogelijk percentage en uitlenen tegen een zo hoog mogelijk percentage, met inachtneming van de voorwaarden uit het treasurystatuut en het schatkistbankieren.
- Een goede balans tussen financiering met kort en lang geld op basis van actuele financieringsplanningen.
- Een gezond weerstandsvermogen dat in staat is voorkomende tegenvallers op te vangen zonder direct ingrijpende beleidswijzigingen te hoeven doen.

Wat gaan we er voor doen?

- Het beleid blijft er op gericht 100% dekking van diensten door tarieven. Nieuw beleid wordt eerst integraal afgewogen en bezien of dit financieel verantwoord wordt geacht en of oud beleid kan worden afgeschaft.
- Tijdig analyseren en rapporteren van de financiële effecten, om te komen tot een evenwichtig financieel beleid. Daarnaast het in beeld brengen van de bezuinigingen per taakveld.
- Het opzetten en bewaken van een goede financierings- en liquiditeitenplanning en een actief treasurybeleid en –beheer.
- Uitwerken van risicoanalyse en bepalen weerstandsratio
- Reserves die van belang zijn voor de bepaling van het weerstandsvermogen worden verhoogd door uitvoering van de voorstelling in de notitie weerstandsvermogen. Daarnaast worden budgetoverschotten aan de reserve algemene dienst gevoegd en worden investeringen (bijna) niet ten laste van de reserve geboekt.

Indicatoren Bestuur en ondersteuning

Indicator	Eenheid	Begroting 2018
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 448,21
Externe inhuur*	Kosten inhuur externen	€ 0,00
Overhead	% van totale lasten	10%

* Externe inhuur is op begrotingsbasis op € 0,00 geraamd, omdat de salarislasten zijn geraamd op basis van de benodigde formatie voor de uitvoering van taken. In werkelijkheid wordt er wel ingehuurd op eventuele openstaand vacatures.

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten 2017	Nederland 2017
WOZ-waarde woningen	1.000 euro	CBS	254 (2016)	209 (2016)
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Euro	COELO	572	644
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	COELO	626	723

Wat gaat het kosten?

Programma Bestuur en ondersteuning

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Lasten programmaonderdeel						
Bestuurlijk Bunschoten	2.683	1.039	959	948	921	905
Dienstverlenend Bunschoten	834	424	452	471	431	455
Financieel Bunschoten	3.082	6.039	6.305	6.113	6.457	5.837
Totaal lasten	6.599	7.502	7.716	7.532	7.809	7.197
Baten programmaonderdeel						
Bestuurlijk Bunschoten	72	55	56	56	56	56
Dienstverlenend Bunschoten	427	372	394	394	394	394
Financieel Bunschoten	27.336	27.452	27.744	27.838	27.800	27.676
Totaal baten	27.835	27.879	28.194	28.288	28.250	28.126
Saldo programmaonderdeel						
Bestuurlijk Bunschoten	2.611	984	903	892	865	849
Dienstverlenend Bunschoten	407	52	58	77	37	61
Financieel Bunschoten	-24.254	-21.413	-21.439	-21.725	-21.343	-21.839
Totaal saldo	-21.236	-20.377	-20.478	-20.756	-20.441	-20.929

Investerings

	2018	2019	2020	2021
Bedrijfsvoering	136.200			
Automatisering	292.550	136.220		
Gemeentewerf verplaatsing	2.957.000			
Tractie	155.500	11.000	273.000	105.800
Totaal	3.541.250	147.220	273.000	105.800

Toelichting

Voor het onderdeel Bestuurlijk Bunschoten zijn in meerjarenperspectief dalende lasten te zien. Dit is het effect van een afbouw van de storting in de voorziening pensioen- en wachtgeld wethouders. Dit in verband met een afnemend beroep op deze voorziening, uitgaande van de huidige situatie.

De mutaties in het onderdeel Dienstverlenend Bunschoten zijn afhankelijk van de geplande verkiezingen in enig jaar.

De dalende lasten in meerjarenperspectief van Financieel Bunschoten zijn het effect van afnemende rentelasten op de langlopende leningen en dalende overhead. De mutatie aan de batenkant van het onderdeel Financieel Bunschoten is het effect van enerzijds een stijgende algemene uitkering en anderzijds afnemende rentebaten in verband met de ontwikkelingen in de grondexploitatie.

De totale overhead van de organisatie is opgenomen onder het beleidsonderdeel Financieel Bunschoten. Voor een uitsplitsing wordt verwezen naar de bijlage [Overhead](#).

2.1 Veiligheid

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouder M. van de Groep)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente wil een leefbare omgeving bieden, waarin het veilig wonen, werken en uitgaan is en waarin de brandweer en crisisbeheersingsorganisatie continu paraat is.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Brandveilig Bunschoten
- Sociaal veilig Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Brandveilig Bunschoten

De gemeente neemt deel aan de Gemeenschappelijke VRU. Hier worden brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing georganiseerd en uitgevoerd. De gemeente en de VRU hebben de onderlinge afspraken vastgelegd in een 'taakuitvoeringsovereenkomst'. In de afgelopen jaren zijn stappen gezet door de gemeenten en de VRU om de crisisbeheersing in te richten op lokaal niveau waar dat moet en op regionaal niveau waar dat kan.

▪ Sociaal veilig Bunschoten

Veiligheid is iets waar elke inwoner en bezoeker van onze gemeente recht op heeft. Enerzijds is en blijft veiligheid een expliciete kerntaak van de gemeente, maar tegelijkertijd ligt er ook een verantwoordelijkheid voor de burger en bedrijven zelf. Om de veiligheid te waarborgen wordt samengewerkt met verschillende partijen zoals ondernemers, maatschappelijke organisaties, politie, het OM en de inwoners zelf waarbij de gemeente de regie voert. Het beleid met betrekking tot openbare orde en veiligheid is vastgelegd in de Nota Integrale Veiligheid 2015 - 2018. De prioriteiten uit de nota zijn: woninginbraken, overlastsituaties door omwonenden, sociale veiligheid en jongerenoverlast.

Kaderstellende beleidsnota's

▪ Gemeenschappelijke regeling VRU	▪ Nota Integrale Veiligheid 2015 - 2018
▪ Beleidsplan Veiligheidsregio Utrecht 2016-2019	▪ Convenant Veilig Uitgaan
▪ Handboek bevolkingszorg gemeentelijke crisisbeheersing 2.0	▪ Convenant veiligheid sportpark De Westmaat
▪ Regionaal risicoprofiel 2015	▪ Convenant arbeidsmigranten
▪ Dekkingsplan 2.0 Veiligheidszorg op Maat	▪ Evenementenbeleid
	▪ Terrassennota, Horecanota, nota Standplaatsenbeleid

Beleidsonderdeel Brandveilig Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- De VRU voert de wettelijke en collectieve taken uit op het bestuurlijk gewenst niveau.
- Een grondig geprepareerde brandweerrepressie, risico- en crisisbeheersing.
- Versterking van de gemeentelijke kolom in de crisisbeheersingsorganisatie.

Wat gaan we er voor doen?

- Actueel houden van en doorontwikkeling relevante planvorming, zoals het Dekkingsplan 2.0, het Handboek Bevolkingszorg Gemeentelijke Crisisbeheersing 2.0, regionaal crisisplan en incidentbestrijdingsplannen op basis van het regionaal/ gemeentelijk risicoprofiel.
- Basiszorgniveau crisisbeheersing continueren door opleiden, trainen en oefenen.
- Het monitoren van de uitvoering van de afspraken met de VRU zoals vastgelegd in het basispakket en de taakuitvoeringsovereenkomst.
- Controles op brandveiligheid op gebouwen van onder andere bedrijven en (gezondheids)instellingen en bij evenementen.
- Projecten uitvoeren op het gebied van stimulerende preventie in samenwerking met de VRU en andere partners. Met stimulerende preventie worden inwoners geattendeerd op het voorkomen van brand en het waarschuwen van de aanwezigen, waardoor zij zichzelf in veiligheid kunnen brengen en de brandweer sneller kunnen alarmeren. Door dit laatste zal de brandweer ook vroeger ter plaatse kunnen zijn.
- Verbeteren informatiepositie burgemeester bij incidenten.
- Evaluatie piketregeling Officieren van Dienst Bevolkingszorg Eemland.

Vervanging brandweerkazerne

Na een proces van onderzoek heeft de raad besloten tot nieuwbouw van de kazerne. Na uitwerking en voorbereiding van de plannen heeft in 2017 de aanbesteding plaatsgevonden en is er een aannemer geselecteerd. De gemeente verzorgt als opdrachtgever van dit gebouw de directievoering en toezicht. De nieuwe kazerne zal volgens planning voor de zomer van 2018 worden opgeleverd. Daarnaast zal de omliggende terreininrichting door de gemeente als een afzonderlijk werk op de markt worden gezet en begeleid. Na de inhuizing van de brandweer verliest de oude kazerne zijn functie. Dit wordt meegenomen in de totale herontwikkeling van het gebied als onderdeel van het project inzake de nieuwbouw van twee scholen.

Indicatoren Brandveilig Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
Aantal uitrukken	E	*	149	154	147	147	147	147
Het aantal loze meldingen	P	Idem	27	45	36	36	36	36
Hoeveel % van de repressieve functionarissen heeft 100% van de kritische oefenkaart gehaald?	P	Idem	100	100	100	100	100	100
Hoeveel % van de repressieve functionarissen heeft de verplichte leergang voor de betreffende functie(s) afgerond?	P	Idem	100	100	100	100	100	100
Hoeveel % van de aangevraagde Wabo-adviezen is binnen de hiervoor gestelde termijn afgegeven?	P	Idem	100	100	100	100	100	100
Bij hoeveel % van de geplande controles op afgegeven gebruiksvergunningen/gebruiks-meldingen heeft een controle plaatsgevonden?	P	Idem	100	100	100	100	100	100

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Jaarverslag brandweer VRU

Beleidsonderdeel Sociaal veilig Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Een veilige omgeving voor wonen en werken.
- Het verminderen van onveiligheidsgevoelens.
- Blijvende aandacht voor de veiligheid en leefbaarheid in het uitgaansgebied.
- Het bestrijden van alcohol- en drugsmisbruik.
- Toezicht en handhaving.

Wat gaan we er voor doen?

- Uitvoering van de Nota Integrale Veiligheid 2015-2018 waarin maatregelen beschreven staan om eerdergenoemde prioriteiten aan te pakken. Er wordt een begin gemaakt met het opstellen voor de volgende Nota Integrale Veiligheid.
- Continueren van Bunschoten United.
- Inzet op controle van huisvesting van arbeidsmigranten.
- Om een veilig en prettig uitgaansgebied te behouden is toezicht op uitgaansgelegenheden van belang. Het gaat om controle op naleving van de openingstijden, drankgebruik op straat, geluidsoverlast en verstoring van de openbare orde door het uitgaanspubliek. De gezamenlijke afspraken uit het convenant Veilig Uitgaan zullen worden voortgezet.
- Inzet van de boa's op naleving van de APV en overige wetgeving.
- Strikte handhaving van het verbod op alcoholconsumptie in de openbare ruimte en het geven van voorlichting. Strikte handhaving van het blowverbod. Dealers die voor bevoorrading zorgen worden opgespoord.
- Inzet om de meldingsbereidheid onder inwoners te vergroten in samenwerking met de politie en Meld Misdaad Anoniem.

Overige zaken

Daarnaast wordt er ook ingezet op activiteiten op het gebied van andere veiligheidsthema's, worden wettelijke taken uitgevoerd en wordt er gereageerd op incidenten en urgente vragen vanuit de samenleving. Er wordt continu een afweging gemaakt welke inzet op welk gebied moet worden ingezet. Hierin spelen de beschikbare middelen, doorlooptijd, het gewenste kwaliteitsniveau en de urgentie van het bestuur en de samenleving een nadrukkelijke rol.

Geweld en overlast

- Opleggen huisverbod bij huiselijk geweld: bij huiselijk geweld kan de burgemeester een huisverbod van maximaal 28 dagen opleggen.
- Toepassen van de Overlastwet: met deze wet kan langdurige en ernstige overlast van groepen van individuen worden aangepakt. Deze wet is recentelijk ingevoerd. Gemeenten moeten via een gemeentelijke verordening aangeven hoe hiermee om te gaan.

Integriteit/ ordening

- Drank- en Horecawet: de doelstelling van deze wet is het voorkomen van gezondheidsschade en verstoring van de openbare orde door alcoholgebruik.
- Opiumwet: het bezit van verdovende middelen is verboden. De regelgeving over coffeeshops is hierin ook opgenomen.
- Wet Bibob: de Wet ter Bevordering Integriteit Beoordelingen door het Openbaar Bestuur (Bibob) maakt het mogelijk om ongewild faciliteren door de overheid van criminele organisaties tegen te gaan.

Leefomgeving en openbare orde

- Toepassen van de APV: deze bijzondere wetgeving, gemaakt en uitgevaardigd door de gemeente wordt toegepast bij onder andere standplaatsen, evenementen, horeca, prostitutie, overlast, geluidshinder.
- Voetbalwet: Wet bestrijding maatregelen voetbalvandalisme en ernstige overlast. In de wet staan maatregelen tegen mensen die steeds weer ernstige overlast veroorzaken. Dat kan overlast op straat zijn van groepen of individuen, maar ook voetbalvandalisme kan met deze wet worden aangepakt.
- Artikel 175 Gemeentewet: in geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen of zware ongevallen, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de burgemeester bevoegd alle bevelen te geven die hij ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig acht.

Brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing

- Wet Veiligheidsregio's heeft als centraal doel de rampenbestrijding en crisisbeheersing te verbeteren.
- Wettelijke taken op het terrein van vergunningverlening, controle en integrale handhaving.

Indicatoren Sociaal veilig Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
Rapportcijfer veiligheidsgevoel	E	WSJG.nl	7,8			7,9		8,0
Aantal aangiften overlastsituaties door omwonenden	E	Integrale veiligheid smonitor/ WSJG.nl	28	27		20		
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van te hard rijden	E	Idem	21		<17,3			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van parkeeroverlast	E	Idem	23		<16,9			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van hondenpoep	E	Idem	18		<14,5			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van agressief rijgedrag	E	Idem	4		<3,6			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van rommel op straat	E	Idem	3		<3,6			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van drugsgebruik en drugshandel	E	Idem	3		<3,4			
Aantal meldingen van jongerenoverlast	E	Politie-gegevens	40	41	52			

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Toelichting indicatoren

In 2018 wordt er een nieuwe Nota Integrale Veiligheid opgesteld, hierin staan nieuwe indicatoren en streefwaarden. Het onderzoek van www.waarstaatiegemeente.nl en de integrale veiligheidsmonitor worden één keer in de twee jaar uitgevoerd.

Indicatoren Veiligheid

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten 2016	Nederland 2016
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Bureau Halt	63,8	137,4
Hardekern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners van 12-24 jaar	Korps Landelijke Politiediensten	0 (2014)	1,3 (2014)
Winkeldiefstal	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,7	2,3
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,1	5,3
Diefstal uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,9	3,3
Vernieling en beschadiging	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,6	5,6

Wat mag het kosten?

Programma Veiligheid

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Lasten programmaonderdeel						
Brandveilig Bunschoten	1.019	1.072	1.096	1.144	1.138	1.130
Sociaal veilig Bunschoten	429	358	356	356	356	356
Totaal lasten	1.448	1.430	1.452	1.500	1.494	1.486
Baten programmaonderdeel						
Brandveilig Bunschoten						
Sociaal veilig Bunschoten						
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo programmaonderdeel						
Brandveilig Bunschoten	1.019	1.072	1.096	1.144	1.138	1.130
Sociaal veilig Bunschoten	429	358	356	356	356	356
Totaal saldo	1.448	1.430	1.452	1.500	1.494	1.486

Toelichting

De lasten van Brandveilig Bunschoten stijgen door de kapitaallasten van de nieuwbouw van de brandweerkazerne. Dit was voorzien in de meerjarenbegroting.

2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

(Commissie Ruimte, portefeuillehouders M. Nagel en W. Heinen)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten draagt zorg voor een goede bereikbaarheid en een veilige, schone en goed onderhouden openbare ruimte, die bijdraagt aan de leefbaarheid van de gemeente.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Bereikbaar Bunschoten

Context en achtergrond

Dit programma heeft betrekking op het onderdeel wegen, verkeer en aanverwante openbare ruimte binnen de gemeente Bunschoten. Hieronder vallen onderdelen zoals: advisering en regulering verkeer (parkeren, verkeersmaatregelen, verkeersbesluiten en weginrichting), grote infrastructurele projecten, bruggen, de gemeentelijke rol in het openbaar vervoer, fietsmaatregelen, openbare verlichting, wegmeubilair, bermverhardingen en beheer en onderhoud van het wegennet.

Kaderstellende beleidsnota's

- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan 2013-2017
- Beheerplan onderhoud wegen Geactualiseerd 2013
- Parkeerbeleid Spakenburg 2008
- Parkeerbeleidsplan 2010, met verfijningsbesluiten
- Bruggen beheerplan 2014-2020
- Beleidsplan gladheidsbestrijding 2015-2020
- Verlichtingsbeleid 2014-2023
- Studie verkeersnetwerk 2010

Beleidsonderdeel Bereikbaar Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Met de openbare verlichting wordt verkeersveiligheid en sociale veiligheid geboden en wordt bijgedragen aan een goede bereikbaarheid.
- De gemeente maakt zich sterk voor een goede mobiliteit en doorstroming van het verkeer van en naar Bunschoten.
- De verkeersveiligheid op peil houden, en verkeersonveilige plaatsen veiliger maken.
- Bij overleggen met de provincie en vervoerders maakt de gemeente zich sterk voor behoud en verbetering van het openbaar vervoer in de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Openbare verlichting

- Het jaar 2018 wordt het derde achtereenvolgende jaar waarin zo'n 160 lichtmasten en 380 armaturen worden vervangen. Dit gebeurt volgens het eerder in 2015 vastgestelde tienjarenplan dat samen met CityTec is opgesteld. De investeringen van de nieuwe masten en de energiezuinige LED-verlichting worden door de gemeente zelf gefinancierd. Aan het einde van 2018 zal de gemeente circa 30% van de verlichtingsarmaturen en 15% van de masten in bezit hebben.
- Het vervangen, beheer en onderhouden van de openbare verlichting wordt in overleg met CityTec voorbereid en uitgevoerd. De beheerbestanden worden samen met CityTec maandelijks actueel gehouden.

Bereikbaarheid

- Er wordt deelgenomen aan regionale bijeenkomsten waarin de mobiliteit van het verkeer op de rijkswegen A1-A27-A28 en het onderliggende wegennet in de regio Eemland en de provincie Utrecht op de agenda staan.

- Als agenda lid worden de projecten gevolgd die in het kader van VERDER op het grondgebied van buurgemeenten worden uitgevoerd. Dit zijn de verbreding van de A1 en A27 (uitvoering 2017-2018) en de capaciteitsuitbreiding van knooppunt Hoevelaken (uitvoering 2019-2022).

Verkeersveiligheid

- Door middel van het 'Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid provincie Utrecht 2015-2018' wordt tot 2019 met de provincie samengewerkt op het gebied van verkeersveiligheid. De focus is daarbij gericht op het geven van verkeerseducatie aan een drietal doelgroepen, te weten:
 - Fietzers, vooral gericht op de jonge en oude fietzers;
 - Beginnende bestuurders, jonge bromfietzers (16-25 jaar) en jonge automobilisten (18-25 jaar);
 - Enkelvoudige ongevallen, zowel voor de auto als voor de fiets.
- Er wordt deelgenomen aan een aantal verkeerseducatieprojecten van de provincie.
- Scholen worden gestimuleerd om hieraan deel te nemen.
- De projecten worden door de gemeente ambtelijk ondersteund. Zo nodig wordt zorg gedragen voor de huur van zaalaccommodaties.
- Met hulp van de landelijke verkeersongevallenregistratie Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland worden de ontwikkelingen op het gebied van verkeersongevallen gemonitord.
- Jaarlijks stelt de gemeente een verkeersveiligheidsanalyse op.

Openbaar Vervoer

- Samen met de provincie Utrecht wordt de dienstverlening van de vervoerder gemonitord.
- Suggestie ter verbetering van de dienstregeling voor het volgende jaar worden jaarlijks op verzoek van de concessieverlener ingediend. Voor 2018 is dat de aanleg van een bushalte nabij de rotonde N199 – Haarbrug-Zuid.

Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan

- Bij de besluitvorming over de kadernota 2018 zijn gelden gereserveerd voor de voorbereiding en uitvoering van de volgende projecten:
 - Aanleg vrijliggend fietspad Zevenhuizerstraat;
 - Aanleg fietsstraat in de pseudokom van Zevenhuizen;
 - Aanleg fietsoversteek Oostelijke randweg nabij de begraafplaats.

Parkeerbeleid centrumgebied

- Steekproefsgewijs wordt de parkeerbalans in het centrumgebied gevolgd. De eerstvolgende evaluatie staat gepland in 2020.

Indicator Bereikbaar Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
% meldingen 'Snel Herstel' die binnen 5 werkdagen zijn afgehandeld, of waarover binnen 5 werkdagen terugkoppeling naar de melder heeft plaatsgevonden	P	Administratie Snel Herstel	95,1	90	95	95	95	95

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Indicatoren Verkeer, vervoer en waterstaat

Indicator	Eenheid	Bron	2015 Bunschoten	2015 Nederland
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een motorvoertuig	% van totaal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen	VeiligheidNL	8	8
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een fietser	% van totaal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen	VeiligheidNL	18	9

Wat mag het kosten?

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Lasten programmaonderdeel						
Bereikbaar Bunschoten	2.787	2.680	2.816	2.892	2.891	2.881
Totaal lasten	2.787	2.680	2.816	2.892	2.891	2.881
Baten programmaonderdeel						
Bereikbaar Bunschoten	336	435	480	480	480	796
Totaal baten	336	435	480	480	480	796
Saldo programmaonderdeel						
Bereikbaar Bunschoten	2.451	2.245	2.336	2.412	2.411	2.085
Totaal saldo	2.451	2.245	2.336	2.412	2.411	2.085

Investerings

	2018	2019	2020	2021
Bermverharding buitengebied	30.000	30.000	30.000	30.000
Reconstructie Frans Jacobsweg	425.000			
Comfortverbetering fietspad Bikkersweg-Westsingel	87.750			
Bloklandseweg reconstructie				355.000
Reconstructie gebakken straatmateriaal			100.000	
Taluds westpier en houten bekleding oude haven	250.000			
Verlichting	364.200	371.100	189.000	200.700
Bruggen			59.500	69.000
<u>GVVP</u>	583.000	17.000		
Totaal	1.739.950	418.100	378.500	654.700

Toelichting

De lasten op dit programmaonderdeel stijgen met name door de toename van de kapitaallasten van de nieuwe investeringen en door aanpassing met inflatie. In 2021 is de raming van de baten fors hoger. Dit is het effect van de verhuur van grond aan Voestalpine-Polynorm. Door de verwachte afsluiting van het complex Haarbrug-Zuid in 2020 wordt de grond in dat jaar overgedragen aan de algemene dienst.

Investerings

Voor de uitvoering van het fietspad in Zevenhuizen en de fietsoversteek op de Oostelijke randweg is een subsidie van de Provincie toegezegd. De subsidie is verwerkt in het totaal van investeringen GVVP.

2.3 Economie

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouders G. Koops en M. Nagel)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten kenmerkt zich door een sterke plaatselijke economie die bijdraagt aan de zelfstandigheid van de gemeente, de werkgelegenheid en het welzijn van haar burgers. Er wordt ingezet op het faciliteren van het ondernemersklimaat, een optimaal vestigingsklimaat en op de versterking van de samenwerking tussen bedrijven, inclusief gezamenlijke promotie (actief Citymarketing beleid). Binnen de regio Amersfoort wordt gezocht naar een versterking van de samenwerking. Kansen om de banden met Food Valley aan te halen of te versterken worden benut.

Voorts is het belangrijk de detailhandel in het centrum van Spakenburg aantrekkelijk te houden voor de eigen inwoners en interessant te maken voor de regionale bezoekers.

Het programma heeft het volgende beleidsonderdeel:

- Bedrijvig Bunschoten

Context en achtergrond

Bij een onderzoek naar de omvang en invulling van de winkelvoorziening (supermarkt) in Rengerswetering wordt gekeken naar de reeds bestaande voorzieningen. Extra aandacht is er voor de invloed op Spakenburg-Centrum.

De komende jaren is er voldoende ruimte voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen voor de lokale bedrijven. Er wordt begonnen met onderzoek naar de onderbouwing om bedrijventerrein Kronkels-Zuid over enkele jaren te kunnen ontwikkelen. In overleg met de regio en de provincie moet worden gekeken naar de opzet van het terrein en een eventuele fasering. Daarnaast wordt ingezet op het zo goed mogelijk benutten van de grond/gebouwen op de bestaande bedrijventerreinen.

Voor het buitengebied wordt meegewerkt aan een vraagbundelingstraject voor de aanleg van glasvezel. Het betreft een regionaal samenwerkingsproject waarbij het in onze gemeente ongeveer 116 aansluitingen voor zowel burgerwoningen als bedrijven betreft.

Belangrijk aandachtspunten de komende tijd zijn de rol van economische zaken in de samenwerking met 'het team omgevingsontwikkeling' en de betrokkenheid bij ontwikkelingen (implementatie) van de Omgevingswet.

Kaderstellende beleidsnota's

- Bunschoten toekomst visie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'
- Coalitieakkoord 2014-2018
- Samenwerkingsagenda Werklocaties Regio Amersfoort 2030, '*Samen Sterk*'
- Regionale Ruimtelijke Visie Regio Amersfoort
- Herstructureringsplan bedrijventerrein De Kronkels
- Startnotitie De Kronkels-Zuid
- Convenant bedrijventerreinen regio Amersfoort 2011-2030
- Grond uitgiftecriteria Haarbrug-Zuid
- Centrumvisie Spakenburg

Beleidsonderdeel Bedrijvig Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Verdere samenwerking op economisch gebied in de regio Amersfoort en met Economic Board Utrecht.
- Mogelijkheden blijven verkennen tot nadere strategische samenwerking met Food Valley.
- Aandacht voor de bereikbaarheid van Bunschoten door een goede infrastructuur.
- Verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid en starten met haalbaarheidsonderzoek De Kronkels-Zuid.
- Blijven inzetten op behoud en versterking van bedrijven en bedrijventerreinen.
- Het behouden en versterken van de contacten cq verbindingen tussen het (voortgezet) onderwijs en het bedrijfsleven. Bedrijven worden gestimuleerd tot het aanbieden van stage- en werkervaringsplaatsen.
- Werken aan een leefbaar en economisch sterk Spakenburg-Centrum.
- Behouden en versterken sociaaleconomische vitaliteit; behouden eigen inwoners en bestaande bedrijvigheid.

Wat gaan we er voor doen?

- Nauwe samenwerking en overleg met de Bedrijvenkring, de [SVV](#), de stichting Dynamisch Spakenburg en de [JOBS](#).
- Initiërende en bindende rol spelen in de contacten van het bedrijfsleven met Food Valley.
- Bestaande bedrijven daar waar mogelijk ondersteunen en faciliteren voor het creëren van nieuwe werkgelegenheid in de gemeente. Inzet op behoud van voldoende, gedifferentieerde en hoogwaardige werkgelegenheid.
- Het verder ontwikkelen en uitgeven van gronden op bedrijventerrein Haarbrug-Zuid.
- Ondersteunende en faciliterende rol in het parkmanagement Haarbrug-Zuid, [BIZ](#) Haarbrug-Noord en [BIZ](#) Spakenburg-Centrum.
- Bedrijven bezoeken met daarbij bijzondere aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.
- Initiatief nemen om de contacten tussen bedrijfsleven en onderwijs te versterken. Lokale bedrijven worden gestimuleerd te participeren in de scholen en het aanbieden van stage- en werkervaringsplaatsen.
- Stimuleren regionale participatie in de Utrechtse Ondernemers Academie, deelname van jongeren aan het project 'zomerondernemer' en de Rode Loperdag.
- Met stakeholders werken aan een aantrekkelijk en leefbaar Spakenburg-Centrum.
- Daar waar mogelijk de verblijfsduur van bezoekers verlengen, herhalingsbezoek stimuleren, seizoen verbreding naar weekdagen in het laagseizoen; creëren diversiteit bedrijvigheid en winkelaanbod.
- Verdere stappen in de samenwerking van het regionale accountmanagement voor bedrijven.

Indicatoren Bedrijvig Bunschoten

Omschrijving		E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
						2018	2019	2020	2021
Periodieke overleggen college	Dynamisch Spakenburg	P	Gemeente	1	2	2	2	2	2
	Bedrijvenkring	P	Idem	2	2	2	2	2	2
	SVV	P	Idem		1	1		1	
Bedrijfsbezoeken bedrijfscontact-functionaris	Het college	P	Idem	2	2	2	2	2	2
	Portefeuillehouder EZ	P	Idem	12	11	10	10	10	10
	Bedrijfscontact-functionaris	P	Idem	4	16	12	12	12	12
Aantal hectaren te verkopen bedrijventerrein		P	Idem	0,98	1,83	1,75	1,25	1,00	1,00

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Indicatoren Economie

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Functiemenging	%	LISA	57,7 (2016)	52,1 (2016)
Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten) *	Index	Atlas voor Gemeenten	106 (2013)	100 (2013)
Vestigingen van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Landelijk Informatiesysteem arbeidsplaatsen	135,2 (2016)	134 (2016)

* Voor deze indicator staat geen recent cijfer op www.waarstaatjegemeente.nl. Het cijfer dat vorig jaar is gepresenteerd, wordt ook nu weergegeven.

Wat mag het kosten?

Programma Economie

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Lasten programmaonderdeel						
Bedrijvig Bunschoten	349	341	417	338	342	341
Grondexploitatie bedrijventerrein		2.564	3.145	3.118	9.593	
Totaal lasten	349	2.905	3.563	3.456	9.935	341
Baten programmaonderdeel						
Bedrijvig Bunschoten	291	280	244	244	244	244
Grondexploitatie bedrijventerrein		2.564	3.145	3.118	10.377	
Totaal baten	291	2.844	3.389	3.362	10.621	244
Saldo programmaonderdeel						
Bedrijvig Bunschoten	58	61	173	94	98	97
Grondexploitatie bedrijventerrein	0	0	0	0	-784	0
Totaal saldo	58	61	174	94	-686	97

Investerings

	2018	2019	2020	2021
Haalbaarheidsstudie bedrijventerrein De Kronkels Zuid	45.000			
Uitvoering centrumvisie	65.000			
Totaal	110.000	-	-	-

Toelichting

De toename van de lasten voor Bedrijvig Bunschoten in 2018 is het effect van de investeringen op basis van de Centrumvisie. Deze zijn geraamd op € 65.000,- en hebben een incidenteel karakter.

Binnen dit programma worden ook de lasten en baten van de bedrijventerreinen geraamd. Dit is tot en met 2020 het complex Haarbrug-Zuid omdat het complex in 2020 naar verwachting wordt afgesloten.

2.4 Onderwijs

(Commissie Samenleving, portefeuillehouder G. Koops)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten wil een krachtige samenleving vormen waar iedereen aan mee kan doen, zowel in materieel als in immaterieel opzicht. Onderwijs en educatie draagt bij aan de zelfredzaamheid en het zelforganiserend vermogen van de inwoners. Dit begint al bij de jonge inwoners. Elk kind kan gezond en veilig opgroeien en zijn talenten ontwikkelen. Waar nodig wordt passende ondersteuning gegeven.

Het programma Onderwijs bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Jong educatief Bunschoten
- Volwassen educatief Bunschoten

Het programma Onderwijs is onlosmakelijk verbonden met het programma Sociaal domein.

Context en achtergrond

▪ Jong educatief Bunschoten

Het beleidsonderdeel Jong educatief Bunschoten omvat de terreinen onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid en leerplicht. Er wordt samengewerkt zodat ieder opgroeiend kind in beeld is en een passende schoolloopbaan krijgt - met eventueel tijdig de juiste zorg op het juiste moment. Er wordt uitdagend onderwijs geboden waarbij wordt uitgegaan van de mogelijkheden en waarbij rekening wordt gehouden met beperkingen.

Gezamenlijk wordt aan een breed gedragen lokale onderwijsvisie gewerkt waarbinnen alle lopende activiteiten, programma's, thema's, etc. worden door ontwikkeld. Het wordt ingebed in het nieuwe beleidsplan Sociaal Domein (2019 - 2022).

De gemeente zorgt voor integrale huisvestingsfaciliteiten waarin onderwijs wordt aangeboden. Goede onderwijshuisvesting draagt bij aan gevarieerd en aantrekkelijk onderwijs en ondersteunt de doelen vanuit dit beleidsonderdeel.

▪ Volwassen educatief Bunschoten

Dit onderdeel richt zich op de versterking van de kracht van de samenleving door volwassenen te stimuleren, te faciliteren en te ondersteunen in het ontwikkelen van hun talenten en het verwerven van kennis. Door taal- en basisvaardigheden te beheersen, kunnen volwassenen zelfstandiger meedoen in de samenleving.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota's:

- Integraal Huisvestingsplan Scholen 2017 - 2021
- Regionaal Programma Volwassenen Educatie 2018
- Jeugdnota 2015-2018 '*Samen kunnen we meer! Zorg voor jeugd*'
- Wijzigen systematiek subsidieverlening peuterspeelzaalwerk / peuteropvang - harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang in Bunschoten (inclusief een bijbehorende Nadere regel Subsidie Peuteropvang / Peuterspeelzaalwerk 2018)
- Nota Laaggeletterdheid 2017 - 2021 gemeente Bunschoten '*Samen kunnen we meer! Voorkomen en terugdringen laaggeletterdheid*'.
- Leerplicht jaarverslag 2016 - 2017
- Jaarverslag Handhaving Kinderopvang 2016

Verordeningen:

- Verordening leerlingenvervoer gemeente Bunschoten 2015
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bunschoten 2015
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Bunschoten

Beleidsonderdeel Jong educatief Bunschoten

Wat willen we bereiken?

Onderwijshuisvesting

- Passende onderwijshuisvesting op basis van het Integraal Huisvestingsplan voor de scholen waarbij aandacht is voor mogelijkheden van multifunctionele accommodaties.
- Voor elk kind een passende plaats, dichtbij huis, met waar nodig, passende ondersteuning.

Onderwijs(taal)achterstanden

- Voorkomen, vroeg signaleren en aanpak van onderwijs(taal)achterstanden.

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

- Voorkomen, terugdringen en aanpak van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.
- Een breed gedragen lokale onderwijsvisie.

Lokale Educatieve Agenda

- Integrale samenwerking versterken binnen de Lokale Educatieve Agenda.

Leerlingenvervoer

- Vergroten van de zelfredzaamheid van leerlingen die gebruik maken van het leerlingenvervoer.

Wat gaan we er voor doen?

Onderwijshuisvesting

- Uitvoering geven aan het verder uitwerken van de gekozen scenario's van het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs.
- Uitvoering geven aan de Samenwerkingsagenda Passend Onderwijs en Zorg voor de Jeugd Regio Eemland 2017 - 2018 in samenspraak met schoolbesturen en samenwerkingsverbanden.

Onderwijs(taal)achterstanden

- Uitvoering geven aan bestaand beleid.
- Uitvoering geven aan het Convenant Voor- en vroegschoolse educatie Bunschoten.
- Uitvoering geven aan de harmonisatie kinderopvang/peuteropvang.
- Peuteropvang (twee dagdelen per week) mogelijk maken voor ouders die geen kinderopvangtoeslag of andere compensatie ontvangen.

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

- Uitvoering geven aan lokaal en regionaal gemaakte afspraken.
- Uitvoering geven aan sluitende aanpak.
- Thuiszitters en kwetsbare jongeren toeleiden naar een passende opleiding, werk, ondersteuning, etc.

Lokale Educatieve Agenda

- Uitvoering geven aan de vastgestelde thema's op de Lokale Educatieve Agenda. Hierop staan actuele thema's zoals Zorg voor de Jeugd, Voor- en vroegschoolse educatie en doorgaande leerlijn, Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, Integraal Kindcentrum, Plusklas, Integrale Onderwijsvisie, Terugdringen Laaggeletterdheid en Cultuureducatie.
- Samen met maatschappelijke partners een breed gedragen lokale onderwijsvisie ontwikkelen en vaststellen.

Leerlingenvervoer

- Uitvoering geven aan het regionaal ingekochte leerlingenvervoer.
- Met betrokken partijen zelfredzaamheid van de leerling bevorderen.

Indicatoren Jong educatief Bunschoten

Omschrijving	<u>E</u> <u>P</u>	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
Aantal geïndiceerde doelgroeppeuters door de <u>GGD</u> conform de definitie van de gemeente	P	<u>GGD</u>	51	93	100	100	100	100
% doelgroeppeuters dat vier dagdelen/ 10 uur per week <u>VVE</u> volgt op een <u>VVE</u> locatie	P	<u>GGD*</u>	90	75	77	77	80	80
% doelgroepleerlingen die succesvol doorstromen van groep 2 naar groep 3	E	Primair onderwijs	**	**	90	90	90	90
Score taalbeheersing eind groep 8 (CITO eindtoets)	E	Primair onderwijs	69,6	74,2	72	72	72	72
% van alle doelgroepleerlingen die een leeftijdsadequate ontwikkelingsgroei doormaken	E	Primair onderwijs	**	**	90	90	90	90
Aantal beschikkingen leerlingenvervoer m.b.t. bus- en taxivervoer per 1 september	P	Gemeente	**	149	155	155	155	155
Aantal beschikkingen leerlingenvervoer m.b.t. <u>OV</u> - of fietsvergoeding per 1 september	P	Gemeente	**	9	8	8	8	8

E= effectindicator en P= prestatie-indicator

* De omschrijving van deze indicator is gewijzigd, waardoor er een andere bron wordt geraadpleegd voor deze cijfers. Dit betekent dat de cijfers van 2015 en 2016 niet helemaal te vergelijken zijn.

** Dit betreffen nieuw gemaakte resultaatafspraken met de partners die per 1 januari 2018 ingaan.

Toelichting indicatoren

Definitie doelgroeppeuters

De definitie is verruimd van 3-jarige naar 2,5 tot 4-jarige, waardoor het aantal toeneemt. Gezien het feit dat zich meer anderstalige gezinnen met jonge kinderen in Bunschoten vestigen, is de verwachting dat het aantal geïndiceerde doelgroeppeuters verder zal oplopen.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Tegenwoordig registreert de GGD hoeveel geïndiceerde doelgroeppeuters niet deelnemen aan een voorschools aanbod en waarom (non-bereik). Er zijn afspraken met de GGD gemaakt om deze kinderen toe te leiden nadat zij zijn geïndiceerd.

Leeftijdsadequate ontwikkelingsgroei

Leeftijdsadequaet betekent: de groei in ontwikkelingsleeftijd is in deze periode minimaal even groot als de groei in chronologische leeftijd.

Leerlingenvervoer

De ervaring leert dat gedurende het schooljaar er circa vijf à tien beschikkingen bij komen. Per 1 september het jaar daarop zijn er dan weer beschikkingen vervallen, omdat leerlingen van school gaan.

Beleidsonderdeel Volwassen educatief Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Bijdragen aan de zelfredzaamheid van volwassenen.
- Vaardiger worden met de Nederlandse taal, de digitale wereld en rekenen. Waardoor mensen meer en zelfstandiger meedoen in de samenleving.
- Voorkomen en terugdringen van laaggeletterdheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan de beleidsnota en het uitvoeringsplan Laaggeletterdheid.
- Uitvoering geven aan het regionale plan volwasseneneducatie.
- Baarn, Bunschoten en Soest werken zo veel mogelijk samen in de uitvoering van de formele educatie, gericht op arbeidsparticipatie.
- Uitvoering van de trajecten gericht op maatschappelijke participatie vinden lokaal plaats met lokale partners als welzijnsorganisatie De Boei en het Taalhuis van de bibliotheek.

Indicatoren Onderwijs

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar	Ingrado	0,54 (2016)	2,01 (2016)
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar	Ingrado	10,03 (2016)	26,88 (2016)
Voortijdige schoolverlaters totaal VO + <u>MBO</u> onderwijs	% van alle leerlingen van 12-23 jaar	Dienst Uitvoering onderwijs	2,0 (2014)	2,0 (2014)

Wat mag het kosten?

Programma Onderwijs

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Lasten programmaonderdeel						
Educatief Bunschoten	1.895	1.942	2.027	2.138	2.116	2.204
Totaal lasten	1.895	1.942	2.027	2.138	2.116	2.204
Baten programmaonderdeel						
Educatief Bunschoten	396	455	374	374	374	374
Totaal baten	396	455	374	374	374	374
Saldo programmaonderdeel						
Educatief Bunschoten	1.499	1.487	1.653	1.764	1.742	1.830
Totaal saldo	1.499	1.487	1.653	1.764	1.742	1.830

Investerings

	2018	2019	2020	2021
IHP nieuwbouw scholen	4.116.000		2.805.000	
Dakbedekking sportaccommodaties	15.000			
Totaal	4.131.000	-	2.805.000	-

Toelichting

De toename van de lasten (ook in meerjarenperspectief) is voor een belangrijk deel het effect van de kapitaallasten van de nieuwbouw voor de scholen.

De daling van de baten is het effect van een lagere Rijksbijdrage onderwijsachterstanden en de lagere huur (onderdeel lasten verbouwing) voor de Brandaris. In beide gevallen is ook aan de uitgavenkant rekening gehouden met lagere lasten.

Investerings

De bedragen voor nieuwbouw scholen uit het IHP zijn gebaseerd op de geldende verordening 'voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bunschoten 2015'. Daarin wordt gerekend met de VNG-normen. Deze staan behoorlijk onder druk, omdat ze nog niet zijn geactualiseerd door de toegenomen kosten in de bouw en toenemende eisen aan duurzaamheid. Ook landelijk speelt de discussie dat deze normen niet meer actueel zijn.

2.5 Sport, cultuur en recreatie

(Commissie Samenleving, portefeuillehouders G. Koops, M. van de Groep en W. Heinen)

Omschrijving programma (missie)

Gemeente Bunschoten beschikt over een rijke cultuur die historisch is gegroeid, dit is daarbij een belangrijk onderdeel van de identiteit. Het brede cultuuraanbod is het waard om te koesteren. Sport, cultuur(beleving) en recreatie zijn instrumenten die de leefbaarheid binnen de gemeente versterken. De gemeente Bunschoten wil een gastvrije gemeente zijn voor bezoekers en bewoners. Zelfredzaamheid (en samenwerking), stimuleren en zorgdragen voor goede voorzieningen staat voorop.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Sportief Bunschoten
- Cultureel Bunschoten
- Recreatief/Groen Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Sportief Bunschoten

Het belang van sport voor de gezondheid, sociale contacten en een zinvolle vrijetijdsbesteding wordt algemeen erkend. Daarnaast wordt sport meer en meer gezien als een instrument waarmee ook andere doelen bereikt kunnen worden, zoals het oplossen van maatschappelijke problemen of het profileren van de gemeente. De gemeente heeft een taak in het zorgdragen voor een adequate sportinfrastructuur met voldoende en kwalitatief goede voorzieningen. In het sportaccommodatiebeleid wordt gestimuleerd accommodaties te ontwikkelen en te onderhouden. Zelfredzaamheid speelt hierbij een grote rol, dit vergroot de maatschappelijke betrokkenheid.

▪ Cultureel Bunschoten

In de gemeente en in de gemeenschap is er een veelheid van activiteiten op het gebied van de cultuur. Het grote aantal van deze activiteiten en bovendien de grote verscheidenheid op dit gebied, maakt dat er een breed cultureel aanbod is. Deze activiteiten worden waar mogelijk door de gemeente (financieel) ondersteund. De doelstelling voor het cultuurbeleid is als volgt geformuleerd: *'Het scheppen van zodanige voorwaarden dat een breed publiek (waaronder ook de jeugd) zowel actief bijdraagt aan en/of in aanraking komt met het ruime cultuuraanbod in de gemeente Bunschoten in de meest brede zin van het woord'*. Samenwerking om het cultuuraanbod te versterken geeft een belangrijke meerwaarde. Het behoud van cultuurhistorische waarden in de leefomgeving wordt bewerkstelligd door middel van het beschermen, wettelijk verankeren en publiekelijk ontsluiten daarvan.

▪ Recreatie/Groen Bunschoten

Er is meer aandacht voor recreatieactiviteiten die vanuit de voordeur kunnen worden gestart. Daarbij gaat het niet alleen om de lichamelijke, maar ook om de geestelijke ontspanning. Recreatie dichtbij huis is gewild, omdat de recreant hierin flexibel met zijn tijd om kan gaan. Ook watersport heeft een belangrijke functie in onze gemeente; water vormt een aantrekkelijk decor voor allerlei vrijetijdsactiviteiten. Bunschoten ligt midden in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland, hierdoor zet Bunschoten zich actief in op een duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied met behoud van kernkwaliteiten. Van hieruit zijn onder andere projecten ontstaan als Laakzone en de aanleg van fiets- en wandelpaden.

De rijke cultuurhistorische identiteit van Bunschoten maakt dat de gemeente aantrekkelijk is voor (dag)toeristen. De gemeente wil activiteiten stimuleren die Bunschoten op de kaart zetten, zoals het uitbreiden of versterken van activiteiten die gericht zijn op bestaande en nieuwe doelgroepen. Bunschoten heeft weinig overnachtingsmogelijkheden voor toeristen. Initiatieven zoals Bed & Breakfast en Kamperen bij de Boer zijn mogelijk gemaakt. Marketing en promotie van alle recreatieve/toeristische voorzieningen en infrastructuur is een belangrijk middel.

Onder het taakveld recreatie valt ook groen. Dit zijn onderwerpen als: bomen, plantsoenen en spelen. Zowel de advisering, werkvoorbereiding als uitvoering, onderhoud en instandhouding worden hierin uitgevoerd. Het beleid in hoofdlijnen worden gevormd door het Groenbeleidsplan en het Spelenbeleid.

De raad heeft bij vaststelling van het spelenbeleid met een horizon tot 2022 aangegeven de investeringen in de speelplaatsen vanaf 2016 vanuit de begroting onderhouden. Onveilige speeltoestellen worden verwijderd en niet vervangen.

Kaderstellende beleidsnota's

Verordeningen

- Algemene Subsidieverordening gemeente Bunschoten 2011
- Erfgoedverordening 2013
- Ligplaatsenverordening 2013

Beleidsnota's

▪ Kadernota Cultuurbeleid '<i>Sporen naar een blijvende opdracht</i>' 2003▪ Visie en actieplan voor een samenhangend cultuurbeleid 2008▪ Erfgoedbeleid - Een nieuwe nota voor historische waarden 2008▪ Masterplan behoud Museumhaven Spakenburg 2015▪ Nota '<i>Een deurkiek</i>' 2000▪ Toekomstvisie 2025 '<i>Gemeente Bunschoten zijn we samen!</i>'▪ Nota accommodatiebeleid '<i>Stimulus</i>' 2002	▪ Evaluatienotitie accommodatie en tarievenbeleid sport 2005▪ Evaluatienotitie tarievenbeleid 2012▪ Ontwikkelingsvisie Laakzone 2008▪ Haalbaarheidsstudie '<i>Paden in de Eempolder</i>' 2005▪ Groenbeleidsplan 2015-2025▪ 2^e Herziening snippergroenbeleid 2013▪ Nota spelenbeleid '<i>Spelen Natuurlijk!?</i> Nu en in de toekomst' 2012-2022▪ Beleidsnotitie Waardevolle bomen en boomstructuren 2014

Beleidsonderdeel Sportief Bunschoten

Wat willen we bereiken?

Sportbeleid en activering

- Het bevorderen van sport en bewegen bij de jeugdige inwoners en inwoners met een beperking.
- Het ondersteunen en stimuleren van recreatieve sportbeoefening.
- Het ondersteunen van organisaties die zich bezighouden met sportbeoefening.

Sportaccommodaties

- Het in stand houden van een diversiteit aan sportvoorzieningen in de gemeente Bunschoten om inwoners de gelegenheid te bieden te kunnen sporten en de kwaliteit van de sportvelden te optimaliseren.

Wat gaan we er voor doen?

Sportbeleid en activering

- Het bieden van (financiële) ondersteuning aan Stichting Gewoon Sport Bunschoten.
- Bij het ontwikkelen van de openbare ruimte kijken naar de mogelijkheden voor sporten en bewegen zoals wandelen en fietsen.
- Bijdragen aan verenigingen richten op het bevorderen van deelname van verschillende bevolkingsgroepen aan activiteiten van de verenigingen.
- Het inzetten van buurtsportcoaches.

Sportaccommodaties

- Sturing geven aan onderhoud, renovatie en budgettaire van zwembad de Duker en sporthal de Kuil door het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan.
- Sturing geven aan onderhoud, renovatie en budgettaire van de sportvelden, door het opstellen van en uitvoering geven aan een beheersplan.

- Bieden van financiële ondersteuning aan verenigingen om sportaccommodaties in stand te houden of te realiseren. Bij de bouw van nieuwe accommodaties uitgaan van de multifunctionaliteit van het gebouw en de mogelijkheden tot kruisbestuiving.

Indicatoren Sportief Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
Aantal sportvelden van de 12 met redelijk en hoger beoordeeld	E	Kwaliteits- onderzoek ISA-sport				12		

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Cultureel Bunschoten

Wat willen we bereiken?

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

- In stand houden van actieve bijdragen van inwoners aan het cultuuraanbod en ze stimuleren meer deel te nemen aan kunst en cultuur (actief en passief).
- Laten toenemen van samenwerking op het gebied van cultuur.

Musea

- Het in standhouden van een professioneel en gecertificeerd museum om de omvangrijke gemeentelijke collectie historische voorwerpen te beheren en gezamenlijk met de rijke cultuurhistorie van de gemeente onder de aandacht te brengen van de gemeenschap en daarbuiten. Het museum interesseert en informeert actief, in samenwerking met andere partijen, zoveel mogelijk mensen (in het bijzonder ook jongeren) over de lokale cultuurhistorie.
- Stimuleren van onderzoek naar en het (digitaal) verspreiden van kennis van de rijke historie van de gemeente.

Cultureel erfgoed

- Door middel van erfgoedbeleid op lange termijn de integraal historische waardevolle zaken behouden voor volgende generaties om daarmee de identiteit en het historisch besef van de samenleving te versterken.
- Het onder de aandacht brengen van de lokale cultuurhistorie en het vergroten van de kennis bij inwoners en bezoekers van de lokale cultuurhistorie.
- Laten toenemen van samenwerking op het gebied van cultureel erfgoed.

Media

- De bibliotheek fungeert als kenniscentrum van informatie, educatie en cultuur in de gemeente waar inwoners kennis kunnen nemen van allerlei cultuuruitingen in de ruimste zin van het woord. Daarnaast levert de bibliotheek een bijdrage in de (lees)ontwikkeling en ontspanning van de inwoners waarbij ingespeeld wordt op maatschappelijke veranderingen.
- Instandhouding van een lokale omroep.

Wat gaan we er voor doen?

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

- Subsidiëren en stimuleren van passieve en actieve cultuurparticipatieprojecten via incidentele subsidies en subsidiëren van culturele verenigingen en instellingen.
- Subsidiëren en ondersteuning van het, op initiatief van de gemeente, in 2011 opgerichte Cultuurplatform en de hieruit voortvloeiende initiatieven.
- Subsidiëren van muzikeducatie d.m.v. projecten met een binnen schools programma gekoppeld aan een buitenschools vervolg.
- Deelname aan het Jeugdcultuurfonds, waardoor jeugdige minima laagdrempelig op cultuureducatie kunnen (onderdeel minimabeleid).

Musea

- Subsidiëren van een gecertificeerd museum die de cultuurhistorische collectie van de gemeente beheert.
- Subsidiëren van de lokale historische vereniging.

Cultureel erfgoed

- Aanwijzen 65 meest kwetsbare en historisch waardevolle gemeentelijke monumenten en het handhaven van aantrekkelijke voorwaarden voor de monumenteneigenaren om de monumenten in stand te houden.
- Naar behoren en met ambitie uitvoeren van de wettelijke verplichte taken op het gebied van cultuurhistorie, monumentenzorg en archeologie, waaronder het verankeren van de cultuurhistorische waarden in de ruimtelijke ordening.
- Subsidies aanvragen bij het Rijk voor onderhoud van de Rijksmonumenten in gemeentelijk eigendom.
- Gezamenlijk met de historische vereniging en andere geïnteresseerde partijen cultuurhistorisch waardevolle (foto)materialen uit de archieven en het lokale Erfgoed ontsluiten voor interactief gebruik via www.erfgoedbunschoten.nl.
- Plaatsen van cultuurhistorische informatieborden op diverse locaties in de gemeente.
- Het uitvoeren van een integraal en overkoepelend beleid voor het behoud van de Museumhaven van Spakenburg met historische botters op de lange termijn (Masterplan).
- Bundeling van krachten van de diverse stichtingen op gebied erfgoed, cultuur en recreatie onder andere door het Centrum van Erfgoed en Cultuur.

Media

- Subsidiëren van Stichting Regiobibliotheek Eemland (waar)voor:
 - beheer van een literatuurcollectie die diverse stromingen en gedachtegangen bevat;
 - organiseren van lees(bevorderings)activiteiten;
 - ondersteuning bieden aan en samenwerken met onderwijs- en andere instellingen op het gebied van cultuur;
 - Het opzetten van het programma Bibliotheek op School ter verbetering van onderwijsresultaten op het gebied van lees- en taalvaardigheid en informatie- en mediavaardigheden.
- Subsidiëren van de lokale omroep (wettelijke verplichting).

Indicator Cultureel Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
% inwoners dat lid is van de bibliotheek	P	Bibliotheek Eemland	18	21,22	22	22	22	22
Aantal gemeentelijke monumenten	E	Gemeente	16	38	65	65	65	65
Aantal bezoekers museum Spakenburg	P	Museum Spakenburg	11.181	11.509	14.500	15.000	15.000	15.000

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Recreatief/Groen Bunschoten

Wat willen we bereiken?

(Openlucht) recreatie

- Extensieve recreatiemogelijkheden (wandel-, fiets-, kano en ruiterroutes) vergroten.
- Relatie met water handhaven en versterken bij ontwikkeling van plannen (projecten Laakzone en de Zuyderzee).

Economische promotie

- Profileren als een aantrekkelijke gemeente met voldoende recreatieve en toeristische voorzieningen.
- Cultuurhistorische aspecten van Bunschoten breed onder de aandacht brengen ontsluiten bij bezoekers.

Openbaar groen

- Het welzijn van de bevolking en de gemeenschappelijke leefbaarheid bevorderen met het openbaar groen.
- Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor boomveiligheid en gemeentelijke bomen de nodige ruimte geven (de juiste boom op de juiste plaats).

Spelen

- Voor de jeugd het waarborgen van de basisvoorziening spelen. Gezinsvriendelijke en veilige wijken met een gelijkmatige spreiding van speelplaatsen en trapvelden over de gemeente, waarbij de inrichting van de speelplaatsen wordt gekenmerkt door actief en natuurlijk spelen.

Wat gaan we er voor doen?

(Openlucht) recreatie

- Onderhouden van het recreatiegebied bij de Palendijk.
- In samenspraak met Rijkswaterstaat en de provincie Utrecht de zwemwaterkwaliteit verbeteren.
- Uitvoeren van het ligplaatsenbeleid waarbij wordt gestimuleerd dat authentieke en binnen het beeld passende schepen een ligplaats innemen in de Museumhaven. Ook ingezet op het Masterplan behoud Museumhaven.
- Plaatsen van cultuurhistorische (informatie)voorzieningen.
- Leveren actieve inbreng (personele inzet) project Laakzone en Zuyderzee.
- Instandhouden van twee TOP's in de gemeente bij de Kooi en bij de Museumhaven van Spakenburg.
- Verkennen mogelijkheden en zo mogelijk daadwerkelijk aanleggen van picknick- en visplaatsen langs de Eem en het Eemmeer.
- Jaarlijks peilen en waar nodig herprofilen van de zwemzone van Kleine Zeetje om aan de normen te blijven voldoen.
- Subsidiëren van de fietsboot.

Economische promotie

- Leveren actieve (personele) bijdrage aan (regionale) initiatieven op recreatief toeristisch en promotioneel gebied.
- Subsidiëren van een toeristisch informatiepunt (VVV) voor het bevorderen van toeristische en recreatieve mogelijkheden en het voorlichten over en promoten van de gemeente.
- Inzetten op initiatieven voor het regionaal en provinciaal verwerven van een positie in de markt van het internationaal toerisme.
- Subsidiëren van de Dynamisch Spakenburg en actief meedenken en een bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van de citymarketing en de bundeling van de onderliggende instellingen.

Openbaar groen

- In het dagelijkse en systematische groenbeheer, bij groenrenovaties en nieuw aanleg keuzes maken die gericht zijn op het in stand houden en realiseren van kwalitatief hoogwaardig en passend groen. Met hetzelfde doel voorwaarden stellen aan groenvoorzieningen in nieuw te ontwikkelen gebieden.
- Binnen de beschikbaar gestelde financiële middelen de VTA (boomveiligheid) uitvoeren.
- De uitvoering van maatregelen uit het beleid voor de waardevolle bomen en boomstructuren voortzetten.
- Het mechanisch bestrijden van onkruid.

Spelen

- Het spelenbeleid systematisch gefaseerd in uitvoering nemen aan de hand van een uitvoeringsprogramma, inclusief het geïntensiverde onderhoud van de kunstgrasvelden.
- Het veilig houden van de speelvoorzieningen door het uitvoeren van inspecties en plegen van onderhoud.
- Renovaties uitvoeren aan de speelplaatsen.
- Vrijkomende bruikbare speeltoestellen opknappen en elders weer inzetten.
- Maximaal twee speeltuinen met voorrang realiseren op grond van burgerparticipatie.

Indicatoren Recreatief/Groen Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
De veiligheidsinspecties van speelvoorzieningen zijn uitgevoerd	P	Interne administratie	100%	100%	100%	100%	100%	100%
De mate waarin de beeldkwaliteit van groenvoorzieningen (A, B en C) wordt behaald	E	Interne inspecties	94,9%	90,29%	92%	92%	92%	92%

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Indicatoren Sport, cultuur en recreatie

Indicator	Eenheid	Bron	2016 Bunschoten	2016 Nederland
Niet-wekelijkse sporters	%	Gezondheids-enquête (CBS)	*	48

* Voor deze indicator staat geen recent cijfer op www.waarstaatiegemeente.nl, het meest recente cijfer is uit 2012. Vanuit de gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor wordt elk jaar een landelijk cijfer bekend gemaakt. Voor 2016 wordt dat nu opgenomen, helaas is dit niet beschikbaar per gemeente.

Wat mag het kosten?

Programma Sport, cultuur en recreatie

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming 2019 2020 2021		
Lasten programmaonderdeel						
Sportief Bunschoten	1.443	1.397	1.485	1.499	1.497	1.473
Cultureel Bunschoten	1.235	1.092	1.130	1.137	1.114	1.098
Recreatief Bunschoten	292	103	175	189	189	189
Groen Bunschoten	1.956	1.731	1.572	1.572	1.538	1.537
Totaal lasten	4.926	4.323	4.362	4.397	4.338	4.297
Baten programmaonderdeel						
Sportief Bunschoten	573	196	199	199	199	199
Cultureel Bunschoten	74	70	100	100	100	100
Recreatief Bunschoten	241	18	0	0	0	0
Groen Bunschoten	48	48	48	48	48	48
Totaal baten	936	332	347	347	347	347
Saldo programmaonderdeel						
Sportief Bunschoten	870	1.201	1.286	1.300	1.298	1.274
Cultureel Bunschoten	1.161	1.022	1.031	1.038	1.015	999
Recreatief Bunschoten	51	85	175	189	189	189
Groen Bunschoten	1.908	1.683	1.524	1.524	1.490	1.489
Totaal saldo	3.990	3.991	4.015	4.051	3.992	3.951

Investerings

	2018	2019	2020	2021
Vervangen essen	35.000	35.000		
Digitalisering historisch beeldarchief	43.150			
Totaal	78.150	35.000	-	-

Toelichting

De totale lasten binnen dit programma blijven nagenoeg op hetzelfde niveau. De toename voor het onderdeel Recreatief Bunschoten betreft de storting in de voorziening onderhoud speeltoestellen. In de kadernota 2018 - 2021 is hiervoor een bedrag van € 55.000,- opgenomen.

2.6 Sociaal domein

(Commissie Samenleving, portefeuillehouder G. Koops)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten wil een krachtige samenleving vormen waar iedereen aan mee kan doen, zowel in materieel als immaterieel opzicht. Zelfredzaamheid en zelforganiserend vermogen van inwoners en van de lokale gemeenschap staat hierbij voorop en wordt versterkt. Waar nodig wordt passende ondersteuning geboden. Elk kind kan gezond en veilig opgroeien en zijn talenten ontwikkelen.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Maatschappelijk Bunschoten
- Persoonlijk Bunschoten

Het programma Sociaal domein onlosmakelijk verbonden met het programma Onderwijs.

Context en achtergrond

Het programma sociaal domein omvat de beleidsterreinen Werk & Inkomen, Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning. In dit programma worden deze beleidsterreinen met elkaar verbonden waardoor een integrale aanpak, onder andere op de grensvlakken van deze beleidsterreinen, beter vorm krijgt. In dit programma worden de speerpunten voor 2018 beschreven, hetgeen onverlet laat dat de beleidskaders zoals vastgesteld worden uitgevoerd.

Het beleidsonderdeel Maatschappelijk Bunschoten richt zich op de versterking van de kracht van de samenleving, preventie en de basis(zorg)infrastructuur. Het onderdeel Persoonlijk Bunschoten betreft voorzieningen die de gemeente Bunschoten biedt in persoonlijke situaties.

In de 'Kadernota Transitie gemeente Bunschoten' zijn vooraf de uitgangspunten van de transitie geformuleerd, welke nog actueel zijn:

- Het versterken van de kracht van de samenleving;
- Het geven van effectieve en efficiënte ondersteuning aan inwoners in een kwetsbare positie;
- Meer aandacht voor preventie;
- Het bieden van integrale hulp voor betere samenwerking rond huishoudens: één huishouden, één plan, één regisseur.

In 2018 worden verdere stappen gezet met het versterken van de kracht van de samenleving en het versterken van de basiszorginfrastructuur vanuit een integrale benadering.

De integrale benadering en gezamenlijke aanpak gaan verder dan dit programma. Met name het programma volksgezondheid en milieu en het programma Onderwijs zijn van invloed op resultaten van Maatschappelijk Bunschoten. De collectieve preventie en uitvoering van de jeugdgezondheidszorg binnen het programma Volksgezondheid en milieu zijn van grote invloed op resultaten van Persoonlijk Bunschoten. Daarnaast wordt samengewerkt met de regiogemeenten indien dit zorgt voor meer efficiëntie en effectiviteit voor gemeente en inwoners.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota's:

- Kadernota Transitie gemeente Bunschoten '*Gemeenten Bunschoten zijn we samen!*' 2014
- Jeugdnota 2015-2018 '*Samen kunnen we meer! Zorg voor jeugd*'
- Wmo nota 2015-2018 '*Samen kunnen we meer! Zorg voor volwassenen*'
- Beleidsplan Mantelzorg en vrijwilligerszorg 2016-2019, '*Samen kunnen we meer! Omzien naar elkaar*'
- Beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2019 gemeente Bunschoten
- Beleidsplan hoogwaardig handhaven Wet werk en bijstand
- Woonvisie 2016-2021 gemeente Bunschoten
- Ankerpunten Minimabeleid 2017 e.v.

Verordeningen:

- Verordening Jeugd 2017 en bijbehorende Nadere regels Verordening Jeugd 2017
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bunschoten 2015 en bijbehorende nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2016
- Verordening burgerparticipatie sociaal domein 2016 gemeente Bunschoten
- Verordening Cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening
- Verordening re-integratie Participatiewet inclusief Tegenprestatie 2015 gemeente Bunschoten
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 gemeente Bunschoten
- Maatregelenverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 gemeente Bunschoten
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2015 gemeente Bunschoten
- Verordening individuele inkomenstoeslag 2018 gemeente Bunschoten
- Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken Wet sociale werkvoorziening
- Verordening individuele studietoelage 2015 gemeente Bunschoten
- Verordening Wet Kinderopvang gemeente Bunschoten

Beleidsonderdeel Maatschappelijk Bunschoten

Wat willen we bereiken?

Kracht van de samenleving

- De verbinding tussen de vrijwillige burgerinitiatieven en de basis(zorg)infrastructuur wordt versterkt.

Lokale basis (zorg)infrastructuur

- Er is een passend en toereikend aanbod van basis(zorg)voorzieningen.
- Mantelzorgers en vrijwilligers zijn goed in beeld en worden ondersteund.
- Langer zelfstandig wonen wordt bevorderd.
- Gemeentelijke uitvoerders (Sociaal Team Bunschoten, Zorgloket, Klantregisseurs Werk & Inkomen, leerplicht en PLANgroep) zijn stevig verbonden met de basis(zorg)voorzieningen.

Burgerparticipatie

- De adviesraad sociaal domein geeft gevraagd en ongevraagd advies op gemeentelijk beleid Sociaal Domein en betreft burgers en/of cliëntenorganisaties bij de voorbereiding van hun advies.

Wat gaan we er voor doen?

Kracht van de samenleving

- De gemeente enthousiasmeert, faciliteert, verbindt en stimuleert initiatieven uit de maatschappij die bijdragen aan een krachtige samenleving.
- De gemeente subsidieert maatschappelijke partners die activiteiten verrichten die de kracht van de samenleving versterken en de verbinding met en tussen burgerinitiatieven leggen.

Lokale basis (zorg)infrastructuur

- Met betrokken partijen worden voorzieningen ontwikkeld voor (dag)activiteiten voor jeugd en kwetsbare volwassenen.
- Uitvoering geven aan het Beleidsplan Mantelzorg en Vrijwilligerszorg 2016-2019.
- Zelfstandig wonen:
 - Samen met betrokken partijen worden mogelijkheden onderzocht om vrijwilligers/burgers te betrekken bij de voorlichting over langer zelfstandig wonen.
 - Met zorgaanbieders en corporaties wordt de behoefte aan zelfstandige woonruimte bij specifieke zorgdoelgroepen onderzocht en de wijze waarop dit ingevuld kan worden.
- De gemeentelijke uitvoerders hebben samenwerkingsafspraken met maatschappelijke partners.

Burgerparticipatie

- Uitvoering geven aan de Verordening burgerparticipatie sociaal domein.
- Adviesraad Sociaal Domein ondersteunen bij hun rol om burgers (incl. jeugdigen) te betrekken bij het tot stand komen van hun advies.
- Co Creatie: Samen met de Adviesraad Sociaal Domein worden de inwoners betrokken bij de evaluatie van de huidige beleidskaders en de input voor de nieuwe beleidskaders.

Beleidsonderdeel Persoonlijk Bunschoten

Wat willen we bereiken?

Inkomensregelingen

- Werk moet lonen en minima mogen materieel, sociaal en cultureel niet buitengesloten worden.
- Bijstandsgerechtigden voorzien zo veel mogelijk in een eigen inkomen.
- Kinderen moeten mee kunnen doen, ongeacht de financiële situatie van hun ouders.

Maatwerkdienstverlening

- Kwalitatief goed aanbod aan effectieve en efficiënte voorzieningen passend bij de persoonlijke behoefte van de inwoner.

Veiligheid

- Een goede aansluiting en effectieve samenwerking van het Sociaal Team met partners op het gebied van veiligheid om wanneer nodig tijdig en effectief te signaleren en hulp in te zetten.

Wat gaan we er voor doen?

Inkomensregelingen

- Uitvoering geven aan het minimabeleid.
- Uitvoering geven aan het Verbeterplan BUIG om de tekorten op het beleidsterrein Werk & Inkomen te reduceren.
- Uitvoering geven aan specifieke pilots waarin vergunninghouders worden begeleid naar een eigen inkomen.

Maatwerkdienstverlening

- Kwalitatief goed aanbod maatwerkvoorzieningen:
 - Zo veel mogelijk in regionaal verband beleid en een innoverend aanbod ontwikkelen.
 - Aanbod is integraal samengesteld, waarbij grenzen tussen de beleidsterreinen Werk & Inkomen, Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning opgeheven zijn.
 - Regionale inkoop specialistische hulp en doelgroepenvervoer (inclusief leerlingenvervoer; zie programma [Onderwijs](#)).
 - Scherper onderscheid tussen begeleid wonen en beschermd wonen.

Veiligheid

- Het Sociaal Team werkt samen met Veilig Thuis, [SAVE](#), de politie, het Veiligheidshuis, het Meldpunt en Casusoverleg Bijzonder Zorg en Overlast (voor de [OGGz](#) doelgroep).

Indicatoren Maatschappelijk en persoonlijk Bunschoten

Omschrijving		E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
						2018	2019	2020	2021
Geregistreerde mantelzorgers		P	De Boei		200	210	220	230	240
Werkloosheidspercentage ten opzichte van beroepsbevolking		E	CBS		4,2	4,0	3,9	3,8	3,7
Aantal uitkerings-gerechtigden	PW	E	Jaarwerk BBS	148	156	175*	178	178	178
	IOAW/IOAZ	E	Idem	9	6				
	Bbz 2004	E	Idem	1	1				
Saldo instroom/uitstroom uitkeringsgerechtigden		P	Idem	16	6	12	3	0	0
Aantal instroom schuldhulpverlening		P	Plangroep	64	37	30	30	30	30
Aantal uitstroom schuldhulpverlening		P	Plangroep	43	52	45	25	35	20

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* In verband met privacy zijn de drie groepen bij elkaar gevoegd.

Indicatoren Sociaal domein

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten 2016	Nederland 2016
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	Landelijk informatiesysteem arbeidsplaatsen	808,2	744
Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren van 12-21 jaar	Verwey Jonker Instituut	0,97 (2015)	1,45 (2015)
Kinderen in armoede	% van kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut	2 (2015)	6,58 (2015)
Netto arbeidsparticipatie	%	CBS	70,7	65,8
Jeugdwerkloosheid	% van alle jongeren van 16-22 jaar	Verwey Jonker Instituut	0,52 (2015)	1,52 (2015)
Bijstandsuitkeringen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	13,9	41,3
Aantal re- integratievoorzieningen	18 jaar en ouder Aantal per 1.000 inwoners	CBS	11,9	25,5
Jongeren met jeugdhulp	15-65 jaar % van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	10,4	10,7
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,5	1,2
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12-22 jaar	CBS	-	0,5
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	53	62

Bedragen x € 1.000,-		2018	2019	2020	2021
Ontwikkeling macrobudget Sociaal Domein					
6.4	Begeleide participatie Participatie	1.119	1.064	1.003	1.003
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	2.756	2.735	2.739	2.739
6.72	Maatwerkdienstverlening 18- Jeugd	3.257	3.280	3.341	3.341
		7.132	7.079	7.083	7.083
Verdeling naar taakveld					
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken Anderstaligen/laaggeletterdheid (kadernota 2017)	152	152	152	152
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken Doelgroepenvervoer (leerlingen vervoer/regiotaxi)	125	125	125	125
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie Basiszorginfrastructuur	89	89	89	89
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie Mantelzorg	105	105	105	105
6.2	Wijkteams Sociaal team	705	705	705	705
6.4	Begeleide participatie Bijdrage RWA	1.229	1.174	1.113	1.113
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+ Wmo/Huishoudelijke hulp	1.680	1.680	1.680	1.680
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+ Schuldhelpverlening/bijzondere bijstand	200	200	200	200
6.71/6.72	Maatwerkdienstverlening 18+/18- PGB Jeugd en Wmo	300	300	300	300
6.72	Maatwerkdienstverlening 18- Jeugd	2.379	2.379	2.379	2.379
	Totaal bestemde budgetten	6.964	6.909	6.848	6.848
	Per saldo naar egaliseringsreserve	168	170	235	235

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal domein (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Lasten programmaonderdeel						
Maatschappelijk Bunschoten	4.233	1.429	1.650	1.650	1.650	1.649
Persoonlijk Bunschoten	8.467	10.023	10.275	10.214	10.144	10.137
Totaal lasten	12.700	11.452	11.926	11.864	11.794	11.786
Baten programmaonderdeel						
Maatschappelijk Bunschoten	226	45	40	35	30	25
Persoonlijk Bunschoten	2.308	2.353	2.337	2.337	2.337	2.337
Totaal baten	2.534	2.398	2.377	2.372	2.367	2.362
Saldo programmaonderdeel						
Maatschappelijk Bunschoten	4.007	1.384	1.610	1.615	1.620	1.624
Persoonlijk Bunschoten	6.159	7.670	7.938	7.877	7.807	7.800
Totaal saldo	10.166	9.054	9.549	9.492	9.427	9.424

Toelichting

In de tabel op de vorige pagina is in beeld gebracht hoe het budget voor het sociaal domein over de verschillende taakvelden is verdeeld. Dit is conform de kadernota begroting 2018. De stijging van de lasten ten opzichte van 2017 is het effect van hogere uitgaven in het kader van de Participatiewet, extra middelen voor armoedebestrijding kinderen en een hoger budget voor inkoop zorg. De baten blijven nagenoeg gelijk. Hierbij is rekening gehouden met een lagere eigen bijdrage voor de Wmo-voorzieningen (€ 75.000,-) en aan de andere kant een hogere Rijkbijdrage BUIG.

De extra middelen voor armoedebestrijding en inkoop zorg worden gecompenseerd door een hogere algemene uitkering voor die onderdelen.

2.7 Volksgezondheid en milieu

(Beleidsonderdeel Gezond Bunschoten valt onder de commissie Samenleving, portefeuillehouder G. Koops. De overige beleidsonderdelen zijn onderdeel van de commissie Ruimte, portefeuillehouders M. Nagel en W. Heinen.)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente heeft oog voor de gezondheid van haar inwoners, iedereen moet optimale kansen op gezondheid hebben en de gezondheidsverschillen moeten kleiner worden. Daarnaast streeft de gemeente naar een duurzame en leefbare gemeente.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Gezond Bunschoten
- Duurzaam Bunschoten
- Schoon Bunschoten
- Begraven in Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Gezond Bunschoten

De gemeenten zijn op basis van de Wpg verantwoordelijk voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Publieke gezondheidszorg wordt in de Wet publieke gezondheid omschreven als 'de gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten'. Veel van deze taken worden voor de gemeente uitgevoerd door de GGD regio Utrecht. De Wpg onderscheidt drie deelterreinen:

- collectieve preventie;
- uitvoering van de infectieziektebestrijding;
- uitvoering van jeugdgezondheidszorg.

Inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat ze gezond leven en dat ze anticiperen op ouder worden. De gemeente zet vooral in op preventie, zodat mensen gezond kunnen blijven en daarmee gezondheidsproblemen voor kunnen zijn. Verder wordt integraliteit gestimuleerd tussen verschillende beleidsterreinen binnen de gemeente, omdat ook zij een bijdrage kunnen leveren aan het behouden en bevorderen van een goede gezondheid en leefstijl van de inwoners. Daarbij wordt vooral verbinding gezocht met team maatschappelijke ontwikkeling, maar ook met team omgevingsontwikkeling (bv. bij de nieuwe Omgevingswet). Naast de wettelijk taken waarvoor de gemeente vanuit de publieke gezondheid verantwoordelijk is, zijn op het gebied van leefstijl de belangrijkste speerpunten voor het komende jaar overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en depressie en eenzaamheid.

Belangrijk onderdeel van de publieke gezondheidszorg is de uitvoering van de JGZ die door gemeenten wordt aangeboden aan alle kinderen en jeugdigen tussen 0 en 19 jaar. De JGZ volgt de fysieke, sociale, psychische en cognitieve ontwikkeling van jeugdigen op individueel en populatieniveau. Het Basispakket JGZ bestaat uit programma's en activiteiten, een basisaanbod dat gehandhaafd blijft in de Wet publieke gezondheidszorg. Specifieke programma's en activiteiten voor individuele hulp of zorg zitten niet in het nieuwe basispakket, maar worden in de Jeugdwet aangemerkt als preventie.

▪ Duurzaam Bunschoten

De gemeente vergunt bedrijfsvestigingen en bewaakt de milieubelasting door bedrijven, zorgt voor gescheiden inzameling van huishoudelijk afval, streeft naar energiebesparing, stimuleert waar mogelijk duurzaam bouwen, houdt een goede riolering in stand en geeft voorlichting aan burgers en bedrijven. Voor de uitvoering van het beleid maakt de gemeente gebruik van aanwezige wet- en regelgeving waaronder de Wet milieubeheer. Naast de verplichte taken kan een gemeente op een reeks van onderwerpen ook eigen beleid formuleren zoals in het Milieuprogramma 2015-2019 is verwoord. In het Milieuprogramma 2015-2019 is aangegeven welke taken verplicht zijn en welke facultatief.

▪ **Schoon Bunschoten**

De gemeente draagt zorg voor het reinigen van straten, pleinen en stegen, opruimen van zwerfvuil, ledigen van afvalbakken en het inzamelen en laten inzamelen van verschillende soorten grondstoffen en restafval uit huishoudens. Met de reiniging en afvalinzameling wordt uitvoering gegeven aan de gemeentelijke en bovengemeentelijke milieubeleidsplannen. Daarnaast zorgt de gemeente voor de wettelijke taken van riolering.

▪ **Begraaven in Bunschoten**

De gemeente Bunschoten bezit twee begraafplaatsen. De begraafplaats Memento Mori is in 1908 in gebruik genomen, begraafplaats De Akker in 2005. De laatstgenoemde begraafplaats is moderner en heeft het uiterlijk van een park. Daarnaast zijn er meer mogelijkheden dan op de andere begraafplaats er is bijvoorbeeld een ruimte voor islamitische graven, een urnenkelder en een ruimte om as uit te strooien na een crematie.

Kaderstellende beleidsnota's

- Lokaal gezondheidsbeleid '*Gezond is beter!*' gemeente Bunschoten 2015-2018
- Verbreed Basis Rioleringsplan 2013
- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2013-2018
- Calamiteitenplan riolering Bunschoten 2007
- Meetplan Overstortregistraties 2005
- Plan van Aanpak diffuse bronnen 2007
- Waterplan Bunschoten 2006-2015 (nog niet geactualiseerd)
- Quick Scan Wateroverlast Bunschoten Spakenburg oktober 2007
- Baggerbeheerplan 2013-2023
- Beheerplan oeververdediging en frontmuren 2016-2030
- Beheerplan Haven en Laaksluis de Kooi 2018-2032 (in de maak)
- Beheersverordening Gemeentelijke Begraafplaatsen Bunschoten 2013
- Nota hondenpoepbeleid '*Dat scheelt een hoop*', actualisatie 2015
- Nota geluidbeleid 2009
- Bodembeheernota 2014
- Milieuprogramma 2015-2019
- Landschapsonwikkelingsplan Eemland 2005
- Streekplanuitwerking Nationale Landschappen
- Kwaliteitsgids Eemland 2011
- Rioolbeheerplan 2008
- Landelijke Handhavingstrategie 2016
- Herziene Investeringsagenda Nationaal Landschap 2015
- Actualisatie Integrale Nota Handhaving 2017-2019 inclusief uitvoeringsplan
- Regionaal Afvalbeleidsplan 2014-2018 inclusief uitvoeringsplan gemeente Bunschoten
- Parapluplan '*Samen naar een duurzame afvalwaterketen*' 2014
- Toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'
- Verordening Vergunningen Toezicht Handhaving
- Notitie duurzaamheid 2017

Beleidsonderdeel Gezond Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 19 jaar zijn in beeld bij de Jeugdgezondheidszorg en ontvangen kwalitatief goede zorg.
- Kwetsbare ouderen worden tijdig opgespoord door de lokale reguliere zorg. Met als doel om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig, onafhankelijk en gezond te houden.
- Wettelijke taken zoals infectieziektebestrijding, gezondheidsbevordering, epidemiologie en beleidsadvisering ten behoeve van gezondheidsrisico's, medische milieukundige zorg en technische hygiënezorg worden uitgevoerd.
- Zorgmijders komen tijdig in beeld en (multi)problematiek in gezinnen/ huishoudens wordt meer integraal benaderd.
- Gezondheidsproblemen worden op een integrale manier benaderd en samen met lokale en regionale partners aangepakt. Op het gebied van leefstijlpreventie (zoals schadelijk alcoholgebruik, roken en overgewicht) worden lokale zorgstructuren, zoals de Boei/Jeugdgezondheidszorg, huisartsen, wijkverpleegkundigen, maar ook bijvoorbeeld het onderwijs betrokken bij een tijdige signalering en toeleiding naar hulp. Sportverenigingen worden meer bij leefstijlpreventie betrokken.
- Het overgewicht in alle leeftijdscategorieën neemt af naar het regionaal gemiddelde door het bevorderen van de aandacht voor beweging en gezonde voeding.

- Afname van het gebruik van alcohol van jongeren onder de 18 jaar en het beperken van schadelijk alcoholgebruik bij de rest van de bevolking.
- Er komt meer aandacht voor het roken door middelbare scholieren, zodat het niet langer toeneemt. Voor de rest van de inwoners is het streven dat het roken afneemt naar het regionaal gemiddelde.
- De psychosociale weerbaarheid van onze inwoners wordt bevorderd door tijdige signalering, toeleiding en preventie van depressie en eenzaamheid.

Wat gaan we er voor doen?

Uitvoering geven aan het gezondheidsbeleid zoals omschreven in de nota, waarbij voor 2018 extra aandacht voor:

- Verdere versterking van contacten met lokale en regionale zorgpartners, zoals de huisartsen, De Boei /Jeugdgezondheidszorg, maar ook sportverenigingen, met als doel het bevorderen van de gezondheid van inwoners.
- Continueren van subsidie van de buurtsportcoach.
- Verdere stimulering van de Gezonde School bij het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- Preventie en vroeg signalering op het gebied van gezondheid en veiligheid door versterking van de samenwerking tussen sociaal team, handhaving, politie en lokale en regionale partners.
- Meer aandacht voor psychosociale weerbaarheid door het verder versterken van de lokale basisinfrastructuur, bijvoorbeeld door versterken van het aanbod algemeen toegankelijke dagactiviteiten voor kwetsbare inwoners.

Indicator Gezond Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Streefwaarden			
					2018	2019	2020	2021
Contact met kinderen die dat jaar leeftijd van 5,5 jaar bereiken (%)	P	DDJGZ	91,7	83,5	100	100	100	100

E= effectindicator en P= prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Duurzaam Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Het behouden en zo mogelijk verbeteren van een duurzame leefomgevingskwaliteit in Bunschoten.

Wat gaan we er voor doen?

- Taken vanuit het milieuprogramma 2015-2019 uitvoeren.
- Met betrokken partijen invulling geven aan actuele onderwerpen op het gebied van leefbaarheid, zoals afvalinzameling en –scheiding, duurzame dienstreizen, het besparen van energie in de gebouwde omgeving en het opwekken van duurzame energie.
- Actief informatie verstrekken met betrekking tot duurzaamheidsmogelijkheden. Samen met ondersteuning voor particuliere initiatieven.
- Outputfinanciering bij de RUD, op basis van daadwerkelijk afgenomen producten
- Inpassing van de Wet bodembescherming in de toekomstige Omgevingswet volgen. Waardoor taken van provincie naar gemeente schuiven.
- Integraal samenwerken met handhavers in de gemeentelijke organisatie en daarbuiten (bijvoorbeeld het Waterschap in het discrepantieproject), vanuit het vastgestelde Actualisatie Integrale Handhavingsbeleid.
- Toewerken naar 'Nul op de meter' woningen naar aanleiding van het project 'Product Markt Combinatie Innovatie Eemland'. Dit wordt uitgevoerd met lokale bedrijven en organisaties en verschillende buurgemeenten.
- Het Energieloket Bunschoten onder de aandacht brengen.
- Uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen naar aanleiding van de notitie Duurzaamheid, zoals het opzetten van zonne-installaties op gemeentelijke gebouwen.
- Integraliteit met betrekking tot het onderwerp Klimaat Actieve Stad.

Beleidsonderdeel Schoon Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Een schone gemeente en een functionele grondstoffen- en restafvalinzameling.
- Het rioleringsstelsel in optimale staat houden en beheren in samenwerking met het waterschap.
- Verbetering van de waterkwaliteit, zodat vissen en andere waterdieren en waterplanten zich goed in diversiteit kunnen ontwikkelen.
- Wateroverlast in beeld brengen. Rekening houdend met de klimatologische ontwikkelingen.
- Burgers betrekken bij het kijken naar oplossingen en maatregelen op eigen terrein.
- In samenwerking met het Platform Water Vallei & Eem werken aan proactieve sturing op het voorkomen van calamiteiten met hulp van de aangelegde meetnetten en het analyseren van data.

Wat gaan we er voor doen?

- Een evaluatie in 2018 van het nieuwe afvalbeleid.
- Samenwerking [AVU](#) en [ROVA](#) over verspilling grondstoffen. Deze samenwerking sluit aan bij de doelstelling van de gemeente.
- In een aantal straten zal de riolering vervangen worden.
- Een deel van het rioolstelsel zal worden gereinigd en worden geïnspecteerd in samenwerking met andere gemeenten binnen de Zuiveringskring Amersfoort.
- Inspectiegegevens gebruiken voor het opstellen van vervangingsplanningen en het doen van voorstellen voor investeringen.
- Het waterplan actualiseren. Met speciale aandacht voor het verbeteren van de waterkwaliteit in watergangen en het verwerken van grotere hoeveelheden water als gevolg van de neerslagontwikkeling.
- Nader onderzoek doen naar de oorzaken van de achteruitgang van de waterkwaliteit in enkele grachten en waterpartijen. Maatregelen nemen om oorzaken weg te nemen. Er wordt gebruik gemaakt van de expertise van het waterschap.
- Waar riolen worden vervangen wordt daar waar mogelijk ook hemelwater afgekoppeld.
- In uitbreidingswijken gescheiden stelsels aanleggen die ontworpen zijn op basis van het motto 'Schoon water moet je schoon houden'. Hierbij uitgaan van de landelijke visie afvloeiend hemelwater vasthouden, bergen en daarna afvoeren.
- Onderzoek doen naar de mogelijkheden om overstortend rioolwater bij extreme neerslag proactief te sturen ter voorkoming van calamiteiten. Berging in het rioolstelsel zo optimaal mogelijk benutten.
- Hemelwaterriolen aanleggen in gebieden waar mogelijk wateroverlast optreedt als gevolg van extreme neerslaghoeveelheden.
- Met het waterschap onderzoeken waar meer neerslag geborgen kan worden in het oppervlaktewater zonder dat dit tot wateroverlast leidt bij onze burgers en bedrijven.
- Samen met burgers kijken naar mogelijkheden om wateroverlast in de openbare ruimte en bij de burgers zelf te voorkomen.
- Binnen het samenwerkingsverband Platform Water Vallei & Eem met andere gemeenten en het waterschap optrekken met de doelstelling om: kostenbesparing (minder meerkosten) te bereiken, efficiënter te werken, milieuwinst te behalen en de kwetsbaarheid van gemeentelijke organisaties te verminderen.
- Een actief waterbeleid voeren, gericht op schoner oppervlaktewater in het stedelijk gebied waarin leefbaarheid, gebruik en beleving van het water voorop staan.
- Bij Rijkswaterstaat en het Waterschap Vallei en Veluwe ons inzetten voor schoner water voor natuur, zwemmen en recreatie.
- Het grondwatermeetnet van 26 meetpunten monitoren. De metingen gebruiken voor het intensief volgen van de grondwaterstanden in delen van de gemeente waar de stand nauw luistert, en voor het maken van bemalingsplannen bij rioolrenovaties.

Beleidsonderdeel Begraven in Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Nette begraafplaatsen en begrafenissen, waarbij orde, respect, rust en netheid de belangrijkste uitgangspunten zijn.
- Uitvoering geven aan het begraaf- en ruimingsbeleid.

Wat gaan we er voor doen?

- Het beheren en onderhouden van de begraafplaatsen op een hoog onderhoudsniveau.
- Het uitvoeren en laten uitvoeren van het begraven en herbegraven.
- Het inplannen van de inrichting van de vierde en laatste grafheuvel op De Akker.

Indicatoren Volksgezondheid en milieu

Indicator	Eenheid	Bron	2015 Bunschoten	2015 Nederland
Fijn huishoudelijk restafval	KG per inwoner	CBS	209	200
Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	1,7	11,8

Wat mag het kosten?

Programma Volksgezondheid en milieu

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming 2019 2020 2021		
Lasten programmaonderdeel						
Gezond Bunschoten	316	788	748	784	784	784
Duurzaam Bunschoten	767	686	732	729	732	732
Schoon Bunschoten	2.933	2.936	3.236	3.302	3.343	3.389
Begraven in Bunschoten	372	349	393	393	393	396
Totaal lasten	4.388	4.759	5.109	5.208	5.252	5.301
Baten programmaonderdeel						
Gezond Bunschoten	4	4				
Duurzaam Bunschoten	23					
Schoon Bunschoten	2.855	2.702	3.168	3.240	3.296	3.353
Begraven in Bunschoten	398	352	359	359	359	359
Totaal baten	3.280	3.058	3.527	3.599	3.655	3.712
Saldo programmaonderdeel						
Gezond Bunschoten	312	784	748	784	784	784
Duurzaam Bunschoten	744	686	732	729	732	732
Schoon Bunschoten	78	234	68	61	47	36
Begraven in Bunschoten	-26	-3	34	34	34	37
Totaal saldo	1.108	1.701	1.582	1.608	1.597	1.589

Investerings

	2018	2019	2020	2021
Vervanging renovatie riolering 2017 e.v.	1.787.800	906.900	1.111.600	1.879.000
Omheinde losloopgebieden	6.000			
Vervanging nota milieubeleid		20.000		
Inrichting 4e grafheuvel begraafplaats De Akker			94.000	
Memento Mori renoveren drainage	305.000			
Totaal	2.098.800	926.900	1.205.600	1.879.000

Toelichting

Binnen dit programma worden de lasten en baten geraamd van riolering en afval. De lasten van de riolering worden geraamd op basis van het gemeentelijk rioleringsplan. Voor de dekking van de lasten is afgesproken dat de rioolrechten jaarlijks met 4% extra stijgen.

De baten en lasten van de afvalverwerking zijn geraamd op basis van de meest recente cijfers van het omgekeerd inzamelen. Op basis van deze ramingen is de verwachting dat de beschikking over de egaliseringsreserve reiniging beperkt kan blijven.

Ook voor de dekking van de lasten van begraven zijn afspraken gemaakt.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt meer specifiek ingegaan op de mate van kostendekking.

In 2019 is een stijging te zien van de lasten voor Gezond Bunschoten. Met ingang van dat jaar wordt de financiering van het Rijksvaccinatieprogramma geregeld via het gemeentefonds en niet meer rechtstreeks aan de GGD. Dus tegenover de hogere last staat een hogere algemene uitkering.

2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

(Commissie Ruimte, portefeuillehouders M. Nagel en W. Heinen)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten kenmerkt zich als een 'eiland in de groene zee'. Ingezet wordt op het behoud van het open landschap rondom Bunschoten. Bunschoten wil voldoende ruimte houden voor opvang van de eigen bevolking en de ontwikkeling van de plaatselijke werkgelegenheid. Gestreefd wordt naar handhaving en versterking van de bestaande kenmerken en kwaliteiten: kleinschaligheid, cultuurhistorie, rust en natuur en de ligging aan het water.

Ons beleid streeft naar een zodanige inrichting van de gemeente dat voldoende ruimte bestaat voor wonen, werken en voorzieningen. Samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties wordt er gewerkt aan een vitale gemeente, waar het aantrekkelijk is om in te wonen, werken en recreëren.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten
- Wonen in Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten

De rijksoverheid werkt sinds enkele jaren aan een wetgevingstraject dat grote gevolgen zal hebben voor de wetgeving en werkwijze binnen het omgevingsrecht (bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, water, erfgoed, natuur en infrastructuur). De nieuwe Omgevingswet, welke inmiddels door de Tweede en Eerste Kamer is vastgesteld, moet een groot aantal bestaande wetten en uitvoeringsregelingen (AMvB's en ministeriële regelingen) gaan vervangen. Het is inmiddels duidelijk dat de invoering in juli 2019 niet wordt gehaald. Later wordt er vanuit het Ministerie Infrastructuur en Milieu een nieuwe planning gepresenteerd. Doel van de wet is het mooier, schoner en veiliger maken van de leefomgeving. Het heeft organisatiebreed gevolgen voor de wijze van werken.

In de komende jaren wordt verder gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet in onze organisatie. Dit heeft betrekking op inhoudelijke aspecten, maar ook op het automatiseringstraject (Digitale Stelsel Omgevingswet). De gemeenteraad zal op een geëigend moment verder geïnformeerd worden over dit implementatietraject.

Prestatieafspraken 2017-2021

Met de woningcorporatie en huurdersorganisatie zijn op 6 juni 2017 prestatieafspraken gemaakt voor de periode 2017-2021. Hiermee wordt verder vorm gegeven aan de vier speerpunten verwoord in de woonvisie 2016-2021 voor de sociale huurwoningen. Naast betaalbaarheid en de inzet voor specifieke doelgroepen wordt ook bekeken of duurzaamheid en leefbaarheid meer terug kunnen komen in deze sector. De prestatieafspraken worden jaarlijks gemonitord en bijgesteld indien daar aanleiding toe is.

▪ Wonen in Bunschoten

De gemeente Bunschoten wil bereiken dat er voor de eigen inwoners voldoende woonmogelijkheden zijn, zowel in de huur- als de koopsector (specifiek voor starters en ouderen, maar ook voor bijzondere doelgroepen als mensen met een zorgbehoefte en met beperkingen). De gemeente wil een rechtvaardige en evenwichtige woonruimteverdeling, dat wil zeggen meer kansen voor groepen die aangewezen zijn op betaalbare huisvesting, zowel in de huursector (woningzoekenden die net niet kunnen kopen en senioren) als in de koopsector (starters). Ook instroom van buitenaf moet mogelijk zijn. Gezien de verscheidenheid in behoefte wordt gestreefd naar differentiatie in de bouw van woningen in Rengerswetering. Er moet evenwicht zijn tussen goedkope en duurdere woningen, ruime en minder ruime woningen. Tevens is er oog voor duurzaamheid en levensloopgeschikt wonen.

De woningbehoefte is gebaseerd op vastgestelde Woonvisie 2016-2021. De woningbehoefte uit de Woonvisie heeft het nul-migratiemodel als uitgangspunt. Dat betekent bouwen voor de eigen behoefte. Vanaf 2016-2021 is die behoefte in beeld.

Inmiddels is in 2016/2017 vastgesteld dat er schaarste is in het segment sociale huurwoningen voor de verschillende doelgroepen vluchtelingen, urgenten en reguliere woningzoekenden. Hierop wordt ingespeeld in overleg met de woningcorporatie het Gooi en omstreken. Er wordt meer sociale woningbouw gerealiseerd op het derde eiland van nieuwbouwwijk Rengerswetering dan was voorzien. Verder zijn met de corporatie afspraken gemaakt om doorstroming in de huursector te bevorderen. Dit doet men door bij nieuwbouw in eerste instantie doorstromers, die een huurwoning achter laten, voorrang te geven voor deze nieuwbouw woningen. De sociale huurwoningen die als gevolg hiervan beschikbaar komen worden vervolgens aangeboden aan starters en/of vluchtelingen. Met deze dubbele verhuisbeweging kan een grotere groep bewoners dan voorheen worden geholpen aan passende huisvesting.

Het besluit is genomen om te stoppen met startersleningen voor de nieuwbouwwijk Rengerswetering. De financiële ruimte ontbreekt om de starterslening door te zetten voor het derde eiland. Voor de nieuwbouwwijk Zuyderzee blijft deze regeling nog bestaan tot het beschikbare budget op is of totdat het project is afgerond. Daarna stopt ook deze regeling.

De starterslening een goed en succesvol instrument geweest om starters op de woningmarkt te helpen, maar is het gezien de huidige omstandigheden op de woningmarkt en de hypotheekmarkt verantwoord om te stoppen.

Een aangepaste Urgentieverordening 2017 is van kracht geworden. Daarbij hebben vluchtelingen een hoge beleidsmatige urgentie gekregen die in de plaats komt van een wettelijke urgentie. Hiermee blijft de efficiënte procedure voor het huisvesten van deze kwetsbare groep ongewijzigd. Naar verwachting wordt de Urgentieverordening nog omgezet naar een Huisvestings-verordening. Naast de urgentieregeling zal dan ook specifiek worden ingezoomd op toewijzingsregels.

Kaderstellende beleidsnota's

- Structuurvisie Bunschoten 2009
- Toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'
- Provinciale Ruimtelijke Verordening, provincie Utrecht 2013
- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028
- Integrale gebiedsuitwerking Eemland 2011
- Landschapsontwikkelingsplan Eemland 2005
- Welstandsnota 2012
- Masterplan Rengerswetering 2007
- Rengerswetering - Stedenbouwkundig plan Zuidelijke Eilanden 2008
- Rengerswetering - Beeldkwaliteitsplan Zuidelijke Eilanden 2008
- Ontwikkelingsvisie Kuststrook-Oost 2005
- Jaarverslag fysieke leefomgeving 2015
- Uitvoeringsprogramma Fysieke Leefomgeving 2015-2016
- Woonvisie 2016-2021
- Urgentieverordening 2015
- Verordening VROM starterslening 2014
- Aanvullende overeenkomst SVn Afkoopmethodiek starterslening 2012
- Prestatieafspraken tussen gemeente en 't Gooi 2010

Beleidsonderdeel Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- De doelstellingen realiseren uit de Toekomstvisie 2025 wat betreft het werkveld ruimtelijke ordening en de Structuurvisie Bunschoten, met uitzondering die met betrekking tot het gebied Kortelanden.
- Alle bestemmingsplannen zijn actueel en digitaal beschikbaar.
- Regievoering op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Bunschoten.
- Uitbreiding van de kern Eemdijk.
- Afname van het aantal (geldende) bestemmingsplannen, waardoor er minder variatie in bestemmingsplanvoorschriften komt en er voor de burgers een overzichtelijke regelgeving ontstaat.

- Streven naar het behoud van de kernkwaliteiten van het buitengebied, waarbij de agrariërs worden gestimuleerd mee te denken over de bijdrage die zij kunnen leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelen.

Wat gaan we er voor doen?

- Uitvoering geven aan het masterplan Rengerswetering, door het opstellen van verkavelingsplannen en uitwerkingsplannen. Uitvoering geven aan het project Zuyderzee. Waar nodig faciliterend optreden bij de overige in het uitvoeringsprogramma opgenomen (woningbouw)projecten. En uitvoering geven aan het project Haarbrug Zuid, afhankelijk van het uitgiftetempo eventueel Kronkels - Zuid in voorbereiding nemen.
- Verdere uitvoering geven aan het proces van actueel maken en houden van de geldende bestemmingsplannen.
- Toetsing en begeleiding en advisering over ruimtelijke plannen. Toepassen van faciliterend grondbeleid op basis van de bepalingen (instrumenten) uit afdeling 6.4 (grondexploitatie) van de Wro, conform de nota Grondbeleid 2012. Daar waar actief grondbeleid wordt gevoerd gebruik maken van de instrumenten uit de Wet voorkeursrecht gemeenten en de Onteigeningswet, conform de nota Grondbeleid 2012. De overige plannen procedureel en projectmatig begeleiden (onder meer vergunningverlening en contractvorming m.b.t. kostenverhaal e.d.).
- De plannen met betrekking tot uitbreiding van Eemdijk procedureel begeleiden en faciliteren.
- Voor zover nog mogelijk en logisch voortgaan met het samenvoegen van plangebieden bij het herzien van bestemmingsplannen. Dit heeft zich de afgelopen jaren vertaald in een gestage afname van het aantal bestemmingsplannen, van 35 in 2007 naar een aantal van circa 11 plannen in de komende jaren.
- Voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet in 2019 of later, waarbij zowel de gemeenteraad als de organisatie zal worden betrokken.

In aanvulling daarop vanuit het coalitieakkoord:

- Betrokkenheid bij de woningbouwprojecten doelmatig continueren via informatie- en verkoopavonden en internet (website gemeente/ facebook-Rengerswetering).
- Sturen op de behoefte van woningzoekenden met aandacht voor sociale huurwoningen, levensloopbestendige woningen en realisatie van duurzame/energiezuinig woningen.
- Continueren van de aanpak van de verpauperde panden.
- Het nationaal landschap beschermen en veiligstellen door vaststelling van bestemmingsplan Buitengebied en sturing op de ontwikkelingen die plaatsvinden in het buitengebied.

Herziening bestemmingsplannen

Op dit moment heeft de gemeente Bunschoten geen achterstand in de herziening van alle bestemmingsplannen. In de begrotingsperiode voor de jaren 2018 en verder wordt een laatste stap gezet in de actualisering van bestemmingsplannen, zoals die geruime tijd geleden in gang is gezet. Hoe dit in de aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zijn beslag zal krijgen, is op dit moment nog niet duidelijk. Voor 2018 is de vaststelling (herziening) van het bestemmingsplan Spakenburg-Centrum voorzien.

Projecten

Binnen de gemeente is een aantal projecten in uitvoering die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Het gaat zowel om enkele grote ruimtelijke uitbreidingsplannen (woningbouw en bedrijfsterrein) als om enkele kleinere in ontwikkeling te nemen inbreidingslocaties.

Ontwikkeling Rengerswetering

Eén van de meest omvangrijke woningbouwprojecten in Bunschoten betreft Rengerswetering. In navolging op de vaststelling van het stedenbouwkundig masterplan is het deelplan 'De zuidelijke Kampen', bestaande uit circa 450 woningen, ontwikkeld. In aansluiting daarop zal het derde eiland 'De noordelijke Kampen' worden gerealiseerd en daarna de eilanden vier en vijf die al in eigendom zijn van de gemeente. Voor de plandelen die daarna komen, aangeduid als 'Rengerswetering Noord', is in 2012 door de raad besloten om voorlopig niet meer te investeren. Samengevat zien de belangrijkste activiteiten voor 2018 er als volgt uit:

Zuidelijke Kampen (eiland 1 en 2):

- Oplevering van de laatste bouwfasen op eiland 2 betreffende circa 50 grondgebonden woningen en 21 sociale huurappartementen;
- Woonrijp maken van de openbare ruimte, in aansluiting op de oplevering van de woningen.

Noordelijke Kampen (eiland 3):

- In 2018 zal de ontwikkeling van dit derde wooneiland verder worden voorbereid. De planning is erop gericht om het bouwrijp maken in het eerste kwartaal van 2018 af te ronden;
- Start met de bouw van de eerste woningen. De eerste bouwfase voorziet in circa 56 koopwoningen en circa 45 huurwoningen. Het plan kent een doorlooptijd van drie tot vier jaar, afhankelijk van de verkoopresultaten;
- Actualisatie van de grondexploitatie (continu proces).

Eiland 4 en 5:

- Hoewel eiland drie eerst moet worden ontwikkeld, zal de planontwikkeling van eiland vier worden opgepakt. Dit omvat onder meer het bepalen van de procesaanpak en de uitgangspunten voor het programma voor zowel de woningen als de beoogde voorzieningen. Op basis daarvan kan vervolgens een stedenbouwkundig verkavelingsplan worden ontwikkeld voor dit centrale voorzieningeneiland.
- De verwachting is dat in 2018 geen inzet wordt gepleegd op eiland vijf. Dit wooneiland is pas aan de orde als de eerder genoemde eilanden uitontwikkeld zijn. Eiland vijf kent bovendien een duidelijke relatie met de daarboven gelegen wooneilanden in het nog niet verworven plandeel 'Rengerswetering Noord'.

Zuyderzee

Ook 2018 staat in het teken van de verdere ontwikkeling van het woongebied Zuyderzee en de waterwoningen in de Zuiderzeehaven. Naar verwachting wordt in 2018 gestart met de laatste fase van de appartementen aan de Zuiderzeeboulevard.

Bikkersweg

In het tweede kwartaal 2018 wordt het tweede gebouw van het gezondheidscentrum opgeleverd. Ook daarin levensloopbestendige appartementen op de eerste en de tweede verdieping.

Vervanging brandweerkazerne

Na een proces van onderzoek heeft de raad besloten tot nieuwbouw van de kazerne. Na uitwerking en voorbereiding van de plannen heeft in 2017 de aanbesteding plaatsgevonden en is er een aannemer geselecteerd. De gemeente verzorgt als opdrachtgever van dit gebouw de directievoering en toezicht. De nieuwe kazerne zal volgens planning voor de zomer van 2018 worden opgeleverd. Daarnaast zal de omliggende terreininrichting door de gemeente als een afzonderlijk werk op de markt worden gezet en begeleid. Na de inhuizing van de brandweer verliest de oude kazerne zijn functie. Dit wordt meegenomen in de totale herontwikkeling van het gebied als onderdeel van het project inzake de nieuwbouw van twee scholen.

Uitbreiding Eemdijk-Oost

In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie is voor de kern Eemdijk een uitbreidingsmogelijkheid voor woningbouw ten oosten van het Kerkepad opgenomen. Hiertoe heeft projectontwikkelaar/bouwer Van der Wardt in het verleden enkele kavels in dit gebied verworven. Na instemming met de verkaveling en de invulling van het woningbouwprogramma is een bestemmingsplan voor dit gebied opgesteld. Ook is een anterieure grondexploitatie-overeenkomst gesloten met Van der Wardt.

In december 2015 heeft de raad het bestemmingsplan Eemdijk-Oost vastgesteld. Op 16 augustus 2017 heeft de Raad van State uitspraak gedaan naar aanleiding van twee ingestelde beroepen tegen het vastgestelde bestemmingsplan. Als gevolg van de uitspraak is het bestemmingsplan Eemdijk-Oost vernietigd. Het college wil de bestemmingsplanprocedure opnieuw opstarten. De commissie Ruimte heeft hiermee ingestemd. Een plan van aanpak zal daartoe zo spoedig mogelijk ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Bestemmingsplan Spakenburg-Centrum

Het afgelopen jaar is een aanvang genomen met het opstellen van een herziening van het bestemmingsplan Spakenburg-Centrum. Hierin is een vertaling van ruimtelijke uitgangspunten van de Centrumvisie opgenomen. Volgens planning zal dit plan in het eerste kwartaal van 2018 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden gaan worden.

Bestemmingsplan Bedrijventerreinen-Zuid

In 2015 heeft bureau SRO uit Utrecht opdracht gekregen om alle bestemmingsplannen van de zuidelijke bedrijventerreinen samen te voegen tot één geactualiseerd bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is in werking getreden en tevens onherroepelijk.

Langzaam verkeerroute Haarbrug-Zuid

De langzaam verkeerverbinding, ter hoogte van de kruising Amersfoortseweg-Bisschopsweg en de inrit van Voest Alpine-Polynorm, zorgt voor een optimale bereikbaarheid van Haarbrug-Zuid voor zowel voetgangers (komend vanaf de bushalte) als fietsers. Hierbij wordt het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer gestimuleerd. Om de langzaam verkeerverbinding te kunnen realiseren is grond benodigd van Voest Alpine-Polynorm. Over de grondverwerving is overeenstemming bereikt. Daarnaast gaat Voest Alpine-Polynorm een vrachtwagenopstelplaats realiseren, zodat wachtende vrachtauto's de kruising Amersfoortseweg-Bisschopsweg niet langer blokkeren. De voorbereiding van het project wordt in 2017 vervolgd. Het streven is dat de langzaam verkeerroute gelijk met de herinrichting van de kruising begin 2018 gerealiseerd is.

Beoogde verplaatsing bedrijfsactiviteiten A. van de Groep & zonen B.V.

Op de locatie van de voormalige rioolwaterzuivering aan de Groeneweg wil A. van de Groep & zonen B.V. gefaseerd de bedrijfsactiviteiten die gericht zijn op de invriesafdeling en de verwerking van visbijproducten, realiseren. Naast de nodige opstallen worden daar ook de parkeerplaatsen aangelegd. Op de voormalige stortplaats en het huidige aanbiedstation wil het bedrijf gefaseerd de bedrijfsprocessen voor de productie van 'groen gas' realiseren. Het gaat dan om de noodzakelijke vergistertanks en andere opstallen. De bedrijfsactiviteiten op de Zuidwenk worden navenant eveneens gefaseerd beëindigd.

Het bedrijf onderzoekt samen met de gemeente en de provincie of de beoogde verplaatsing mogelijk is. Daarbij wordt ook een verplaatsing van het aanbiedstation in beeld gebracht. Ons doel is voor het gehele gebied een goede en integrale ruimtelijke invulling na te streven. Het groene gedeelte tussen het bedrijventerrein Zuidwenk en de voormalige rioolwaterzuivering is daar een onderdeel van.

Ontwikkeling bedrijventerrein Haarbrug-Zuid

2018 staat in teken van de verdere ontwikkeling van uitgifte van de laatste vrije kavels op het bedrijventerrein. Vooral de zichtlocaties zijn nog beschikbaar. Het komend jaar zal dan ook in het teken staan van het starten van de voorbereidingen voor de ontwikkeling van Kronkels-Zuid

Kerkstraat

Met de Stichting Monumenten is overeengekomen dat de bibliotheek uiterlijk in 2021 gevestigd wordt in het gemeentelijk monument d' Ouwe Sjoel. Tot die tijd huurt zij een ruimte aan de Blokkenmakerssteeg. Rond de zomer van 2018 is naar verwachting de bebouwing op het terrein van het voormalige postkantoor klaar.

Beleidsonderdeel Wonen in Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Betaalbaar wonen is voor starters mogelijk.
- Er zijn voldoende huisvestingsmogelijkheden voor senioren.
- In de huisvestingsbehoeften van specifieke doelgroepen is voorzien. Hierbij gaat het om zorgbehoevenden in alle leeftijdsgroepen, mensen met lichamelijke en/of geestelijke beperkingen.
- Betrokkenheid van de woningstichting Het Gooi bij de starterproblematiek in het bijzonder en het huisvestingsbeleid in het algemeen.
- Onderlinge afspraken met woningstichting Het Gooi. Het gaat dan over betaalbaarheid en beschikbaarheid van het wonen voor doelgroepen, over nieuwbouw, leefbaarheid, wonen/welzijn/zorg en de woonruimteverdeling.
- Met Eemland Wonen afspraken maken omtrent de te hanteren inkomensgrenzen bij de toewijzing van de sociale huurwoningen.
- Realisatie van 465 woningen tussen 1 januari 2016 en 1 januari 2021, waarbij tevens voldaan wordt aan de taakstelling voor vergunninghouders.
- Voldoende spreiding van de woningtypen in te ontwikkelen gebieden als Rengerswetering en Zuyderzee. Voorkomen moet worden dat er te eenzijdige gebieden ontstaan met alleen maar rijwoningen, appartementen of dure woningbouw. Een mix voor alle doelgroepen wordt voorgestaan (differentiatie).
- Ook op inbreidingslocaties en voormalige schoolgebouwen optimaal inspelen op de behoefte voor sociale woningbouw.

Wat gaan we er voor doen?

- Uitvoeren van de doelstellingen vanuit de Woonvisie.
- Betaalbaar bouwen middels afspraken met ontwikkelaar(s).
- Bieden van mogelijkheden tot aanpassen van de bestaande woning en het realiseren van woningen (grondgebonden of gestapeld) voor senioren.
- Faciliteren van initiatieven met betrekking tot specifieke doelgroepen.
- Continue voortzetting van prestatieafspraken met Het Gooi met betrekking tot starters en overige doelgroepen.
- Bevordering van mogelijkheden tot aankoop van huurwoningen met betrekking tot specifieke doelgroepen.
- Ontwikkelen van Rengerswetering en inbreidingslocaties als Zuyderzee via het maken van afspraken met marktpartijen over te bouwen woningen (regievoering over te bouwen woningen).
- Inbrengen van spreiding van woningtypen in ruimtelijke plannen.

Indicatoren Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Nieuwbouw woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF systeem Woningvoor- raad	14,7 (2014)	6 (2014)
Demografische druk	%	CBS	72,9 (2017)	69 (2017)

Wat mag het kosten?

	Rekening 2016	Raming 2017	Raming 2018	Meerjarenraming		
				2019	2020	2021
Lasten programmaonderdeel						
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten	440	187	213	213	213	213
Wonen in Bunschoten	1.092	759	792	792	797	800
Grondexploitatie	11.675	5.921	4.223	7.397	3.821	3.424
Totaal lasten	13.207	6.867	5.228	8.402	4.831	4.437
Baten programmaonderdeel						
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten	214			628		
Wonen in Bunschoten	572	539	554	554	554	554
Grondexploitatie	11.729	5.921	4.965	7.397	3.821	3.424
Totaal baten	12.515	6.460	5.519	8.579	4.375	3.978
Saldo programmaonderdeel						
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten	226	187	213	-415	213	213
Wonen in Bunschoten	520	220	238	238	243	246
Grondexploitatie	-54	0	-742	0	0	0
Totaal saldo	692	407	-291	-177	456	459

Investerings

	2018	2019	2020	2021
Handhaven in gebruik genomen gronden	-	-	-	
Woonvisie 2016-2021			50.000	
Totaal	-	-	50.000	-

Toelichting

Binnen dit programma worden de lasten en baten van de grondexploitatie geraamd niet zijnde de bedrijfsterreinen. Het saldo dat in 2018 wordt gepresenteerd is de storting in de algemene reserve grondexploitatie en storting in de reserve bovenplans (complex Rengerswetering Zuidelijke Kampen).

In 2019 is een bate van € 628.000 geraamd. Dit is een nog te realiseren opbrengst uit de nota weerstandsvermogen en heeft betrekking op nog te verkopen kavels in Spakenburg-Oost en een opbrengst te realiseren bij de Kooi.

Investerings

Voor de investering van het handhaven van in gebruik genomen gronden is een opbrengst geraamd van hetzelfde bedrag. Er wordt vanuit gegaan dat de kosten worden terugverdiend.

3. PARAGRAFEN

3.1 Lokale heffingen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf lokale heffingen is opgenomen in artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat tenminste de geraamde inkomsten, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Begroting versus jaarrekening

De belastingparagraaf in deze begroting is zo vormgegeven dat de uitwerking van de belastingparagraaf in de jaarrekening straks zoveel mogelijk overeenkomt. Dit is bevorderlijk voor de controlerende taak van de raad en verschaft een zo goed mogelijk inzicht. Verder zijn de verplichte onderdelen in deze paragraaf uitgebreid met een 'kostendekkingsoverzicht voor de verschillende leges en rechten'. Dit verschaft extra inzicht aan de raad hoe op begrotingsbasis omgegaan wordt met het kostendekkings-uitgangspunt en hoe dit zich straks vertaalt in de jaarrekening. Bij het overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen (blz. 79) is slechts het algemene kader geschetst van de verschillende heffingen die geheven worden in deze gemeente. In de paragraaf lokale heffingen bij de jaarrekening worden deze heffingen ook nader voorzien van kengetallen, resultaten en een nadere analyse van de behaalde opbrengsten in relatie tot de begrote bedragen.

Egalisatiereserves

De egalisatiereserves vormen een essentieel onderdeel van de kostendekking van de verschillende rechten. Egalisatiereserves hebben als voornaamste doel om grote tariefschommelingen te voorkomen. Ook kan een reserve worden opgebouwd om toekomstige vervangingsinvesteringen uit te bekostigen. Over de gewenste bandbreedte van deze reserves zijn nadere uitgangspunten geformuleerd. Aan de hand van deze uitgangspunten kan aan de hand van de stand van de egalisatiereserves worden bepaald hoe omgegaan moet worden met eventuele (extra) tariefmaatregelen om in een bepaalde termijn weer binnen de afgesproken bandbreedte te opereren. Dit kan zowel een verlaging als een verhoging van tarieven betreffen.

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus / Tricijn (GBLT)

Het GBLT te Zwolle voert de verschillende heffingen, inningen en de Wet Waardering Onroerende Zaken voor de gemeente Bunschoten uit. Een gemeentelijke regiefunctionaris bewaakt de financiële afspraken en prestatieafspraken in overleg met de belastingsamenwerking en zorgt ook voor de relevante informatie uitwisseling. De gecombineerde aanslag gemeentelijke belastingen wordt bij deze samenwerking gebundeld met verschillende waterschapheffingen, waardoor er een optimaal heffings- en inningsproces ontstaat. Burgers en bedrijven worden in samenspraak tussen gemeente en GBLT hierover geïnformeerd. Enige (veelal incidentele) heffingen zijn achtergebleven bij de gemeente om te heffen en te innen. Het betreffen de roerende ruimtebelasting, leges, begrafenisrechten en incidentele marktgeden.

De geraamde inkomsten

Belastingen en rechten	Primitieve Begroting 2018
<i>Belastingen:</i>	
Onroerendezaakbelastingen (GBLT)	€ 3.740.500,00
Roerende-ruimtebelastingen (gemeente)	€ 1.500,00
Hondenbelasting (GBLT)	€ 61.500,00
Forensenbelasting (GBLT)	€ 11.000,00
Precariobelasting, algemeen (GBLT)	€ 43.000,00
Precariobelasting op kabels en leidingen (GBLT)	€ 810.000,00
<i>Bestemmingsheffingen:</i>	
Rioolheffing (GBLT)	€ 1.323.500,00
Afvalstoffenheffing (GBLT)	€ 1.137.000,00
BIZ bijdrage Haarbrug Noord (GBLT)	€ 26.000,00
Afdracht BIZ bijdrage Haarburch Noord (gemeente)	€ - 25.000,00
BIZ bijdrage Spakenburg centrum (GBLT)	€ 99.000,00
Afdracht BIZ bijdrage Spakenburg centrum (gemeente)	€ - 98.000,00
<i>Rechten:</i>	
Begrafnisrechten (gemeente)	€ 359.000,00
Marktgelden (GBLT heffingen jaarplaatsen, gemeente incidenteel)	€ 59.000,00
Overige Inkomsten markt- water/stroomverbruik (gemeente)	€ 8.000,00
Afdracht promotiegelden markt (gemeente)	€ - 8.000,00
Havengelden (GBLT heffingen jaarligplaatsen)	€ 91.000,00
Leges algemene dienstverlening/burgerzaken (gemeente)	€ 400.000,00
Afdracht Rijksleges (gemeente)	€ - 150.000,00
Leges omgevingsvergunning/bouwen (gemeente)	€ 525.000,00
Totaalopbrengst belastingen en rechten	€ 8.414.000,00

Na afronding van het dienstjaar wordt, in de paragraaf lokale heffingen behorende bij de jaarrekening 2018, een nadere analyse gegeven van de behaalde opbrengsten in relatie tot de begrote opbrengsten.

Overigens is de opbrengst precariobelasting op kabels en leidingen onzeker, totdat te verwachten fiscaal juridische procedures zijn afgerond.

De gemeentelijke inkomsten bestaan slechts voor een beperkt deel uit eigen belastinginkomsten (belastingen en rechten). Het overgrote deel van de gemeentelijke inkomsten wordt gevormd door de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en door specifieke uitkeringen van de Rijksoverheid. De overige inkomsten van gemeenten zijn afkomstig uit onder andere bouwgrondexploitatie, beleggingen, huren, pacht, nutsbedrijven, handel en industrie.

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Waarom zijn de eigen belastinginkomsten dan toch zo belangrijk?

- Door op lokaal niveau (de gemeenteraad) de afweging te maken welke voorzieningen tot stand worden gebracht en welke belastingheffing daarvoor nodig is, wordt een optimale democratische afweging gemaakt;
- Daarnaast kunnen eigen (belasting)inkomsten noodzakelijk zijn om de onvolkomenheden in de verdeling van de gelden uit het Gemeentefonds te kunnen opvangen;
- In toenemende mate worden ook de taken van de Rijksoverheid overgedragen aan gemeenten. Bij de overdracht van de bijbehorende financiële middelen gaat het Rijk er in veel gevallen vanuit dat gemeenten de overgedragen taken efficiënter uit kunnen voeren dan het Rijk, zodat men op voorhand een zogenaamde efficiencykorting toepast op de bij de taak behorende geldstroom. Ook de kosten voor het opzetten van nieuwe taken wordt veelal niet, of slechts gedeeltelijk, door het Rijk gedragen. Een eigen lokaal belastinggebied is voor de lokale politiek dan een pré.

In de Gemeentewet is bepaald welke belastingen een gemeente mag heffen. Het is de gemeenteraad die besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een belasting door het vaststellen van een belastingverordening.

Bij de eigen belastinginkomsten van gemeenten kan onderscheid worden gemaakt tussen een tweetal vormen:

- Belastingen die dienen om kosten te verhalen op diegenen die deze kosten veroorzaken (leges en rechten);
- Belastingen die dienen om inkomsten te genereren die vrij besteedbaar zijn en waarbij geen relatie wordt gelegd met gemaakte of te maken kosten (verschillende belastingen, waaronder de onroerendezaakbelastingen).

Uitbreiding lokaal belastinggebied?

Deze discussie speelt al enige jaren nu gemeenten steeds meer verantwoordelijkheden krijgen met onvoldoende financiële mogelijkheden om de risico's af te dekken via een eigen lokaal belastinggebied. De Rfv en de VNG pleiten richting Rijksoverheid al langer voor uitbreiding van het lokale belastinggebied, waarbij de Rijksbelastingen afnemen en de gemeente minder afhankelijk wordt van de algemene uitkering. Er liggen inmiddels concrete aanbevelingen van het Rfv (zie hieronder). De aanbevelingen hebben tot nu toe nog niet geleid tot politieke besluitvorming.

Algemene overwegingen zijn:

- Gemeenten nemen 30% de overheidstaken voor hun rekening, waarbij een bijpassend lokaal belastinggebied hoort. Op dit moment ligt het percentage voor dit belastinggebied rond 7,5%. Gemiddeld ligt dit in de OESO-landen* op 37%.
- Hogere gemeentebelastingen in combinatie met lagere rijksbelastingen, moeten 'grosso modo' leiden tot lagere lasten voor de gemiddelde burger;
- Lagere Rijksbelastingen leiden tot lagere lasten op arbeid, wat tot meer banen leidt. Deze economische impuls levert volgens het Centraal Plan Bureau duizenden banen op.

** organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling*

Concreet benoemde opties voor gemeenten zijn:

- (Her)invoeren OZB gebruikersheffing voor woningen;
- Invoeren ingezetenenheffing;
- Afschaffen en afbouwen precariobelasting op kabels en leidingen (hierover is reeds besluitvorming);
- Afschaffen hondenbelasting;
- Afschaffen forensenbelasting;
- Afschaffen baatbelasting;
- Gemeenten mogen de inkomsten uit het verkeershandhavingsbeleid zelf houden en hoeven dit niet langer af te dragen aan het Rijk;
- Gemeenten krijgen als preferente schuldeiser meer rechten, waardoor zij direct na de Belastingdienst als schuldeiser op kunnen treden.

Beleid en verordeningen

De redactionele en technische wijzigingen van de belasting- en rechtenverordeningen 2018 worden in een afzonderlijk raadsvoorstel aangeboden in de decemberraad. De relevante verordeningen zijn (voor zover relevant) vooraf tekstueel afgestemd met GBLT.

Hierin worden ook de in deze paragraaf vermelde tariefbepalingen verwerkt. In het kort worden nu al enige (toekomstige) beleidsmatige wijzigingen in deze paragraaf van de programmabegroting toegelicht.

Tarievenbeleid

Bij het opstellen van de ramingen van de inkomsten uit belastingen, bestemmingsheffingen en rechten voor de gemeentelijke begroting 2018 wordt uitgegaan van een vrij beperkte gemiddelde tariefswijziging. Daarbij is als algemeen uitgangspunt een verwacht inflatiepercentage voor 2018 gehanteerd van 1,40%.

Onroerendezaakbelastingen

De gemiddelde waardeinstijging/-daling van woningen en van niet-woningen voortkomend uit de jaarlijkse herwaarderingen Wet WOZ worden gecompenseerd door bijstelling van de tarieven onroerendezaakbelastingen. Een herwaardering levert de gemeente in beginsel dan ook geen extra geld op. Naast dit herwaarderingseffect kan de gemeente overigens wel tariefmaatregelen nemen die daarvan los staan. Over het algemeen vindt inflatiecorrectie plaats over de tarieven.

Belastingen

- Onroerendezaakbelastingen*:
 - verlaging van het tarief eigenarenbelasting woningen met 1,6% (-3% motie raad + 1,4% inflatie) en;
 - verlaging van de tarieven eigenaren- en gebruikersbelasting niet-woningen met 1,6% (-3% amendement + 1,4% inflatie);
- Roerende-ruimtebelastingen: gelijk optrekkende tarieven met onroerendezaakbelastingen;
- Hondenbelasting: verlaging van de tarieven met 26,4% (27,8% verlaging vanwege motie raad € 27.000,00 + 1,4% inflatie);
- Forensenbelasting: verhoging van de tarieven met 1,40%;
- Precariobelasting algemeen: verhoging van de tarieven met 1,40%;
- Precariobelasting kabels en leidingen: tarieven zijn wettelijk bevroren op het niveau 2016.

De raad heeft een motie aangenomen de hondenbelasting met 26,4% te verlagen. Dit komt overeen met een bedrag van € 27.000,-. Dit bedrag kon niet worden toegerekend als directe kosten voor de hondenbelasting. Het werd als overdekking hondenbelasting gestort in de egalisatiereserve reiniging en vervolgens ook weer onttrokken, waardoor dit deel niet in de tarieven van de reiniging werd betrokken. Nu de hondenbelasting is verlaagd wordt dit bedrag ook niet meer toegevoegd en onttrokken aan de egalisatiereserve reiniging.

* Er is een macronorm voor tariefstijgingen OZB ingesteld, waarbij het de verwachting is dat gemeenten deze norm als collectief niet overschrijden. Doen gemeenten dit wel, dan heeft dit gevolgen voor de Algemene uitkering. De afgelopen jaren is de macronorm overschreden en is geconstateerd dat deze norm niet goed werkt. Het Rijk is op zoek naar een goed werkend alternatief en denkt aan een woonlastennorm. De VNG is van mening dat de norm volledig moet komen te vervallen, omdat dit teveel de gemeentelijke autonomie aantast.

Bestemmingsheffing

- Brede rioolheffing: verhoging van de bestaande tarieven met 5,40% (inflatie 1,40% en 4,00% op basis vastgesteld verbreed gemeentelijk rioolbeheerplan 2013-2018);
- Afvalstoffenheffing: verhoging van de tarieven met 1,40%;
- BIZ: de tarieven zijn vastgesteld voor een periode van vijf jaar (2016-2020).

Overige rechten

- Begrafenisrechten: verhoging van de tarieven met 2,00% (op jaarbasis, met als uitgangspunt de geactualiseerde exploitatieberekening);
- Marktgelden: verhoging van de tarieven met 1,40%;
- Havengelden vaste ligplaatshouders: verhoging van de tarieven met 1,40%;
- Veerpontgelden de Eem: in beginsel een verhoging van de tarieven met 1,40%;
- Leges, verdeeld over drie clusters van samenhangende dienstverlening:
 - Algemene dienstverlening: verhoging van de tarieven met 1,40%;
 - Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: 1,40%;
 - Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn: verhoging van de tarieven met 1,40%.

WAARDERINGSKAMER

Dit instituut controleert of gemeenten de Wet waardering onroerende zaken goed uitvoeren. Verder houden zij toezicht op de uitvoering van de Basisregistratie waardering onroerende zaken. De Waarderingskamer heeft in 2016 geconstateerd dat de GBLT deze taken in voldoende mate uitvoert. De gemeente had voorheen in eigen beheer een score goed. De terugloop van deze score is naar verwachting tijdelijk en heeft mede te maken met de aangescherpte kwaliteitseisen ten aanzien van bestandscontroles. Meer informatie is beschikbaar op de site van de Waarderingskamer.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Wet Waardering Onroerende Zaken

De Wet WOZ verplicht gemeenten om jaarlijks een nieuwe taxatie vast te stellen voor alle panden. Met een jaarlijkse herwaardering (taxatie) zijn de waardesprongen minder groot en benaderen meer de actuele waarde, mede omdat de waarde peildatum dichterbij het belastingjaar ligt. In 2018 ontvangt iedere hoofdbewoner van een object een WOZ-waardering wanneer hij/zij op 1 januari 2018 eigenaar is van een woning (of woning in aanbouw of grondkavel) en/of eigenaar of gebruiker is van een niet-woning (bedrijf, ander soort object, in aanbouw of grondkavel). De WOZ-waarde wordt gebruikt om de hoogte van verschillende belastingen te berekenen, zoals de onroerendezaakbelastingen (gemeenten), het eigen-woningforfait inkomstenbelasting (Rijksbelastingdienst) en de waterschapshoofsheffing 'omslag gebouwd' (waterschappen). De WOZ-waarde wordt ook gebruikt voor afschrijvingen van bedrijfsgebouwen.

Belastingen

- *Onroerendezaakbelastingen*: dit is veruit de belangrijkste belasting qua inkomsten voor de gemeente. De onroerendezaakbelastingen zijn objectieve en zakelijke belastingen, waarbij de vastgestelde WOZ-waardering van de onroerende zaak het uitgangspunt is. Er zijn drie onroerendezaakbelastingen:
 - een belasting geheven van eigenaren van woningen;
 - een belasting geheven van eigenaren van niet-woningen;
 - een belasting geheven van gebruikers van niet-woningen.
- *Hondenbelasting*: dit is een algemene belasting waarvan de opbrengst ten goede komt aan de algemene middelen. Om de acceptatie van de hondenbelasting te vergroten, wenden veel gemeenten de opbrengst of een gedeelte daarvan direct en zichtbaar aan voor maatregelen om de hondenoverlast te verminderen. In de gemeente Bunschoten ligt die koppeling er ook. Belastingplichtig voor de hondenbelasting is diegene die een hond bezit, verzorgt of onder toezicht heeft. Voor speciale honden bestaan vrijstellingen van de hondenbelasting, zoals onder andere de blindengeleidehond, de politiehond en/of hulphonden voor gehandicapten.
- *Forensenbelasting*: deze belasting kan worden geheven van natuurlijke personen die niet in de gemeente wonen, maar die wel meer dan 90 dagen per jaar verblijf houden of die daar meer dan 90 dagen per jaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Vooral recreatiewoningen worden in deze heffing betrokken.
- *Precariobelasting*: deze belasting kan worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Met voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt bedoeld grond in eigendom van de gemeente die strekt tot algemeen nut en waar een ieder belang bij kan hebben zoals parken, openbare wegen, pleinen etc. Bij de heffing van precariobelasting kan gedacht worden aan terrassen, standplaatsen, uitstallingen, circussen, reclameborden etc. Ook voor het hebben van kabels en leidingen onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond kan deze heffing geheven worden.

Bestemmingsheffingen

- *Rioolheffing*: middels deze heffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:
 - de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater, en;
 - de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De belasting wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd en van gebruikers van percelen waarvoor hemelwater en/of grondwater wordt afgevoerd. Gelden alleen die laatste twee rubrieken, dan is het belang hiervoor beperkter en geldt daarom een goedkoper tarief.

- *Afvalstoffenheffing*: Op basis van de Wet Milieubeheer hebben gemeenten de wettelijke taak om zorg te dragen voor de verwijdering van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. Hiervoor wordt afvalstoffenheffing in rekening gebracht als lokale belasting aan alle huishaansluitingen binnen de gemeente.

De afgelopen 10 jaar hebben een groot aantal gemeenten er voor gekozen om volgens het principe 'de vervuiler betaalt' gedifferentieerde tarieven te heffen.

- **BIZ bijdrage:** de gemeenteraad kan onder de naam **BIZ**-bijdrage een heffing instellen op binnen een bepaald gebied in de gemeente (BI-zone) gelegen onroerende zaken, die niet in hoofdzaak tot woning dienen. De **BIZ**-bijdrage is een belasting die de kosten moet bestrijden, die verbonden zijn aan activiteiten die zijn gericht op het bevorderen van leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of economisch belang in (relatie tot) de openbare ruimte van de BI-zone.

De **BIZ**-bijdrage wordt geheven van een selectie van de gebruikers en/of eigenaren van de niet-woningen gelegen in de BI-zone (bijdrageplichtigen). De selectie komt tot stand op grond van een in de heffingsverordening te bepalen objectieve definitie. Als peilmoment geldt de situatie bij het begin van het kalenderjaar. In de verordening kan worden bepaald dat bij onroerende zaken die niet in gebruik zijn, de **BIZ**-bijdrage voor de ontbrekende gebruiker wordt geheven van de eigenaar.

Rechten

- **Begrafenisrechten:** deze rechten worden geheven voor het begraven van een overledene op de gemeentelijke begraafplaatsen Memento Mori of De Akker. De aanvrager van deze dienst is belastingplichtig. Overigens vervullen de begrafenisondernemers vaak een ondersteunende rol in zowel de begeleiding van de begrafenis als de financiële afwikkeling ervan;
- **Marktgelden:** deze rechten worden geheven ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten, bestaande uit het ter beschikking stellen van een standplaats voor het uitoefenen van de markthandel en daarmee verband houdende handelingen en/of gebruik van verstrekte hulpmiddelen. Het marktgeld wordt geheven van degene, die op de markt een standplaats inneemt.
- **Havengelden:** dit recht wordt geheven voor het met een vaartuig ligplaats nemen of het voor anker gaan in de gemeentelijke haven. Belastingplichtig is de schipper, de reder, de eigenaar van het vaartuig, degene aan wie het vaartuig in gebruik is gegeven of degene die als vertegenwoordiger van één van dezen optreedt.
- **Leges:** deze worden geheven voor gemeentelijke dienstverlening in de vorm van met name administratieve diensten, zoals het behandelen van aanvragen voor vergunningen en ontheffingen, het geven van inlichtingen, het verstrekken van afschriften, het afgeven van verklaringen, paspoorten, rijbewijzen etc. Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Aanduiding van de lokale lastendruk

Lokale lastendruk

Met de hiervoor genoemde tariefmaatregelen 2018 voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt een toename van de gemiddelde lastendruk voorzien voor 0,81% voor de gemiddelde burger van Bunschoten in een meerpersoonshuishouden. Dit betekent 0,81% voor eigenaren van woningen. Voor huurders geldt een stijging van 3,25%, omdat zij alleen een aanslag over de afvalstoffenheffing en rioolheffing ontvangen. Dit verklaart ook het effect van het hogere percentage. In absolute bedragen gaat het om een gemiddelde stijging van € 4,67 en € 9,67. Voor een één persoonshuishouden liggen de effecten iets lager.

Nadrukkelijk wordt gesproken over gemiddelde lastendruk, omdat de effecten in incidentele gevallen afhankelijk zijn van de woningwaarde, de gezinssituatie en of men beschikt over een eigen woning of niet. Ook bestaat de mogelijkheid dat met de overstap naar de afvalstoffenheffing/Difitar een ander herverdeelteffect optreedt, als een burger niet optimaal het afval gaat scheiden. Verder is er geen rekening gehouden met de situatie of men wel of geen houder is van een hond en hiervoor hondenbelasting betaald. Die laatste twee elementen zijn dermate persoonlijk, dat deze niet meegewogen worden bij de berekening van de gemiddelde lastendruk.

Aan het eind van deze paragraaf is een overzicht toegevoegd van de ontwikkeling van de lokale lastendruk (blz. 84) vanaf 2014 tot en met 2018 (periode van vijf jaar). Hierin is de lokale lastendruk voor genoemde heffingen nader uitgewerkt.

Beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de 'kwijtscheldingsregeling gemeente Bunschoten 2017'. Hierin is opgenomen dat kwijtschelding voor de volgende gemeentelijke belastingen en rechten mogelijk is:

- onroerendezaakbelastingen: eigenarenbelasting voor woningen;
- belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten: eigenarenbelasting voor woningen;
- afvalstoffenheffing: het basistarief vastrecht per perceel/huishouden;
- rioolheffing: gebruikersbelasting voor woningen.

Algemeen

Bij het verlenen van kwijtschelding wordt voor de kosten van bestaan uitgegaan van 100% van de genormeerde bijstandsuitkeringen. Alleen in geval van pensioengerechtigden wordt hiervan sinds het jaar 2013 vanaf geweken door als norm te nemen 100% AOW met een deel van de tegemoetkoming koopkracht oudere belastingplichtigen. Aanleiding voor deze afwijking is de Wet geleidelijke afbouw van de dubbele heffingskorting, waardoor pensioengerechtigden in een nadeliger positie zouden komen te verkeren voor hun lokale kwijtscheldingsmogelijkheden. De raad heeft op deze tekortkoming in de wetgeving geanticipeerd door haar lokale kwijtscheldingsregeling hiervoor aan te passen. Verder heeft de Raad kwijtschelding van privé belastingsschulden van ondernemers mogelijk gemaakt. Het betreft voornamelijk de categorie ZZP-ers.

GBLT

Het GBLT voert deze kwijtscheldingstaak voor de gemeente Bunschoten uit met de door de Raad van de gemeente Bunschoten geformuleerde beleidsuitgangspunten. Het GBLT streeft echter uniformering na van het kwijtscheldingsbeleid binnen haar verzorgingsgebied van momenteel zes gemeenten en vijf waterschappen en zal hiervoor naar verwachting op termijn met aanbevelingen komen. Overigens heeft de gemeenteraad het laatste woord of de aanbevelingen van het GBLT worden overgenomen.

Kostendekkingsoverzicht voor de verschillende leges en rechten

De raad heeft als algemeen uitgangspunt dat alle leges en rechten kostendekkend moeten zijn. Dit houdt in dat 100% kostendekking op begrotingsbasis wordt nagestreefd, waarbij dit niet geldt voor de individuele dienstverlening, maar voor het totaalpakket van het in een verordening (en/of titel) opgenomen diensten.

Totaaloverzicht kostendekking leges en rechten 2017 en 2018		
Heffingen	Begroting 2017	Begroting 2018
Afvalstoffenheffing	100%	100%
Rioolheffing	100%	100%
Begraafrechten	100%	100%
Marktgelden	100%	100%
Leges algemene dienstverlening (titel 1 Legesverordening)	98%	98%
Leges omgevingsvergunning (titel 2 Legesverordening)	100%	100%
Leges vallend onder Europese Dienstenrichtlijn (titel 3 Legesverordening)	100%	100%

Afvalstoffenheffing

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2018 te verhogen met 1,4% (inflatie).

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Begroting 2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten reiniging	1.411.000		1.659.000	
Mutatie egalisatiereserve		226.000		84.000
Aandeel straatvegen/papierbakken	45.000		45.000	
Afvalstoffenheffing				
- vastrecht				
- variabel recht/Diftar		1.094.000		1.137.000
BTW component	224.000		224.000	
Opbrengst oud papier/kunststof/glas		269.000		615.000
Verrekening groen/veegafval		40.000		40.000
Dividend <u>ROVA</u>		51.000		52.000
Totaal	1.680.000	1.680.000	1.928.000	1.928.000

Toelichting: De cijfers van de begroting 2017 en 2018 zijn lastig te vergelijken. In 2018 is de begroting gebaseerd op de meest recente ontwikkelingen van het omgekeerd inzamelen. Te zien zijn hogere lasten door de andere wijze van inzamelen, maar ook een hogere opbrengst voor vermarkten van PMD-afval. Positief effect is een lagere onttrekking aan de egalisatiereserve.

Rioolheffing

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2018 met 5,40% te verhogen (4,00% extra + 1,40% inflatie).

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Begroting 2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten riolering	1.057.000		1.112.000	
Aandeel baggeren grachten etc.	80.000		195.000	
Mutatie egalisatiereserve				
Btw-component	110.000			
Mutatie reserve riolering, afschrijving basisvoorziening			16.000	
Rioolheffing		1.247.000		1.323.000
Totaal	1.247.000	1.247.000	1.323.000	1.323.000

Toelichting: In de rioolheffing is rekening gehouden met een jaarlijkse extra stijging met 4% boven inflatie. De lasten zijn gebaseerd op het gemeentelijk rioolbeheerplan 2013 - 2018.

Begraafrechten

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2018 met 2% te verhogen.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Begroting 2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten begraven	349.000		393.000	
Mutatie egalisereserve	3.000			34.000
Begraafrechten		352.000		359.000
Bijdrage investeringsrekening				
Verrekening				
Totaal	352.000	352.000	393.000	393.000

Toelichting: De stijging van de lasten voor begraven is vooral het effect van hogere kapitaallasten in verband met geplande investeringen.

Marktgelden

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2018 met 1,40% te verhogen.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Begroting 2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten markt	54.000		55.000	
Mutatie egalisereserve	13.000		12.000	
Marktgelden		59.000		59.000
Opbrengst water/stroomverbruik		8.000		8.000
Totaal	67.000	67.000	67.000	67.000

Toelichting: De lasten en baten van de markt blijven nagenoeg gelijk.

Leges

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2018 met 1,40% te verhogen.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Begroting 2018	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Algemene dienstverlening	365.000	362.000	406.000	394.000
Omgevingsvergunningen	515.000	515.000	525.000	525.000
Dienstverlening Europese richtlijn	10.000	10.000	10.000	10.000

Titel 1. Algemene dienstverlening (o.a. leges burgerzaken/afdracht Rijksleges/overige leges)

Toelichting: Omdat voor een aantal onderdelen op dit punt wettelijke maximumtarieven van toepassing zijn, kan de dienstverlening zoals die op dit moment wordt verleend niet volledig kostendekkend worden doorberekend. Stijging van de lasten en baten vooral effect hogere afdracht rijksleges.

Titel 2. Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (bundeling van maximaal 25 vergunningen)

In lijn met voorgaande jaren.

Titel 3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (voornamelijk APV aangelegenheden)

Toelichting: Titels 1 en 3 zijn nauw met elkaar verweven en niet zo eenvoudig uit elkaar te rafelen.

Overzicht lokale lastendruk

(over de periode 2014 tot en met 2018)

Uitgangspunten:

Gemiddelde woningwaarde 2013 = € 264.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2014 = € 247.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2015 = € 244.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2016 = € 248.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2017 = nog niet bekend

Tariefscenario 2018:

Tariefdaling OZB eigenarenbelasting woningen = -1,6% (-3% motie raad +1,4% inflatie)

Tariefstijging afvalstoffenheffing/ Diftar = +1,4% (inflatie)

Tariefstijging rioolheffing = +5,4% (1,4% inflatie + 4% extra)

▪ Het tarief voor de OZB eigenarenbelasting woningen = 0,1068
(voorlopig tarief i.r.t. huidige WOZ waarde 2017, herwaarderings-effect WOZ moet nog verwerkt worden)

▪ Afvalstoffenheffing/ Diftar meerpersoonshuishouden = € 160,25

▪ Afvalstoffenheffing/ Diftar eenpersoonshuishouden = € 136,70

Voorlopig: 1*€ 121,00 (vastrecht) + 25*€ 1,57 (variabel recht)

Voorlopig: 1*€ 121,00 (vastrecht) + 10*€ 1,57 (variabel recht)

▪ Rioolheffing – vastrecht voor woningen = € 146,84

Eigen woning

Aanslag gemeentelijke belastingen bij gemiddelde woningwaarde en meerpersoonshuishouden					
	2014	2015	2016	2017	2018
Onroerendezaakbelastingen, eigenarenbelasting	268,00	272,00	274,00	276,00	271,00
Afvalstoffenheffing vastrecht + variabel recht meerphh of éénphh	132,24	163,62	165,00	158,10	160,25
Rioolheffing standaard tarief	111,36	126,96	133,32	139,32	146,84
Totaal	511,60	562,58	572,32	573,42	578,09
Percentage cumulatief	100,00	109,96	111,87	112,08	113,00
Stijgingspercentage t.o.v. vorig jaar		9,96	1,73	0,19	0,81
Stijging concreet bedrag t.o.v. vorig jaar (€)		50,98	9,74	1,10	4,67
Inflatiepercentages	2,00	1,50	1,00	0,50	1,40
Inflatiepercentages cumulatief	102,00	103,53	104,57	105,09	106,56

Huurwoning

Aanslag gemeentelijke belastingen bij gemiddelde woningwaarde en meerpersoonshuishouden					
	2014	2015	2016	2017	2018
Afvalstoffenheffing vastrecht + variabel recht meerphh of éénphh	132,24	163,62	165,00	158,10	160,25
Rioolheffing standaard tarief	111,36	126,96	133,32	139,32	146,84
Totaal	24,60	290,58	298,32	297,42	307,09
Percentage cumulatief	100,00	119,29	122,46	122,09	126,06
Stijgingspercentage t.o.v. vorig jaar		19,29	2,66	-0,30	3,25
Stijging concreet bedrag t.o.v. vorig jaar (€)		46,98	7,74	-0,90	9,67
Inflatiepercentages	2,00	1,50	1,00	0,50	1,40
Inflatiepercentages cumulatief	102,00	103,53	104,57	105,09	106,56

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- *De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.*
- *Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid daarover. Ook, sinds de begroting 2016, zijn enkele kengetallen verplicht in deze paragraaf, met een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Bunschoten in staat is middelen vrij te maken om financiële risico's op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid van de gemeentelijke dienstverlening'. Deze formulering is zo gekozen, omdat het niet wenselijk is, vooral na de doorgevoerde bezuinigingen, dat er opnieuw moet worden bezuinigd en/of omgebogen indien zich onverwachts substantiële tegenvallers voordoen.

Notitie weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een indicator voor de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Om te kunnen vaststellen of het weerstandsvermogen voldoende is, moeten de belangrijkste risico's worden geïnventariseerd en gerelateerd aan de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om de financiële gevolgen van dergelijke niet begrote zaken te kunnen opvangen. Vooral voor de grondexploitatie is het van belang de risico's te onderkennen. Dit heeft ertoe geleid dat er een notitie weerstandsvermogen is opgesteld. De notitie is in 2015 geactualiseerd en is nog steeds het uitgangspunt.

De minimale stand van de reserve algemene dienst is bepaald op € 4 miljoen en van de reserve grondexploitatie op minimaal € 1 miljoen boven het benodigde weerstandsvermogen.

Een Overzicht reserves staat aan het eind van deze paragraaf. Uit dit overzicht blijkt dat de reserve algemene dienst ultimo 2018 bijna € 8 miljoen bedraagt.

Overzicht weerstandsvermogen

Op de volgende bladzijde staat een overzicht van de weerstandscapaciteit. Een toelichting op deze tabel is hieronder te lezen.

Het begrip onbenutte belastingcapaciteit is afgeleid van de normen die worden gehanteerd voor een artikel 12 gemeente. Uit de nieuwste berekeningen van de onbenutte belastingcapaciteit blijkt dat dit voor Bunschoten berekend wordt op € 2.195.000,-. De ruimte die resteert, komt overeen met een stijging van de OZB met ruim 62%.

Het artikel 12 beleid voor de onderdelen riolering en reiniging blijft onveranderd 100% kostendekkend. In de begroting is dat ook het uitgangspunt, waarbij wordt opgemerkt dat hierbij ook de mutaties in de egaliseringsreserves zijn meegenomen. Voor wat betreft de jaarlijkse exploitatie is er een weerstandscapaciteit van gemiddeld € 105.000,-.

In de vermogenssfeer (excl. precario) is een stijging te zien naar een niveau van € 10,8 miljoen. Ten opzichte van het door de raad bepaalde minimale (en tevens maximale) omvang van € 4,3 miljoen.

Weerstandscapaciteit

(Bedragen x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021
Jaarlijkse exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit	2.195	2.195	2.195	2.195
Stelpost onvoorzien uitgaven	105	105	105	105
Totaal jaarlijkse exploitatie	2.300	2.300	2.300	2.300
Vermogenssfeer (31/12 vh jaar)				
Reserve algemene dienst (incl. precario)	7.962	9.635	10.817	12.013
Reserve grondexploitatie	2.875	2.875	3.659	3.909
Totaal	10.837	12.510	14.476	15.922
Precario kabels en leidingen (cumulatief)	2.704	3.514	4.324	5.134
Totaal vermogenssfeer (excl. precario)	8.133	8.996	10.152	10.788
Voorziening grondexploitatie	8.704	6.928	6.928	6.928
Totaal voor opvang risico's	16.837	15.924	17.080	17.716

De voorziening verliesgevende complexen grondexploitatie mag eigenlijk niet worden meegerekend bij het bepalen van het weerstandsvermogen. De voorziening is afhankelijk van economische ontwikkelingen en er wordt uiteraard geprobeerd de verliezen te beperken en zo mogelijk terug te dringen. De daling in 2019 heeft te maken met de afsluiting van het complex Zuyderzee. De prognose is dat een deel van de voorziening nodig is voor afdekking van het geprognostiseerde verlies.

Risico's

Het in beeld brengen van de risico's is een belangrijk onderdeel van deze paragraaf. Naast de nadruk op de risicoanalyse van de grondexploitatie geldt dit ook voor de ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Er is een plan van aanpak opgesteld voor het uitwerken van een risicoanalyse die in 2018 beschikbaar is. Als dat is uitgewerkt, kan er meer gemotiveerd aangegeven worden wat de minimale stand moet zijn van het weerstandsvermogen.

Financiële risico's

Bij de financiële risico's kan er onderscheid worden gemaakt met betrekking tot de risico's die voortvloeien uit het eigen beleid, uit het beleid van andere overheden, samenwerking met andere gemeenten c.q. instanties, uit voor gemeenten autonome ontwikkelingen (bijv. economische en maatschappelijke ontwikkelingen) en ten slotte nog uit het doen en/of nalaten van anderen. Als gevolg van het aantrekken van de economie is de verwachting dat de (bouw)kosten gaan stijgen, hierdoor zullen aanbestedingen voor projecten in de openbare ruimte naar verwachting hoger uitvallen.

Dubieuze debiteuren

Voor de dubieuze debiteuren wordt bij de jaarrekening een voorziening dubieuze debiteuren gevormd, die vervolgens wordt aangewend voor het verlagen van het debiteurensaldo. Van jaar tot jaar wordt deze ontwikkeling gevolgd bij de jaarrekening. In de jaarrekening 2016 is voor dit onderdeel een voorziening getroffen van € 693.000,-. Het grootste deel van deze post betreft debiteuren sociale zaken. Voor de beoordeling van deze debiteuren wordt uitgegaan van een percentage oninbaar van 75, dit is nog steeds een reëel percentage.

Verzekeringen

Daar waar mogelijk voorzienbare risico's ontstaan heeft de gemeente deze zoveel mogelijk afgedekt door het afsluiten van verzekeringen. Er wordt een toenemende claimbewustheid van de burger gesignaleerd.

In 2018 wordt samen met de BLNP gemeenten een nieuwe aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Jaarlijks worden er ongeveer 10 aansprakelijkheidsstellingen ontvangen. In veel gevallen liggen deze schades onder het eigen risico. De schade wordt doorgestuurd naar de verzekering, die de verdere afhandeling voor haar rekening neemt. Bij schades onder het eigen risico, worden de kosten in rekening gebracht bij de gemeente. De kosten van het eigen risico van investeringsprojecten worden doorbelast aan de betreffende projecten of zo mogelijk verhaald op de aannemers.

WOB-verzoeken

Er zijn stappen gezet in het wetgevingstraject van de WOB om oneigenlijk gebruik tegen te gaan. De verwachting is dat het aantal verzoeken niet zal toenemen.

Garantieverstrekkingen

Het Waarborgfonds Eigen Woningbezit staat garant voor de risico's van hypotheek. De gemeente en het Rijk zijn achtervangovereenkomsten aangegaan waarbij zij beiden voor 50% garant staan voor eventuele liquiditeitstekorten. Bij tekorten hebben zij de verplichting renteloze leningen te verstrekken aan het WEW.

Door de Rijksoverheid wordt er op geattendeerd voorzichtig te zijn met het verstrekken van garanties. Vooral instellingen in de sport- en zorgsector moeten in eerste instantie aankloppen bij het voor die sector betreffende waarborgfonds, waarbij de gemeente als achtervang optreedt.

Voor het verstrekken van achtervangovereenkomsten ten behoeve van leningen voor woningbouwverenigingen geldt een vergelijkbare regeling. De gemeente staat evenals de Stichting WSW voor 50% garant voor de rente en aflossing van de leningen.

Open-einde regelingen

In de begroting zijn een aantal open-einde regelingen opgenomen. Met regelingen die gekenmerkt worden door een open-einde regeling wordt bedoeld dat het volume van de aanspraken op de betreffende voorzieningen door de gemeente niet beïnvloedbaar en dus niet beheersbaar is. Voorbeelden hiervan zijn het beroep op de Wet Werk en Bijstand (BUIG), schuldsaneringen, de Wet maatschappelijke ondersteuning en vervoer van leerlingen naar speciaal onderwijs. Ook de uitvoering van de Wsw kan hierbij worden betrokken.

Het zijn vooral ontwikkelingen binnen het sociaal domein waarvoor is afgesproken dat voor- en nadelen in principe binnen het domein moeten worden verrekend, waarbij ook gebruik kan worden gemaakt van de daarvoor beschikbare egaliseringsreserve sociaal domein.

Sociaal Domein

Participatiewet

Het regionaal werkvoorzieningsschap Amersfoort (RWA) voert voor Bunschoten de Wet Sociale Werkvoorziening uit.

Jeugdwet en Wmo/AWBZ

In de verschillende beleidsnota's is in een aparte paragraaf aandacht besteed aan de mogelijke risico's en de te treffen beheersmaatregelen. Voor de opvang van risico's is de egaliseringsreserve sociaal domein beschikbaar.

Rente

Een moeilijk voorspelbare en door de gemeente niet te beïnvloeden grootte is de rente. Een aantal elementen bepaalt eigenlijk het positieve of negatieve renterisico:

- Onzekerheid over de korte rente;
- Onzekerheid over de rente bij renteaanpassingen;
- Onzekerheid over de rente bij aan te trekken geldleningen voor nieuwe investering.

In de paragraaf Financiering is de financieringsplanning uitgewerkt. De ontwikkeling van de grondexploitatie en verschillende grote investeringen, zoals het IHP en de verplaatsing van de gemeente zijn van belang bij de ontwikkeling van de financieringsplanning. De rentes zijn op dit moment nog steeds laag, maar trekken wel aan.

Incidentele baten en lasten

Op begrotingsbasis speelt het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten nauwelijks een rol, omdat de meeste ramingen structureel doorwerken in de begroting. Ook de bezuinigingen die gefaseerd ingevoerd worden vallen niet onder het begrip incidenteel. Bij de jaarrekening speelt het wel weer een grote rol, omdat het resultaat daar regelmatig wordt beïnvloedt door afrekeningen van voorgaande jaren of incidentele opbrengsten in verband met verkopen.

In deze begroting kunnen de volgende posten als incidenteel worden aangemerkt:

- Raadsverkiezingen (griffie) 2018 € 12.000,-
- Verkiezingen 2018 € 25.000,-, voor 2019 € 40.000,-
- Juridische kwaliteitszorg 2019 € 10.000,-
- Opbrengst grondverkoop 2019 € 628.000,-

Beschikking reserves

De ontwikkeling van de reserves is voor een belangrijk deel ingegeven door de nota weerstandsvormen. Voor de tariefegalisatiereserves geldt dat deze zijn gekoppeld aan de 100% kostendekking. Voor de egalisatiereserve reiniging is afgesproken dat deze de komende jaren wordt verlaagd tot maximaal 5% van de omzet. Dit komt op basis van de genomen besluiten tot uitdrukking. In onderstaande tabel staan de geraamde onttrekkingen ten gunste van de exploitatie. Er wordt niet beschikt om de begroting structureel sluitend te maken.

(Bedragen x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021
Egalisatiereserves				
<i>Tarievenbeleid</i>				
Rioolrecht				
Reiniging	84	63	63	62
Begraven (inclusief onderhoud)	34	34	34	37
	118	97	97	99
Reserves				
Toekomstvisie	140	75		
Algemene dienst				
Stimuleringslening	17	17	17	17
Starterslening	6	6	6	6
	163	98	23	23
Totaal	281	195	120	122

Geprognosticeerde balans

Sinds vorig jaar is het verplicht om in de begroting een geprognosticeerde balans op te nemen. Met deze balans wordt de verwachting voor de aankomende jaren gegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 31-12-2016	Begroting 31-12-2017	Begroting 31-12-2018	Begroting 31-12-2019	Begroting 31-12-2020	Begroting 31-12-2021
Activa						
Vaste activa	27.556	31.790	36.107	40.816	42.031	43.797
Vorraden	27.126	28.474	27.189	21.730	10.165	7.928
Uitzettingen	8.648	6.049	6.049	6.049	6.049	6.049
Liquide middelen	7.801	16.800	3.235	-1.754	-2.001	-3.584
Overige vlottende activa	1.470	2.111	2.111	2.111	2.111	2.111
Totaal activa	72.601	85.224	74.691	68.952	58.355	56.301
Passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserves	4.545	6.778	7.962	9.635	10.817	12.013
Bestemmingsreserves	5.938	5.073	5.729	5.733	6.659	7.063
Voorzieningen	3.803	2.604	2.723	2.466	2.716	3.131
Langlopende leningen	51.878	51.678	39.840	33.503	24.665	22.028
Vlottende passiva	6.437	19.091	18.437	17.615	13.498	12.066
Totaal passiva	72.601	85.224	74.691	68.952	58.355	56.301

Vooruitlopend op de kengetallen die op de volgende bladzijde staan, is in onderstaand overzicht een verloop van de netto schuldquote, solvabiliteit en het kengetal grondexploitatie opgenomen voor de jaren 2019 - 2021, berekend uit de geprognosticeerde balans.

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto schuldquote	94,5%	63,4%	74,0%
Solvabiliteitsratio	22,29%	29,95%	33,88%
Kengetal grondexploitatie	45,94%	20,15%	19,86%

Financiële kengetallen

Nr.	Kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1a	Netto schuldquote	84,6%	115,3%	119,2%
1b	Netto schuldquote -/- verstrekte leningen	77,3%	105,1%	109,6%
2	Solvabiliteitsratio	14,4%	13,8%	18,3%
3	Kengetal grondexploitatie	56,8%	79,7%	61,7%
4	Structurele exploitatieruimte	-0,2%	2,7%	2,7%
5	Belastingcapaciteit	81,0%	79,1%	76,7%

- **Netto schuldquote:** De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie (>130 = hoge schuld). Uit het overzicht blijkt dat in 2018 een stijging te zien is. Dit komt doordat we eerder lang geld aantrekken dan nodig gelet op de lage rentestand. We zien dat de stand van de langlopende leningen in meerjarenperspectief afneemt. Een positieve ontwikkeling voor de schuldquote.
- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:** Dit is dezelfde indicator als hiervoor beschreven, maar dan gecorrigeerd met het aandeel van de verstrekte leningen (>130 = hoge schuld).
- **De solvabiliteitsratio:** Dit geeft een indicatie in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Het eigen vermogen (reserves en resultaat overzicht baten en lasten) wordt uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal (>20 = goed). We zien dat de ontwikkeling op basis van de geprognoseerde balans een duidelijke verbetering laat zien en richting de indicatie goed gaat
- **Kengetal grondexploitatie:** Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Dit kengetal is opgenomen, omdat de afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. Ook hier wordt een verbetering verwacht, doordat de boekwaarde van de gronden in exploitatie de komende jaren fors gaat dalen.
- **Structurele exploitatieruimte:** De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan waar dit in evenwicht is. Dit kengetal laat zien dat de structurele lasten 2,7% lager zijn dan de structurele baten.
- **Belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishouden:** De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert dit in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten wordt de OZB verstaan, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in de betreffende gemeente. Deze uitkomst wordt vergeleken met het landelijk gemiddelde en uitgedrukt in een percentage. Bekend is dat Bunschoten al jaren lager scoort dan het landelijk gemiddelde. Dit kengetal geeft dat duidelijk weer. De daling van het percentage geeft aan dat het verschil tussen het landelijk gemiddelde en dat van Bunschoten verder oploopt. Bij de jaarrekening was dit nog 19,0% en nu op basis van de begroting 23,3%.

Overzicht reserves

Naam reserve	Boekwaarde 01-01-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 01-01-2017	Boekwaarde 01-01-2018	Boekwaarde 01-01-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 01-01-2022
<i>Algemene reserves</i>									
Reserve algemene dienst	3.443.695,36	1.387.387,37	286.249,00	4.544.833,73	6.777.896,73	7.961.896,73	9.634.896,73	10.816.896,73	12.012.896,73
Totaal algemene reserves	3.443.695,36	1.387.387,37	286.249,00	4.544.833,73	6.777.896,73	7.961.896,73	9.634.896,73	10.816.896,73	12.012.896,73
<i>Bestemmingsreserves</i>									
Reserve startersleningen	150.403,33		5.875,44	144.527,89	138.527,89	132.562,89	126.597,89	120.632,89	114.667,89
Reserve stimulerings-/vangnetleningen	423.477,02	-	30.986,66	392.490,36	358.731,36	341.370,36	324.009,36	306.648,36	289.287,36
Sociaal domein	146.008,34	76.694,38	10.000,00	212.702,72	326.702,72	494.702,72	664.702,72	899.702,72	1.134.702,72
Toekomstvisie	988.019,46	-	186.384,10	801.635,36	201.775,36	61.775,36	1.775,36	1.775,36	1.775,36
Totaal bestemmingsreserves	1.707.908,15	76.694,38	233.246,20	1.551.356,33	1.025.737,33	1.030.411,33	1.117.085,33	1.328.759,33	1.540.433,33
<i>Egalisatiereserves</i>									
Reinigingsrechten	555.686,54	27.000,00	69.544,12	513.142,42	313.663,42	229.268,42	165.837,42	103.060,42	40.936,42
Rioolrechten	105.074,87	-	1.150,00	103.924,87	104.082,87	120.232,87	122.311,87	137.591,87	163.778,87
Marktgelden	-0,40	9.874,00	9.874,00	-0,40	12.596,60	24.611,60	36.626,60	48.641,60	60.656,60
Begraafrecht	227.830,83	25.619,00		253.449,83	256.875,83	222.696,83	188.517,83	154.338,83	120.159,83
Totaal egalisatiereserves	888.591,84	62.493,00	80.568,12	870.516,72	687.218,72	596.809,72	513.293,72	443.632,72	385.531,72
<i>Grondexploitatie</i>									
Algemene reserve	2.515.778,51		2.403,00	2.513.375,51	2.559.665,51	2.874.962,51	2.874.962,51	3.659.418,51	3.909.418,51
Bovenwijkse voorzieningen									
- Fonds stadsuitleg	500.311,08	56.463,60	31.539,65	525.235,03	322.136,03	749.065,03	749.065,03	749.065,03	749.065,03
- Fonds landschapstientje	205.353,67			205.353,67	205.978,42	205.978,42	205.978,42	205.978,42	205.978,42
Oostmaat	272.268,00	-	-	272.268,00	272.268,00	272.268,00	272.268,00	272.268,00	272.268,00
Totaal grondexploitatie	3.493.711,26	56.463,60	33.942,65	3.516.232,21	3.360.047,96	4.102.273,96	4.102.273,96	4.886.729,96	5.136.729,96
Totaal generaal	9.533.906,61	1.583.038,35	634.005,97	10.482.938,99	11.850.900,74	13.691.391,74	15.367.549,74	17.476.018,74	19.075.591,74

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is opgenomen in artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bevat (voor zover van toepassing) tenminste de volgende kapitaalgoederen:

- *Wegen;*
- *Riolering;*
- *Water;*
- *Groen;*
- *Gebouwen.*

Van deze kapitaalgoederen wordt het beleidskader met daarbij de voortvloeiende financiële consequenties en de financiële consequenties vertaald in de begroting.

De gemeente Bunschoten voegt ook nog het onderdeel sportvelden aan deze paragraaf toe.

Wegen

Beleidskader

- Beheerplan onderhoud wegen, geactualiseerd 2013
- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan 2013-2017
- Bruggenbeheerplan 2015-2020
- Verlichtingsbeleid 2014-2023

Informatie

Algemeen

Grote renovaties zijn niet in de onderhoudsbegrotingen opgenomen. Deze worden via afzonderlijke voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd. Samen met beleidsonderdelen riolering en groen wordt gekeken om zoveel mogelijk integraal te werken. Hierbij staan werk met werk maken (efficiency) en het beperken van de overlast voor de burger centraal.

Wegen

In de gemeente ligt circa één miljoen m² aan verhardingen. Wegen, voetpaden, fietspaden, parkeerplaatsen enz. De vervangingswaarde bedraagt circa € 45.000.000,-.

Deze verhardingen worden door de gemeente onderhouden. Elke twee jaar worden deze verhardingen globaal visueel geïnspecteerd volgens de landelijke CROW systematiek. De inspectieresultaten worden ingevoerd in de beheersystemen waarna onder andere de restlevensduur van asfaltverhardingen kan worden bepaald. Bij elementenverhardingen kan uit het beheersysteem een planning voor onderhoud worden gegenereerd. Bij onderhoud moet dan gedacht worden aan gedeeltelijk of geheel herstraten van het profiel in de straat.

Jaarlijks wordt er € 527.000,- in de voorziening voor onderhoud wegen gestort.

Bruggen

De bruggen in de gemeente zijn opgenomen in een beheerplan. Ook de bruggen worden periodiek geïnspecteerd. Inspectieresultaten worden gebruikt voor de onderhoudsplanningen. De jaarlijkse storting in de voorziening bruggen bedraagt € 29.000,-.

Verlichting

Investeringen in masten en armaturen ten behoeve van de openbare verlichting worden geactiveerd en afgeschreven. In het verlichtingsbeleidsplan is een aanzet gegeven voor het voeren van verlichtingsbeleid en is een raming gemaakt van de kosten van dit beleid voor de komende jaren.

Riolering & water

Beleidskader

- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2018
- Waterplan Bunschoten 2006-2015, nog niet geactualiseerd
- Baggerbeheerplan 2013-2023
- Rioolbeheerplan 2008
- Beheerplan oeververdediging en frontmuren 2016-2030
- In de maak Beheerplan Havens en Laaksluis de Kooi 2018-2032

Informatie

De gemeente heeft circa 160 kilometer rioleringsstelsel in beheer. Dit stelsel bestaat uit vrijvervalleidingen voor vuilwater en schoonwater, persleidingen, drainageleidingen enz. De vervangingswaarde ligt rond de 48 miljoen euro. Hierin zijn de hoofdgemalen in het stedelijk gebied en de drukgemalen in het buitengebied niet meegerekend.

Elk jaar wordt gemiddeld 10 kilometer vrijvervalleiding geïnspecteerd. De inspectieresultaten worden ingevoerd in het beheersysteem. Op basis van opgebouwde historie kan met het beheersysteem de restlevensduur van de betreffende rioolstreng bepaald worden. Ook onderhoudsplanningen worden met behulp van het beheersysteem opgesteld.

Door klimaatontwikkeling zijn regenbuien veel intensiever, maar soms ook korter van duur. Hierdoor moet veel water in korte tijd door het rioolstelsel verwerkt worden. Riolen in de jaren '70 en '80 zijn niet ontworpen en berekend op dergelijke hoeveelheden waardoor er water op straat voor kan komen. Deze gebieden zijn in beeld en de rioolstelsels zullen in de komende jaren aangepast worden aan de huidige maatstaven. Hier wordt in het vGRP ook aandacht aan geschonken. Investerings in robuuste rioolstelsels zijn ook opgenomen in het vGRP.

Jaarlijks wordt € 140.000,- in de voorziening riolering gestort.

In het Baggerbeheerplan zijn de uitgangspunten, baggerplanningen en financiële kaders voor 10 jaar vastgelegd. De jaarlijkse storting in de voorziening baggeren bedraagt € 128.000,-.

Bij Recreatiepark 't Kleine Zeetje en de vaargeul naar de scouting vindt aanwas van slib plaats. Met het verwijderen van slib uit deze locaties is in het baggerbeheerplan geen rekening gehouden.

In het beheerplan Oeververdediging en frontmuren is voor de komende jaren de onderhoudsplanning en het financiële kader vastgelegd.

Groen

Beleidskader

- Groenbeleidsplan 2015-2025
- 2e Herzien snippergroenbeleid (2013)
- Nota spelenbeleid '*Spelen Natuurlijk!? Nu en in de toekomst*' (2012-2022)
- Beleidsnotitie Waardevolle bomen en boomstructuren (2014)

Informatie

Voor het planmatig en systematisch beheer en onderhoud van het groen wordt het Groenbeleidsplan gevolgd. Er wordt gewerkt met beeldniveaus voor de onderhoudstoestand om de gewenste kwaliteit te beschrijven. Om de staat van de beplanting te garanderen is renovatie en aanpassing van groenvakken nodig. Dit wordt volgens een vastgesteld renovatieprogramma uitgevoerd. Jaarlijks wordt een bedrag van € 24.000,- gestort in de voorziening.

Gebouwen

Beleidskader

- Meerjaren beheer- en onderhoudsplannen gebouwen (O-prognose) in 2016 herzien op basis van de NEN -276.
- Gebouwenbeheerplan 2016-2022

Het gebouwenbeheerplan zal financieel na drie jaar worden geactualiseerd, dat gebeurt in 2018. De jaarlijkse storting in deze voorziening bedraagt € 340.000,-.

Informatie

De gemeente heeft circa 44 gebouwen in beheer. Tevens zijn er wisselend een aantal gebouwen die tijdelijk door de gemeente beheerd worden. Het beheer van sporthal De Kuil en het zwembad De Duker zijn uitbesteed aan SRO. De overeenkomst hiervoor loopt eind 2018 af. Met de Brandaris heeft de gemeente een exploitatie-overeenkomst met SRO, deze loopt in maart 2018 af.

In 2017 is gestart met de nieuwbouw van de brandweerkazerne. Naar verwachting wordt deze half 2018 opgeleverd. De gemeente zal eigenaar worden van de kazerne en de VRU zal door middel van een op te stellen demarcatielijst (voor de onderhoudsverdeling) gebruiker zijn.

Het onderhoud van elektrakasten, grondspots, schijnwerpers en verlichte borden vallen sinds kort ook onder het gebouwenbeheer.

Het IHP voor het primair onderwijs is vastgesteld in 2016. Hierdoor zullen voor de Van Amerongenschool en Calvijnschool voorbereidende werkzaamheden worden opgepakt voor nieuwbouw op de locatie van de gemeentelijke werkplaats. Voor de gemeentelijke werkplaats zal een vervangende locatie worden gezocht.

Sportvelden

Beleidskader

- Nota accommodatiebeleid 'Stimulus' 2002
- Beheerplan sportvelden

Informatie

Per 1-1-2018 heeft de gemeente 16 sportvelden in eigendom:

- Elf voetbalvelden waarvan negen kunstgrasvelden
- Twee handbalvelden
- Eén rugbyveld
- Eén atletiekbaan
- Eén trainingsveld t.b.v. hondenvereniging/ Dierenbescherming

De voorziening voor het onderhoud aan de sportvelden wordt gebaseerd op de kwaliteitsmetingen die eens in de drie jaar plaatsvinden. Het renovatieschema is geactualiseerd en kan worden uitgevoerd binnen de bestaande middelen in de voorziening sportvelden. Jaarlijkse storting in de voorziening sportvelden bedraagt € 190.000,-.

Het beheerplan treedt in 2018 in werking. Met dit beheerplan is het mogelijk om in de toekomst meer te sturen op onderhoud, renovatie en budgettaire ontwikkelingen.

Overzicht investering en verloop boekwaarden

In onderstaande tabel zijn de investeringen opgenomen, waarbij onderscheid is gemaakt tussen nieuwe en vervangingsinvesteringen. Bij de programma's wordt bij het onderdeel 'wat mag het kosten?' een specificatie gegeven van de investeringen.

(Bedragen x € 1,-)	2018	2019	2020	2021
Investeringen				
Nieuwe investeringen	9.409.450	46.000	3.272.000	460.800
Vervangingsinvesteringen	2.289.700	1.481.220	1.440.100	2.178.700
Investeringsniveau	11.699.150	1.527.220	4.712.100	2.639.500
Specificatie investeringen t.l.v. reserves				
Programma Sport, cultuur en recreatie	65.000	-	-	-
Specificatie investeringen met afschrijvingslasten				
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	1.739.950	418.100	378.500	654.700
Programma Economie	45.000	-	-	-
Programma Onderwijs	4.131.000	-	2.805.000	-
Programma Sport, cultuur en recreatie	78.150	35.000	-	-
Programma Volksgezondheid en milieu	2.098.800	926.900	1.205.600	1.879.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-	-	50.000	-
Bedrijfsvoering	3.541.250	147.220	273.000	105.800
Boekwaarde				
Te activeren investeringen	11.634.150	1.527.220	4.712.100	2.639.500
Totale boekwaarde per einde jaar	41.906.966	41.578.664	44.401.346	45.156.448

Overzicht voorzieningen

Naam voorziening	Boekwaarde 01-01-2016	Toevoeging	Aanwending en vrijval	Boekwaarde 01-01-2017	Boekwaarde 01-01-2018	Boekwaarde 01-01-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 1-1-2022
Onderhoudsegalisatievoorzieningen									
Onderhoud gemeentehuis, gebouw OR, brandw. kazerne	249.709,82	93.300,00	89.913,00	253.096,82	135.305,82	203.795,82	165.489,82	125.704,82	56.829,82
Onderhoud gymlokalen/sporthal	303.873,28	32.200,00	118.000,00	218.073,28	94.423,28	81.993,28	76.337,28	15.588,28	44.196,28
Onderhoud overige gebouwen	612.420,77	82.500,00	263.763,00	431.157,77	76.315,77	68.280,77	48.137,77	80.032,77	104.258,77
Onderhoud zwembad	372.759,15	89.700,00	110.103,00	352.356,15	166.685,15	35.330,15	15.443,15	39.372,15	83.217,15
Onderhoud sportvelden	27.703,12	181.851,00	180.975,00	28.579,12	55.430,12	245.430,12	22.930,12	187.930,12	397.930,12
Onderhoud veerpont	56.628,25	15.000,00	47.891,00	23.737,25	38.737,25	47.987,25	57.237,25	13.487,25	22.737,25
Onderhoud wegen	494.822,15	524.000,00	368.164,00	650.658,15	601.558,15	580.958,15	614.958,15	648.958,15	682.958,15
Baggeren binnenwater	433.778,31	128.000,00	97.619,00	464.159,31	4.420,31	2.620,31	3.820,31	133.020,31	262.220,31
Onderhoud riolering	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	140.000,00	142.500,00	145.000,00	147.500,00	150.000,00
Onderwijshuisvesting	162.185,96	-	113.369,00	48.816,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Onderhoud parkeergarage	167.040,47	21.000,00	82.100,00	105.940,47	99.202,47	43.792,47	7.916,47	22.276,47	43.572,47
Bruggenbeheerplan	-	6.000,00	-	6.000,00	13.445,00	55.000,00	110.000,00	92.640,00	59.160,00
Brandweerkazerne	-	-	-	-	15.000,00	14.695,00	11.595,00	9.825,00	7.695,00
Onderhoud oeververdedigingen en frontmuren	10.650,00	7.650,00	-	18.300,00	18.300,00	33.000,00	51.000,00	69.000,00	87.000,00
Groenbeheer	147.105,38	24.000,00	33.331,00	137.774,38	135.394,38	18.800,00	10.100,00	10.600,00	11.100,00
Totaal onderhoudegalisatievoorzieningen	3.088.676,66	1.255.201,00	1.555.228,00	2.788.649,66	1.594.217,70	1.709.827,70	1.454.359,70	1.691.329,70	2.085.519,70
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's									
Stads- en dorpsvernieuwing	1.426,00	-	-	1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00
Voorziening bodemsanering	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal voorzieningen verplichtingen	1.426,00			1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00
Personeelsvoorzieningen									
Pensioen en wachtgeld wethouders	805.000,00	320.031,00	112.031,00	1.013.000,00	1.008.000,00	1.012.000,00	1.010.000,00	1.023.000,00	1.044.000,00
Totaal personeelsvoorziening	805.000,00	320.031,00	112.031,00	1.013.000,00	1.008.000,00	1.012.000,00	1.010.000,00	1.023.000,00	1.044.000,00
Totaal generaal	3.895.102,66	1.575.232,00	1.667.259,00	3.803.075,66	2.603.643,70	2.723.253,70	2.465.785,70	2.715.755,70	3.130.945,70

3.4 Financiering

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf financiering is opgenomen in artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Inleiding

Op grond van de per 1 januari 2001 in werking getreden Wet Fido zijn de gemeenten verplicht een treasuryparagraaf in de begroting op te nemen. Eén van de doelstellingen van deze wet is het bevorderen en transparant maken van een solide financieringsbeleid. Hieraan wordt invulling gegeven door het treasurystatuut en het opnemen van een treasuryparagraaf in zowel de begroting als in de programmarekening.

Treasurybeheer

Treasurybeheer is het beheren van het geld van de organisatie. Het gaat hier zo wel om het uitzetten en aantrekken van de voor de publieke taak van de gemeente Bunschoten overtollige respectievelijk benodigde middelen. Bij het beheer moet worden gebleven binnen de kaders van de Wet Fido. Het gaat hier voornamelijk om de kasgeldlimiet, renterisiconorm en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

In de Wet Fido is het kasgeldlimiet opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Door deze limiet is bepaald dat de gemeente haar financieringsbehoefte voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mag financieren. In de Wet Fido is bepaald dat de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. De norm is vastgesteld door de minister en staat op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). Voor het begrotingsjaar 2018 bedraagt de kasgeldlimiet afgerond € 3,7 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal 2018 € 44,2 miljoen).

In onderstaand overzicht is het bedrag van de kasgeldlimiet van de gemeente Bunschoten berekend voor de jaren 2018 - 2021, op basis van de begroting van 2018, rekening houdend met de meerjarenbegroting.

Kasgeldlimiet 2018 t/m 2021 (Bedragen x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021
<i>Toegestane kasgeldlimiet</i>				
Begrotingstotaal (incl. grondexploitatie)	44.197	47.401	50.468	39.938
Vastgesteld percentage kasgeldlimiet	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Bedrag kasgeldlimiet	3.757	4.029	4.290	3.395

In onderstaand overzicht is per 1 januari de ruimte boven dan wel onder de kasgeldlimiet berekend van de gemeente Bunschoten, gelet op de hierna genoemde veronderstellingen. Hieruit is gebruik gemaakt van de liquiditeitsprognose.

Kasgeldlimiet (Bedragen x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021
<i>Toegestane kasgeldlimiet</i>				
Begrotingstotaal (incl. grondexploitatie)	44.197	47.401	50.468	39.938
Vastgesteld percentage kasgeldlimiet	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Bedrag kasgeldlimiet	3.757	4.029	4.290	3.395
<i>Toets kasgeldlimiet</i>				
Bedrag toegestane kasgeldlimiet	3.757	4.029	4.290	3.395
Vlottende schuld minus vlottende middelen	3.535	-1.754	-2.001	-3.584
Ruimte kasgeldlimiet	7.292	2.275	2.289	-189

Liquiditeitsprognose (Bedragen x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021
Liquide middelen				
Raming saldo rekening-courant BNG per 1/1	-	-	-	-
Raming schatkistbankieren per 1/1	16.500	-	-	-
Raming saldo rekening-courant Rabo per 1/1	300	-	-	-
Raming contante gelden in kas per 1/1	-	-	-	-
Totaal	16.800	3.535	-1.754	-2.001
Geraamde inkomsten				
Nieuw aan te trekken geldlening	-	3.000	-	8.500
Aflossingen verstrekte geldleningen	88	88	88	88
Vrijvallende afschrijvingslasten (staat C)	-95	-44	-5	160
BTW compensatiefonds	2.000	2.000	2.000	2.000
Geraamd begrotingsoverschot	-	-	-	-
Opbrengst verkoop bouw kavels	8.045	8.738	10.538	3.106
Totaal	10.038	13.782	12.621	13.854
Geraamde uitgaven				
Werkkapitaal	-	-	-	-
Aflossingen geldleningen	11.838	9.338	8.838	11.138
Geraamd begrotingstekort	-	-	-	-
Grondexploitatie investeringen	5.616	3.121	916	629
Investeringen	5.850	6.613	3.115	3.671
Totaal	23.303	19.071	12.868	15.438
Liquiditeitsprognose per 1/1				
Overschot, danwel behoefte (-)	3.535	-1.754	-2.001	-3.584

Als de geraamde/voorgenomen investeringen voor de komende jaren ten uitvoer worden gebracht, zal er volgens de prognose in bovenstaande tabel in de jaren 2018 - 2021 een gering financieringstekort ontstaan. Dit valt bijna binnen de marges van de toegestane kasgeldlimiet. Het gaat hier om prognoses waarbij voornamelijk de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie bepalend zijn. Deze ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd en daar waar nodig wordt de prognose bijgesteld. Via de tussentijdse rapportage wordt u daar over geïnformeerd.

Renterisico norm

De norm renterisico is ervoor bedoeld om het renterisico dat de gemeente loopt op zijn langlopende schuld te beperken. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisico norm niet overschrijden. De norm wordt berekend op 20% (het door de minister vastgestelde percentage) van het begrotingstotaal. Dit houdt in dat de gemeente Bunschoten ervoor moet zorgen dat in het desbetreffende jaar niet meer dan 20% van de begrotingsomvang mag worden geherfinancierd. De norm is ingesteld om door een spreiding in looptijden van leningen een stabiele rentelast te bewerkstelligen.

Renterisico op vaste schuld (Bedragen x € 1.000,-)	2018	2019	2020	2021
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	-	-	-	-
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld o/g	-	3.000	-	8.500
3b. Nieuw verstrekte lange leningen u/g	-	-	-	-
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	-	3.000	-	8.500
5. Betaalde aflossingen	10.988	8.488	7.988	10.288
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-	3.000	-	8.500
7. Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	-	3.000	-	8.500
8. Stand van het begrotingstotaal per 1/1	44.197	47.401	50.468	39.938
Het bij ministeriële regeling vastgestelde				
9. percentage	20%	20%	20%	20%
10. Renterisico norm	8.839	9.480	10.094	7.988
10. Renterisico norm	8.839	9.480	10.094	7.988
7. Renterisico op vaste schuld	-	3.000	-	8.500
11. Ruimte (+)/ overschrijding (-)	8.839	6.480	10.094	-512

Voor het begrotingsjaar 2018 is de renterisico norm 20% van € 44.197.000,- = € 8.839.000,-. Er wordt in 2021 alleen een overschrijding van de renterisico norm voor de meerjarenperiode voorzien. Naar verwachting zal dit in de toekomst niet overschreden worden. Elk jaar zal worden bekeken of er aanvullende maatregelen nodig zijn. De stand van de huidige rente is aanzienlijk laag, het risico is dan ook minimaal. De looptijd van de leningen wordt zoveel mogelijk afgestemd op de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie en de investeringsopgave van de aankomende jaren.

Renteschema

Sinds vorig jaar is het renteschema onderdeel geworden van deze paragraaf. Dit schema geeft inzicht in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Een resultaat met een – ervoor is positief.

Externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 552.595
Externe rentebaten over de korte en lange financiering	-
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 552.595
Rente die aan grondexploitatie moet worden doorberekend	€ 778.719
Rente van projectfinanciering die aan taakveld moet worden doorberekend	€ -
Rentebaat van door verstrekte leningen die aan taakveld moet worden toegerekend	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ -226.124
Rente over eigen vermogen	€ -
Rente over voorzieningen	€ -
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ -226.124
De aan taakvelden toegerekende rente	€ 677.000
Renteresultaat op het taakveld treasury	€ -903.124

Ontwikkeling EMU-saldo

De berekening van het EMU-saldo staat op pagina 103. Hieruit blijkt dat voor de periode 2018 - 2019 voor 2018 een overschrijding van het EMU-saldo wordt verwacht. Ook dit verloop hangt samen met de voortgang binnen de grondexploitatie en de geplande nieuwe en vervangingsinvesteringen.

Schatkistbankieren

De gemeente Bunschoten is net als andere gemeente vanaf 2014 verplicht om deel te nemen aan het schatkistbankieren. Dit houdt in dat alle overtollige middelen van de gemeente worden afgeroomd naar een rekening bij het Rijk. Er is een drempelbedrag wat buiten beschouwing mag worden gelaten (dit is 0,75% van het begrotingstotaal). De vergoeding bij de schatkist is lager dan wanneer gemeenten hun overtollige middelen, vanzelfsprekend conform de uitgangspunten van het treasurystatuut, op een veilige wijze uitzetten.

De gemeente Bunschoten heeft geen langlopende beleggingen. Hierdoor zijn de gevolgen in de rente-effecten minimaal. Het blijkt dat de uitvoering van de invoering van het schatkistbankieren meer werk kost, er moet dagelijks namelijk beoordeeld worden of er geld moet worden overgeboekt.

Leningenportefeuille

Op 1 januari 2018 heeft de gemeente 13 vaste geldleningen in de lening portefeuille o/g. Het saldo is € 51.667.976,- Op basis van de verwachte ontwikkelingen binnen de grondexploitatie loopt dit terug naar € 22.027.500,- eind 2021.

Uitzettingen

In 2006 is er via de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten een lening versterkt van € 786.000,- aan de Stichting Woningcorporaties Het Gooi en Omstreken ten behoeve van de bouw van woningen aan de Talmastraat. Dit betreft een zogenaamde stimuleringslening. De lening wordt gegarandeerd via het Waarborgfonds Sociale woningbouw met achtervang van de gemeente.

Aandelen

De gemeente bezit aandelen in bedrijven die werkzaam zijn in de publieke sector.

Hoeveelheid	Soort	Bedrijf	Nominale waarde	
16.219	Aandelen	Vitens	€	16.219,00
117	Aandelen	Amfors Holding BV	€	5.265,00
205	Aandelen	NV <u>Rova</u> Holding	€	313.640,00
8.055	Certificaten	Dataland	€	805,50
Totaal aandelenbezit			€	335.929,50

Relatiebeheer

De huisbankier van de gemeente Bunschoten is sinds 2003 de Rabobank. De Rabobank heeft een rating volgens Moody's van Aa2 en een A+ rating volgens Standard & Poor's.

Daarnaast hebben is er nog een rekening-courantverhouding met de Bank Nederlandse Gemeente. Deze is verplicht in verband met de te verrekenen rijksbijdragen. Bij de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeente zijn ook rekening-couranten die betrekking hebben op de volkshuisvestingsaangelegenheden (startersregeling en funderingsherstel).

Berekening EMU-saldo

Omschrijving	2017	2018	2019
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2017, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2018	Volgens meerjarenraming in begroting 2018
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.029	1.849	1.690
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.600	1.672	1.767
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.461	1.522	1.526
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.100	11.634	1.527
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	1.347		
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord		1.561	5.458
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	1.600	1.402	1.783
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 Verkoop van effecten:	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo	43	-6.432	7.131
Berekend EMU-saldo begroting 2017	368	1.982	
Verskil 2018 - 2017	-325	-8.414	

Ruimte voor toelichting
Ten opzichte van de begroting 2017 zijn de geraamde lasten op de investeringen en de balanspost voorzieningen voor 2017 bijgesteld circa € 700 gunstiger saldo). Daarnaast zijn de grondexploitaties voor 2017 en volgende jaren bijgesteld. Voor 2017 betekent dit een negatiever saldo van € 1.000.
Diverse bijstellingen (investerings, grondexploitatie) voor 2018 hebben geleid tot een negatief geraamd saldo.
Algemeen:
Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Een tekort bij de lokale overheden draagt bij aan een tekort van de gehele overheid (Rijk, lokale overheden en sociale fondsen). Volgens het verdrag van Maastricht mag het tekort maximaal 3% BBP bedragen. Bij een dreigende overschrijding - voorzover veroorzaakt door lokale overheden - kan ingegrepen worden op basis van de wet FIDO.
Om dit te monitoren moet een raming worden opgenomen bij de begroting en wordt per kwartaal gerapporteerd aan het CBS.
Een overschrijding van onze gemeente hoeft dus nog niet te leiden tot een overschrijding op landelijke niveau.
Op 1 januari 2014 is de Wet Hof (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) in werking getreden. Er blijft sprake van een macro-norm die niet onderverdeeld wordt in een (micro)norm per individuele overheid. Voor 2017 is geen referentiewaarde vastgesteld.

3.5 Bedrijfsvoering

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf bedrijfsvoering is opgenomen in artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de realisatie van beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Organisatieontwikkeling

De afgelopen periode is de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie regelmatig aan de orde geweest, onder andere bij de vaststelling van de Toekomstvisie Bunschoten 2025 en de voorgaande kadernota's. De strategie is er op gericht om als gemeentelijke organisatie ook in de toekomst adequaat te presteren richting bestuur, inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners en de mogelijkheden en talenten van medewerkers in zijn volheid te benutten.

Toekomstvisie

In de toekomstvisie is verwoord dat de gemeente steeds meer voor complexe opgaven gesteld staat en dat daarbij andere rollen en initiatieven van de gemeente worden gevraagd. De opgaven maken ook dat het investeren in en het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden van groot belang is voor de toekomst. Vanuit deze lijnen is het investeren in strategisch denkvermogen binnen de gemeente een kritische succesfactor.

Complexe opgaven

Om een indruk te geven van de complexe opgaven waar de gemeente voor gesteld staat worden enkele belangrijke punten genoemd:

- Integraal huisvestingsplan scholen, inclusief verplaatsing gemeentewerf;
- Huisvesting arbeidsmigranten;
- Duurzaamheid/afvalproblematiek/verplaatsing van de Groep;
- Omgevingswet/ 'regionale' ruimtelijk visie;
- Transformatie binnen het sociaal domein.

Samenwerkingsverbanden

Ter vermindering van de kwetsbaarheid, verhoging van kwaliteit, verlaging van uitvoeringskosten en de ontwikkeling van de medewerkers wordt er gezocht naar samenwerking met verschillende partijen. Gezien het belang van goed werkende samenwerkingsverbanden zijn strategische inzet op ambtelijk en bestuurlijk niveau essentieel. Enkele voorbeelden van samenwerkingsverbanden die veel inzet vragen zijn [BBS](#), [BLNP](#), Regio Amersfoort, SRO en [RUD](#).

Effecten organisatieontwikkeling

De belangrijkste punten van de organisatieontwikkeling zijn: het meer benutten van talenten van medewerkers, waar verantwoordelijkheden dieper in de organisatie worden gelegd en het realiseren van een flexibele en een voor medewerkers aantrekkelijke organisatie die aansluit bij veranderingen in de maatschappij. Hierbij past minder en ander management.

Managers zullen zich niet meer focussen op de inhoud, maar staan primair voor de ontwikkeling van personeel en organisatie en dragen bij aan strategische vraagstukken. De managementformatie gaat hiermee terug naar drie fte.

Ontwikkeling formatie in relatie tot het aantal inwoners

Tien jaar geleden heeft de raad de beleidslijn onderschreven waarbij de formatie gekoppeld is aan de groei van de gemeente. De daarbij gehanteerde landelijk erkende norm (Berenschot) is onlangs geactualiseerd en gaat thans uit van een formatie van 6,3 fte per 1.000 inwoners. Tot voor kort werd deze koppeling van omvang organisatie aan omvang gemeente gehanteerd. Deze lijn is weer opgepakt en de raad heeft bij de kadernota 2018 - 2021 besloten structureel een extra budget van € 100.000,- beschikbaar te stellen voor versterking van de strategische advisering.

Het bouwen aan een nieuwe organisatie vraagt ook om een incidenteel budget voor een goede invoering. Eén van de speerpunten in de organisatieontwikkeling is het meer gebruik maken/ontwikkelen van talenten van medewerkers. Daarbij moet worden gedacht aan: opleiding en coaching van medewerkers en frictiekosten onder andere in verband met herplaatsing personeel. Daarnaast is het van belang dat wordt onderzocht wat de effecten zijn voor de huisvesting, waarbij aspecten van het nieuwe werken (thuiswerken/ICT-faciliteiten/flexplekken) worden betrokken. Hiervoor is in de programmabegroting voor 2018 en 2019 een bedrag van € 75.000,- gereserveerd.

Bedrijfsvoering

Samenwerking Bedrijfsvoering voor de gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten

Vanaf januari 2017 is de samenwerking Bedrijfsvoering voor de gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten (BLNP) formeel gestart. Het betreft de taakvelden Financiën, ICT, P&O en Juridisch. De aanloop van dit traject is gestart in 2015 met de uitwerking van de Business Case. Inmiddels zijn er voor bijna alle taakvelden kwartiermakers benoemd. Het taakveld Juridisch werkt als zelfsturend team. De kwartiermakers zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van de Business Cases. Er zijn mooie stappen gemaakt, maar er zijn ook nog ontwikkelpunten. De voortgang wordt gevolgd door de regie- en de stuurgroep. Vanuit het personeel is een groep monitoring uitgezet.

Positie arbeidsmarkt

Gedurende een aantal jaar heeft er een economische crisis zich voltrokken. Ondanks dat die op zijn retour is blijkt het dat sommige (specialistische) functies niet adequaat op te vullen zijn.

Vanwege het vertrek van medewerkers die met pensioen gaan wordt de organisatie geconfronteerd met de vervangingsvraag voor nieuw personeel. Er is aandacht voor en er wordt geprobeerd hier goed op in te spelen. Ook wordt er bekeken of dit aanleiding geeft tot het uitwerken van een generatiepact. Jaarlijks wordt in het managementteam de personeelsplanning voor de komende jaren besproken.

Het is goed voor gemeenten om jongeren aan te nemen. Onder andere via een gericht stagebeleid kunnen jongeren bij de gemeente Bunschoten zien wat het werken bij een gemeente inhoudt. De laatste jaren zijn er diverse jonge medewerkers vanuit stage komen werken bij gemeente Bunschoten.

Bij het zoeken van nieuw personeel worden de vacatures onder de aandacht gebracht bij kandidaten die in het doelgroepenregister zijn opgenomen. Via deze wijze wordt er uitvoering gegeven aan de participatiewet.

Personeelsbeleid

Bij de uitvoering van de gemeentelijke taken wordt er voortdurend gezocht naar het juiste evenwicht tussen het met eigen mensen uitvoeren van de taken, het inhuren van deskundigheid of het uitbesteden van werkzaamheden. Dergelijke beslissingen worden bepaald door de mate van deskundigheid die nodig is en de frequentie en duur waarmee die deskundigheid moet worden ingezet. De bestuurlijke ambities zijn hoog en daarom moeten er steeds keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld.

Het personeelsbeleid is een afgeleide van het strategische beleid van de organisatie zoals omschreven in de notities '*Bunschoten Top!*' en de toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'. Het beleid zal er steeds op gericht zijn te zorgen dat:

- De organisatie steeds beschikt over voldoende en bekwaam personeel om de maatschappelijke taak van het gemeentebestuur in alle opzichten naar behoren te kunnen vervullen;
- Een werkklimaat wordt gecreëerd waarin medewerkers tot hun recht kunnen komen en een gevoel van welbevinden hebben;
- De medewerkers in staat worden gesteld en gestimuleerd om bij te dragen aan de strategische keuzes die door de organisatie zijn gemaakt;
- De organisatie zodanig kan functioneren, dat het belang van het individuele personeelslid is afgestemd op en spoort met de belangen van de organisatie;
- De kwaliteiten van de medewerkers worden afgestemd op de doelen van de organisatie.

Het taakveld HRM werkt samen in BLNP verband. Het doel voor de komende tijd is om nieuwe beleidsterreinen gezamenlijk op te pakken en een slag proberen te maken in de standaardisatie van werkprocedures.

Communicatie

De communicatie met en de presentatie van onze producten naar onze burgers en medewerkers staan hoog in het vaandel. Het uitgangspunt van centrale woordvoering door communicatieadviseurs staat niet ter discussie.

Voor de presentatie van de informatie wordt de online omgeving ingezet en er wordt ingespeeld op nieuwe vormen van sociale media. Door gerichte kanaalsturing kan de dienstverlening naar de burgers nog meer verbeterd worden. In een brief (circulaire) van Minister Plasterk over de groei van digitale producten, legt hij gemeenten op om daar de komende tijd in te investeren.

Algemene wet bestuursrecht/ klachtrecht

De regels en richtlijnen tussen de bestuurlijke organisatie en de burgers worden gecompliceerder en de burgers worden steeds mondiger. Het is van groot belang dat er aandacht is en blijft voor de aansprakelijkheden die voortvloeien uit de bestuurlijke bevoegdheden.

De juristen van bestuurs- en publiekrecht letten goed op de kwaliteitsbewaking: ze stimuleren dat de collega's in juridische zin bij blijven en houden roulerende audits op de output van de afdelingen. De gemeente heeft een beperkt aantal klachten, bezwaar- en beroepszaken. Dat geeft al een indicatie over de kwaliteit van onze juridische kwaliteitszorg.

Voor dit onderdeel wordt er ook samengewerkt in BLNP verband. De gezamenlijke aanpak van de bezwaar- en beroepsprocedures en de WOB verzoeken is ingezet en gaan lopen. Ook is een stap gezet in het ontwikkelen van een gezamenlijke juridische kwaliteitszorg.

Informatievoorziening en informatiebeleid

De samenwerking BLNP geldt ook voor dit onderdeel van de bedrijfsvoering. Voor dit onderdeel is Bunschoten de trekker. De business case voor de samenwerking is vastgesteld. Inmiddels zijn de aangekondigde trajecten van de business case opgepakt. Zoals het uitwerken van gezamenlijk beleid.

Het beleid van de gemeente Bunschoten is vastgelegd in de Notitie over dienstverlening: Dienstverleningsvisie 2011 - 2015 & Uitvoeringsprogramma 2011 - 2013: '*Bunschoten, altijd dienstverlenend!*'.

De uitkomsten over de dienstverlening worden vanuit het rijksniveau regelmatig gemonitord en openbaar gepubliceerd via www.waarstaatjegemeente.nl.

Basisregistraties op orde

Gebruik basisgegevens zowel administratief als geografisch

Het stelsel van de basisregistraties wordt steeds verder ingevuld. Intern zijn deze gegevens beschikbaar voor alle afnemers en alle gebruikers. Er zijn voorzieningen gecreëerd en koppelingen gelegd tussen de applicaties om het gebruik van die gegevens mogelijk te maken.

Het actueel houden van deze koppelingen en de afstemming tussen de applicaties wordt opgepakt door de gegevensbeheerders. Er zijn daar goede stappen in gemaakt en de komende jaren moet dat aandacht blijven behouden.

De gegevens zijn via thema kaarten ook geografisch beschikbaar.

Documentaire informatievoorziening

De medewerkers van het archief krijgen te maken met veranderingen in een mate waarin dit nog niet eerder heeft plaatsgevonden. De manier van werken gaat door de toenemende automatisering en digitalisering onvermijdelijk veranderen. De huidige werkwijze wordt nu nog gedomineerd door papieren documenten in een centraal archief. Mede door de komst van het systeem 'zaakgericht werken' wordt deze werkwijze veranderd naar een werkwijze met digitale documenten die medewerkers zelf gaan archiveren. Het formele 'vervangingsbesluit' wordt binnenkort genomen. Langzamerhand zal de analoge stroom van stukken meer en meer gaan afnemen.

Informatieveiligheid en privacy

Afgelopen jaar heeft de gemeente Bunschoten nieuw gemeentebreed beleid vastgesteld om te voldoen aan een geheel nieuw normenkader informatieveiligheid voor alle Nederlandse Gemeenten. Dit brede beleidskader heet de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten en moet de komende jaren worden toegepast op alle gemeentelijke informatieprocessen. Om tot een adequate aanpak te komen van alle opgaven op dit gebied, is het afgelopen jaar binnen de gemeentelijke organisatie een nulmeting uitgevoerd ten aanzien van informatieveiligheid en privacy.

Op basis hiervan wordt een verbeterplan 2018 opgesteld. Er is een CISO aangesteld, die lokaal de coördinatie voert over de uitvoering van het verbeterplan informatieveiligheid en privacy. Op regionaal niveau wordt intensief samengewerkt met de gemeenten Leusden, Nijkerk en Putten. Om deze samenwerking verder vorm te geven is door de vier gemeenten een regionale CISO aangesteld die zal toezien op verdere harmonisatie van beleid en processen.

Verder is vanuit Europa een verbreding en verzwaring van wetgeving op het gebied van privacy in werking getreden: vanaf 25 mei 2018 is de AVG van toepassing. Organisaties die persoonsgegevens verwerken krijgen meer verplichtingen. De nadruk ligt - meer dan nu - op de verantwoordelijkheid van organisaties om te kunnen aantonen dat zij zich aan de wet houden. Om privacy goed te regelen moet er worden voldaan aan vijf randvoorwaarden: governance, beleid, werkprocessen en triage, bewustwording en training, en beheer en opslag.

Daarnaast is het op grond van de AVG verplicht een functionaris voor de gegevensbescherming aan te stellen. Dit is iemand die binnen de organisatie toezicht houdt op de toepassing en naleving van de AVG. Er wordt geprobeerd om deze functionaris binnen de samenwerking BLNP in te vullen.

Planning en control

De planning en control cyclus bestaat uit het opstellen van de kadernota voor het komende jaar, de programmabegroting voor het komende jaar, de tussentijdse rapportage van het lopende jaar en dan de verantwoording van het lopende (afgelopen) jaar in de programmarekening. In BLNP verband is de planning en controlcyclus een onderwerp dat wordt opgepakt.

Binnen de financiële functie zijn er veel ontwikkelingen en interessante uitdagingen. Het taakveld financiën werkt samen met de gemeenten Leusden, Nijkerk en Putten om zo tot een uniforme administratie te komen. Er is steeds meer aandacht voor het monitoren van beleid, de zogenaamde beleidscontrol. In 2017 zijn de financiële verordeningen geactualiseerd en de uitwerking daarvan nemen we in 2018 ter hand.

De accountant legt de vinger bij de interne controle en de hoge eisen die daaraan worden gesteld. Samen met de BLNP gemeenten is er gekozen voor een gezamenlijke accountant. Voor de interne controle wordt er ook samengewerkt.

3.6 Verbonden partijen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf verbonden partijen is opgenomen in artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf verbonden partijen bevat tenminste de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting. Daarnaast de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen en een lijst van de verbonden partijen.

De paragraaf verbonden partijen gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente participeert en tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

Verbonden partijen

Regionale uitvoeringsdienst Utrecht (RUD)

De RUD voert vergunningverlenings-, handhavings- en adviestaken uit voor de provincie Utrecht. Het gaat om de uitvoering van de taken om het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder.

De raming van de bijdrage van Bunschoten voor 2018 bedraagt € 415.511,-. Daarnaast wordt een bijdrage betaald voor taken die voorheen door de provincie werden uitgevoerd. Gemeenten worden voor dit deel gecompenseerd via de algemene uitkering.

De algemene reserve van de RUD bedroeg per 1-1-2017 € 544.000,-, exclusief te bestemmen resultaat van € 306.000. Hiervan wordt een bedrag van € 29.000,- toegevoegd aan de algemene reserve en het restant wordt terugbetaald aan de deelnemende gemeenten.

Bureau regio Amersfoort

Bureau regio Amersfoort is een samenwerkingsverband om op een duurzame en effectieve manier strategisch samen te werken aan oplossingen voor regionale vraagstukken. Het doel is bijdragen leveren aan de versterking van regio Amersfoort als uniek plek om te wonen, werken en te leven.

Bureau Regio
Amersfoort

Voor het onderdeel bestuursondersteuning wordt een bijdrage geraamd van € 44.000,-, waarvan € 10.000,- voor Sociaal Domein.

Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU)

De GGDrU voert alle taken uit de wet Publieke gezondheid en andere collectieve wetten dicht bij de gemeenten uit, waarbij de primaire focus van deze taken ligt bij de collectieve aspecten van de gezondheid.

De totale bijdrage (€ 723.000,- – € 3.000,- (correctie ingroei) = € 720.000,-) aan de GGDrU is onderverdeeld in vier kwadranten:

- Basistaken een bedrag van € 113.000,-;
- Basistaken plus een bedrag van € 540.000,-;
- Intensivering basistaken een bedrag van € 7.000,-;
- Maatwerk een bedrag van € 63.000,-.

De jaarrekening 2016 liet een positief resultaat zien voor bestemming van € 338.000,-. Het eigen vermogen komt per 1-1-2017 uit op € 2.634.907,-.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

De VRU is de drijvende en bindende kracht achter een goede hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio. De VRU verleent hulp, adviseert en houdt toezicht op veiligheid.

VEILIGHEIDSRGIO UTRECHT

Bunschoten moet een bijdrage betalen van € 968.113,-.

Het eigen vermogen per 1-1-2017 bedroeg € 6,8 miljoen. Het resultaat van de jaarrekening 2016 bedroeg € 1.746.000.

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten in de afvalketen en draagt zorg voor de overslag, het transport en de verwerking van het huishoudelijk afval van de deelnemende gemeenten in de provincie Utrecht.

Bunschoten deelt mee naar rato van de te verwerken tonnages afval. Voor 2018 wordt een bijdrage geraamd van € 224.237. Dit is gebaseerd op de afvoer en verwerking van 1.600 ton brandbaar afval, 2.000 ton GFT-afval en overige kosten.

Amfors Holding B.V./ RWA

Het RWA voert voor Bunschoten de Wsw uit. De Wsw regelt dat mensen met een arbeidsbeperking binnen of buiten de sociale werkvoorziening aan het werk kunnen.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst tussen enerzijds Amfors Holding B.V. en haar werkmaatschappen en anderzijds de gemeenschappelijke regeling RWA is een verplichting tot aanvulling van het exploitatieverlies bij het RWA. Deze verplichting geldt uitsluitend zolang het eigen vermogen van Amfors Holding B.V. het bedrag van € 2,5 miljoen te boven gaat. Het eigen vermogen op basis van de jaarrekening 2016 bedroeg per 1-1-2017 € 2,5 miljoen. De gemeente heeft 117 aandelen Amfors Holding B.V. in bezit tegen een nominale waarde van € 5.265,-. In de begroting 2018 is een bijdrage geraamd van €137.000,-.

Stichting MooiSticht

MooiSticht heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één herkenbaar programma, Welstands- en monumentenadviesing. De doelstelling van de stichting is zorg voor de instandhouding en bevordering van het bouwkundig schoon, de welstandszorg, het landschaps- en stedenschoon, waaronder de monumentenzorg, alsmede de zorg voor de ruimtelijke kwaliteit in zijn algemeenheid in de deelnemende gemeenten. Uitgangspunt is steeds het optimaal bedienen van de besturen van de aangesloten gemeenten.

Er is geen sprake van een bijdrage van de gemeente in de exploitatie. Wel is een bepaling opgenomen dat in het geval de inkomsten van de stichting vanuit de gemeente in een boekjaar meer dan 20% lager blijken te zijn dan het voorgaande boekjaar, de gemeente het verschil tot die 20% zal compenseren. Op deze wijze krijgt de stichting de gelegenheid haar bedrijfsvoering aan te passen. Deze bepaling vervalt vijf jaar na ingangsdatum van het eerste contract.

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

De coöperatie kent een dienstverleningsovereenkomst met Regio Noord-Veluwe, door deze regio wordt het financieel beheer ook gevoegd. Doelstelling van de coöperatie is: het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie en de belangen van de natuur. Daarnaast het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon en het bevorderen van de watersportsector, dit alles in het gebied van de Randmeren.

Bestuurlijk belang: De gemeente heeft op basis van haar jaarlijkse bijdrage vier stemmen in de algemene ledenvergadering.

Financieel belang: De jaarlijkse bijdrage is € 21.600,-.

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus – Tricijn (GBLT)

Het GBLT zorgt voor de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van de volgende gemeentelijke belastingen, voor zover de betreffende belasting door de raad van onze gemeente is ingesteld en niet later weer is opgeheven:

- Onroerendezaakbelastingen;
- Rioolheffing;
- Afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht;
- Hondenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Precariobelasting;
- Marktgelden en havengelden;
- BIZ-heffing.

Voor de uitvoering wordt een bedrag betaald van € 274.000,- waarvan € 21.000,- voor de invoering van DIFTAR, wat doorberekend wordt in de tarieven van de afvalstoffenheffing.

Samenwerking bedrijfsvoering Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten (BLNP)

Sinds januari 2017 is de ambtelijke samenwerking tussen bovenstaande gemeenten een feit. Er wordt op verschillende vlakken samengewerkt namelijk: Personeel en organisatie, ICT, Juridische zaken en financiën. Via verschillende jaarplannen worden punten gezamenlijk opgepakt.

Samenwerkingsverband sociale zaken Baarn, Bunschoten en Soest (BBS)

Er is een gemeenschappelijke regeling getroffen tussen de gemeenten Baarn, Bunschoten en Soest om te komen tot een zo efficiënt mogelijke en kwalitatief verantwoorde uitvoering van W&I. Zowel de uitkeringsadministratie, juridisch team, consultants en beleidsmedewerkers maken deel uit van dit samenwerkingsverband.

De uitvoeringskosten voor Bunschoten aan dit samenwerkingsverband zijn onderverdeeld in drie delen voor 2018.

- Werk en Inkomen een bedrag van € 402.000,-
- Participatie een bedrag van € 104.000,-
- Zorgadministratie een bedrag van € 115.000,-.

Verbonden partijen waar de gemeente aandelen in heeft

N.V. ROVA Holding

Met een dienstverleningsovereenkomst is besloten dat N.V. ROVA gemeenten voor de inzameling van de afvalstoffen zorgt. De inzamelmiddelen tegen de boekwaarde zijn overgedragen aan ROVA Activa Beheer B.V.

Er is een bestuurlijk belang via stemrecht op aandelen. De gemeente bezit circa 2% van het totaal aantal uitstaande aandelen A, B en C. De gemeente bezit 205 aandelen in de holding er is een bedrag gestort van € 313.640,- in het aandelen pakket. Uitgegaan wordt van een jaarlijks normdividend van € 51.250,-. In de besluitvorming is er van uitgegaan dat het dividend ten gunste komt van het taakveld afval binnen het programma Volksgezondheid en milieu.

Het eigen vermogen per 2017 bedroeg € 28.886.000,- en het vreemd vermogen € 19.366.000,-.

Vitens NV

Vitens NV heeft als missie een duurzame, efficiënte en effectieve watervoorziening binnen het voorzieningsgebied van de aangesloten bedrijven, voor de verschillende deelmarkten en doeleinden van waterverbruik, volgens de hoogste standards op het gebied van kwaliteit, gezondheid en beschikbaarheid, gebaseerd op een integraal beheerde en duurzaam ingerichte waterketen.

De gemeente bezit 16.219 aandelen Vitens. De aandelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde van € 16.219,-.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 526,3 miljoen bedragen.

Het eigen vermogen per 31 december 2018 zal naar verwachting € 525,7 miljoen bedragen.

Vreemd vermogen

Het vreemd vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 1.223,8 miljoen bedragen.

Het vreemd vermogen per 31 december 2018 zal naar verwachting € 1.233,9 miljoen bedragen.

Resultaat

Het verwachte resultaat 2017 bedraagt € 48,5 miljoen. Het verwachte resultaat 2018 bedraagt € 13,0 miljoen. Het resultaat is lager dan in 2017 door de verwachte daling van de WACC van 4,2% naar 3,4% en het teveel behaalde resultaat in 2016, welke in 2018 moet worden terug gegeven aan de klanten door middel van verlaging van de tarieven.

Het verwachte dividend over boekjaar 2017 (uitbetaald in 2018) bedraagt € 18,6 miljoen en dit is € 3,22 dividend per aandeel. Het verwachte dividend over boekjaar 2018 (uitbetaald in 2019) bedraagt € 5,2 miljoen en dit is € 0,90 dividend per aandeel.

Solvabiliteit per 31 december 2018 bedraagt 29,9% (per 31 december 2017: 30,1%). Solvabiliteit (inclusief achtergestelde geldleningen) per 31 december 2018 bedraagt 32,0% (per 31 december 2017: 32,9%).

3.7 Grondbeleid

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf grondbeleid is opgenomen in artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf grondbeleid geeft tenminste:

- *Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;*
- *Een aanduiding van de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk gemeente het grondbeleid uitvoert;*
- *Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;*
- *Een onderbouwing van de geraamde winstnemering;*
- *De beleidsuitgangspunten omtrent reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.*

De Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) rekening 2016 is op basis van de rekeningcijfers 2016 vastgesteld in de raad. De gegevens die in dit MPG zijn opgenomen zijn nog steeds relevant. De verwachte eindresultaten zijn nagenoeg gelijk aan de resultaten die in het vastgesteld MPG rekening 2016 zijn genoemd. Het is dus niet noodzakelijk om opnieuw een MPG op te stellen en deze vast te laten stellen door de raad.

Per complex worden de belangrijkste (marginale) afwijkingen ten opzichte van het MPG rekening 2016 genoemd. De wijzigingen ten opzichte van het vastgestelde MPG zijn doorgevoerd in een nieuw totaaloverzicht 'gronden in exploitatie'. Dit overzicht en het overzicht 'totale cumulatieve kasstroom' worden in deze paragraaf opgenomen.

Het MPG wordt begin 2018 geactualiseerd op basis van de jaarcijfers van 2017. Het MPG rekening 2017 wordt ter vaststelling aan de raad aangeboden in het tweede kwartaal van 2018.

Afwijkingen

Diverse grondexploitaties wijzigen niet ten opzichte van het laatst vastgestelde MPG. Deze worden dan ook niet verder benoemd in onderstaande toelichting.

Grondexploitatie bedrijventerrein Haarbrug-Zuid

Een perceel van circa 12.000 m² met een optie op nog eens 8.000 m² is verhuurd voor een periode van minimaal 10 jaar. Hiervoor is het terrein opgehoogd en ingericht met onder andere stelconplaten. De extra huurinkomsten waren al voorzien in het MPG rekening 2016. Nu de huur voor een groot deel al in 2017 is gerealiseerd betekent dit dat verkoop van deze grond voorlopig nog niet aan de orde is. Uitgangspunt is dat de verhuurde gronden in 2020 worden afgewikkeld voor deze grondexploitatie. De gronden worden dan overgedragen aan de algemene dienst. Het verwachte voordelige resultaat komt ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie en kan nog wijzigen door positieve en negatieve risico's.

Grondexploitatie Zuyderzee

Deze grondexploitatie wordt in het gunstigste geval afgesloten eind 2018. Pas na oplevering van de laatste wooneenheden kan met het woonrijp maken worden gestart. Daarom wordt niet uitgesloten dat de definitieve afwikkeling van het complex Zuyderzee in 2019 wordt afgerond. In het totaaloverzicht grondexploitatie is met deze laatste optie rekening gehouden. Het verwachte resultaat komt ten laste van de voorziening verlieslatende complexen en kan nog wijzigen door positieve en negatieve risico's.

Grondexploitatie Zuidelijke Kampen

Deze exploitatie sluit naar verwachting in 2018. Het verwachte voordelige resultaat komt ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie en kan nog wijzigen door positieve en negatieve risico's.

Totaal overzicht grondexploitatie 2017 tot en met 2019

In dit overzicht staan alle projecten voor de komende jaren.

Complexen	B/E	Saldo Boekwaarde per 1-1-2017	Prognose Uitgaven 2017	Prognose Inkomsten 2017	Prognose Boekwaarde per 31-12-2017	Prognose Uitgaven 2018	Prognose Inkomsten 2018	Prognose Boekwaarde per 31-12-2018	Prognose Uitgaven 2019	Prognose Inkomsten 2019	Prognose Boekwaarde per 31-12-2019
0 Algemeen beheer		-			-			-			-
3 Haarbrug-Zuid	B	-12.689.793	3.091.533	3.098.601	-12.682.725	1.795.040	3.145.425	-11.332.340	713.669	3.118.162	-8.927.847
18 Bunschoten-Centrum	E	480.802	198.350	-	282.452	324.452	42.000	-	-	-	-
21 Eemlandia	E	-171.634	3.433	-	-175.066	3.501	-	-178.568	3.571	-	-182.139
33 Zuyderzee	E	-7.459.350	695.689	3.334.027	-4.821.012	445.340	2.338.630	-2.927.722	625.470	3.553.192	-
35 Rengerswetering (masterplan)	E	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37 Formidoterrein	E	46.290	46.290	-	-	-	-	-	-	-	-
40 Zuidelijke Kampen	E	2.481.013	1.350.025	1.345.572	2.476.560	2.476.560	-	-0	-	-	-0
41 Noordelijke Kampen	E	-5.234.548	3.474.151	-	-8.708.699	1.444.224	2.518.960	-7.633.963	1.661.277	3.843.340	-5.451.900
45 Zuiderland	E	-5.175.178	103.504	-	-5.278.682	105.574	-	-5.384.255	107.685	-	-5.491.940
46 Zuidelijke Hoven	E	-6.974.596	139.492	-	-7.114.088	142.282	-	-7.256.370	145.127	-	-7.401.497
51 Nertsenfarm	E	-1.133.737	22.675	-	-1.156.412	23.128	-	-1.179.540	23.591	-	-1.203.131
TOTAAL COMPLEXEN		-35.830.731	9.125.141	7.778.200	-37.177.671	6.760.101	8.045.015	-35.892.758	3.280.390	10.514.694	-28.658.455
Af: voorziening verlieslatend		8.704.384			8.704.384			8.704.384	1.776.596		6.927.788
Balanswaarde:		-27.126.347			-28.473.287			-27.188.374			-21.730.667

Algemeen beheer	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijventerreinen		-12.689.793	3.091.533	3.098.601	-12.682.725	1.795.040	3.145.425	-11.332.340	713.669	3.118.162	-8.927.847
Gronden in exploitatie	E	-23.140.938	6.033.608	4.679.599	-24.494.947	4.965.061	4.899.590	-24.560.418	2.566.722	7.396.532	-19.730.607
Stelpost:		-35.830.731	9.125.141	7.778.200	-37.177.671	6.760.101	8.045.015	-35.892.758	3.280.390	10.514.694	-28.658.454
Vertraagde uitgaven en inkomsten		-	-3.000.000	-2.286.000	714.000	1.500.000	-500.000	-1.286.000	1.500.000	-500.000	-3.286.000
Boekwaarde inclusief stelpost		-35.830.731	6.125.141	5.492.200	-36.463.671	8.260.101	7.545.015	-37.178.758	4.780.390	10.014.694	-31.944.454

Totaal overzicht grondexploitatie 2020, 2021 en na 2021

De prognose uitgaven, inkomsten en boekwaarde na 2021 is een optelling van de jaren die nog volgen na het boekjaar 2021.

Complexen	B/E	Prognose Boekwaarde per 31-12-2019	Prognose Uitgaven 2020	Prognose Inkomsten 2020	Prognose Boekwaarde per 31-12-2020	Prognose Uitgaven 2021	Prognose Inkomsten 2021	Prognose Boekwaarde per 31-12-2021	Prognose Uitgaven na 2021	Prognose Inkomsten na 2021	Prognose Boekwaarde na 31-12-2021
0 Algemeen beheer		-			-			-		-	-
3 Haarbrug-Zuid	B	-8.927.847	2.449.503	11.377.350	-0	-	-	-0	-	-	-0
18 Bunschoten-Centrum	E	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Eemlandia	E	-182.139	3.643	-	-185.782	3.716	-	-189.497	189.497	-	-0
33 Zuyderzee	E	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35 Rengerswetering (masterplan)	E	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37 Formidoterrein	E	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40 Zuidelijke Kampen	E	-0	-	-	-0	-	-	-0	-	-	-0
41 Noordelijke Kampen	E	-5.451.900	897.586	3.820.995	-2.528.491	895.087	3.423.578	-	-	-	-
45 Zuiderland	E	-5.491.940	109.839	-	-5.601.779	112.036	-	-5.713.815	5.713.815	-	-
46 Zuidelijke Hoven	E	-7.401.497	148.030	-	-7.549.527	150.991	-	-7.700.518	7.700.518	-	-
51 Nertsenfarm	E	-1.203.131	24.063	-	-1.227.193	24.544	-	-1.251.737	1.251.737	-	-
TOTAAL COMPLEXEN		-28.658.455	3.632.663	15.198.345	-17.092.773	1.186.373	3.423.578	-14.855.567	-	14.855.567	0
AF: voorziening verlieslatend		6.927.788			6.927.788			6.927.788		-6.927.788	-
Balanswaarde:		-21.730.667			-10.164.985			-7.927.779		7.927.779	0

Algemeen beheer	B	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijventerreinen	E	-8.927.847	2.449.503	11.377.350	-0	-	-	-0	-	-	-0
Gronden in exploitatie		-19.730.607	1.183.160	3.820.995	-17.092.773	1.186.373	3.423.578	-14.855.567	14.855.567	0	0
Stelpost:		-28.658.454	3.632.663	15.198.345	-17.092.772	1.186.373	3.423.578	-14.855.567	-	14.855.567	0
Vertraagde uitgaven en inkomsten		-3.286.000	-	3.286.000	-	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde inclusief stelpost		-31.944.454	3.632.663	18.484.345	-17.092.772	1.186.373	3.423.578	-14.855.567	-	14.855.567	0

Kasstroom

Onderstaande tabel geeft de cumulatieve kasstroom voor de komende jaren weer. Hierin staan de financiële stromen die nodig zijn voor de grondexploitatie. Daarnaast staan ook de inkomsten. In deze kasstroom zijn alleen de projecten opgenomen die ook in bovenstaand overzicht totaaloverzicht grondexploitatie 2017 tot en met 2021 zijn genoemd.

Omschrijving	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar 2021	Totaal
Uitgaven						
Grondverwerving	€ 1.001.080	€ 577.705	€ -	€ -	€ -	€ 1.578.785
Bouw en woonrijp maken	€ 6.166.898	€ 2.847.901	€ 1.397.646	€ 687.417	€ 585.164	€11.685.026
Overige kosten	€ 638.974	€ 690.183	€ 222.918	€ 228.157	€ 44.095	€ 1.824.327
Stelpost uitgaven	€ -3.000.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ -	€ -	€ -
Totale uitgaven	€ 4.806.952	€ 5.615.789	€ 3.120.564	€ 915.574	€ 629.259	€15.088.138
Inkomsten						
Bijdragen van derden	€ 50.000	€ 319.450	€ 1.776.596	€ -	€ -	€ 2.146.046
Verkopen	€10.014.200	€ 8.225.565	€ 7.461.502	€ 7.252.345	€ 3.106.053	€36.059.665
Stelpost verkopen	€ -2.286.000	€ -500.000	€ -500.000	€ 3.286.000	€ -	€ -
Totale inkomsten	€ 7.778.200	€ 8.045.015	€ 8.738.098	€10.538.345	€ 3.106.053	€38.205.711
Saldo inkomsten - /- uitgaven	€ 2.971.248	€ 2.429.226	€ 5.617.534	€ 9.622.771	€ 2.476.794	€23.117.573

Toelichting 'stelpost verkopen'

De inkomsten zijn gebaseerd op de verkopen conform de lopende grondexploitaties. Voor het berekenen van de kasstroom wordt uit voorzichtigheidsprincipe gerekend met lagere inkomsten. In de grondexploitaties is met deze 'stelpost verkopen' geen rekening gehouden.

4. BIJLAGEN

4.1 Overhead

Wat is overhead?

De definitie van overhead is: *'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'*. Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. De punten waaruit overhead bestaat zijn uit onderstaand schema af te lezen.

In onderstaand schema is een specificatie op hoofdlijnen opgenomen hoe de overhead is geraamd.

▪ Leidinggevende in het primaire proces	€	350.000
▪ Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie	€	500.000
▪ P&O/ HRM	€	650.000
▪ Inkoop	€	50.000
▪ Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie	€	200.000
▪ Juridische zaken	€	200.000
▪ Bestuurszaken en bestuursondersteuning	€	100.000
▪ Informatievoorziening en automatisering	€	950.000
▪ Facilitaire zaken en huisvesting	€	1.250.000
▪ DIV (archief en postzaken)	€	150.000
▪ Managementondersteuning in het primaire proces	€	100.000
	€	<u>4.550.000</u>

Uitwerking in de begroting

De overhead is geraamd op een bedrag van € 4,55 miljoen. Hiervan heeft € 2,7 miljoen betrekking op loonkosten en € 1,8 miljoen op overige lasten.

In het programma Bestuur en ondersteuning is bij de verplichte indicatoren (blz. 22) het percentage opgenomen dat wordt gehanteerd voor de opslag op totale lasten. Dit is berekend op 10% (totale overhead gedeeld door de totale lasten inclusief grondexploitatie).

4.2 Kerngegevens

Algemene uitgangspunten	2018	2019	2020	2021
Inflatiecorrectie budgetten (meerjaren constante prijzen)	1,4%	0%	0%	0%
Sociale structuur				
Aantal inwoners	21.100	21.200	21.300	21.400
<i>waarvan</i>				
< 20 jaar	5.625	5.650	5.675	5.700
20 t/m 64 jaar	11.220	11.295	11.370	11.445
> 64 jaar	3.285	3.285	3.285	3.285
75-85 jaar	970	970	970	970
Fysieke structuur				
Oppervlakte gemeente	3.044 ha	3.044 ha	3.044 ha	3.044 ha
Binnenwater	437 ha	437 ha	437 ha	437 ha
Aantal woonruimten	8.110	8.176	8.176	8.176
Financiële structuur				
Uitgedrukt in bedragen per inwoner (x € 1,-)				
Gewone uitgaven (excl. grondexploitatie)	1.745,55	1.739,31	1.739,22	1.705,91
Opbrengst belastingen, incl. leges en andere rechten	412,09	414,39	412,44	410,51
Alg. uitkering uit het gemeentefonds	1.026,16	1.026,79	1.029,95	1.027,80
Vaste schuld	1.888,15	1.580,33	1.157,98	1.029,35
Standen per 1 januari				
Reserves van de algemene dienst	402,42	453,54	500,66	560,14
Voorzieningen van de algemene dienst	123,41	128,44	115,77	126,92
Reserves grondexploitatie	159,24	193,49	192,58	228,36
Voorzieningen grondexploitatie	412,51	410,57	325,26	323,74
<i>Weerstandsvermogen</i>				
reserve algemene dienst; reserve grondexploitatie en voorziening grondexploitatie en precario kabels/leidingen	797,96	751,13	801,88	827,90

4.3 Overzicht directe en indirecte subsidies

In onderstaand overzicht zijn de subsidieplafonds opgenomen, zoals geraamd in de programmabegroting 2017. Deze zijn te vinden in het jaarprogramma subsidies. De ramingen zijn gebaseerd op het welzijnsplan 2017 en aangepast met het inflatiepercentage en de besluitvorming rondom de bezuinigingen. Op basis van de vaststelling van het welzijnsplan 2018 (begin 2018) kan het zijn dat er nog een onderlinge verschuiving moet worden verwerkt.

Programma	2017	2018
(Bedragen x € 1,- afgerond op € 1.000,-)		
Onderwijs en jeugd	€ 223.000	€ 226.000
Cultuur	€ 237.000	€ 240.000
Overige activiteiten	€ 401.000	€ 406.500
Zorg	€ 474.000	€ 480.500
Jaarprogramma subsidies	€ 1.335.000	€ 1.352.000
 Overige subsidies		
Kindercentra	€ 266.000	€ 270.000
Historische schepen	€ 60.500	€ 61.000
Toerisme	€ 42.500	€ 43.000
City marketing	€ 25.500	€ 26.000
WMO	€ 75.000	€ 76.000
Totaal overige subsidies	€ 469.500	€ 476.000
 Totaal alle directe subsidies	<u>€ 1.804.500</u>	<u>€ 1.819.000</u>

Bij de bespreking van het onderwerp indirecte subsidies is toegezegd dat globaal zou worden bekeken wat de risico's zijn die de gemeente loopt bij het verstrekken van de leningen aan verenigingen en instellingen. Er wordt gesproken over de verenigingen die rente en aflossingsverplichtingen kennen of die huur moeten betalen. Deze risico's zijn verwaarloosbaar klein. Er wordt voldaan aan de aflossings- en huurverplichtingen. Er is geen reden om hier aanvullende maatregelen te nemen.

Op de volgende pagina is een overzicht gegeven van de indirecte subsidies per 2018. In het kader een toelichting op de tabel.

De lasten zijn in de volgende categorieën onderverdeeld:

Kapitaallasten → De lasten van de investeringen/subsidies/geldleningen op basis van onder andere de nota Stimulus en de voorlopers daarvan, voor zover deze nog in de administratie zijn opgenomen. Deze lasten nemen in de loop van de tijd af en zijn niet beïnvloedbaar. De lasten zijn lager, omdat met een lager rentepercentage is gerekend.

Derden → Het gaat hier om het dagelijks onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en sportvelden. Dit onderhoud is noodzakelijk om de voorzieningen in stand te houden. Ook de verzekeringspremies en overige zakelijke lasten zijn hierbij inbegrepen.

Reserveringen → Onder deze post worden de jaarlijkse stortingen in de voorziening onderhoud gebouwen/sportvelden weergegeven. Deze stortingen zijn bedoeld om op enig moment het groot onderhoud te kunnen uitvoeren en zo de gebouwen/sportvelden in stand te houden. Hier liggen de diverse onderhoudsplannen aan ten grondslag. Ook hier geldt dat deze lasten in principe als vast moeten worden beschouwd.

Totale lasten → Het totaal van de lasten. Gelet op de aard en beïnvloedbaarheid van de lasten zijn hier nagenoeg geen besparingen te realiseren.

Inkomsten → Hier zijn de bedragen geraamd die bij de verenigingen in rekening worden gebracht, voornamelijk op basis van het geldende tarievenbeleid.

Saldo → Het saldo van lasten en inkomsten is het bedrag van de indirecte subsidies.

Jaar		Oorspr. Bedrag kapitaal uitgaven	Percentage/ maatstaf	Totaal van de afschr.- aflossing begin dienstjaar	(Extra) afschrijvingen	(Extra) aflossingen
1997	Geldlening realisering Korengebouw	181.512,09	50 jr. ann			
	Aankoop scheepswerf	382.378,92	40 jr.	298.057,13	5.815,10	
	Aankoop grond Havenstraat	234.000,00				
	Bijdrage St.Botterwerf Spakenburg	74.873,74	40 jr.	38.373,60	1.871,88	
	Totaal Botterwerf	691.252,66		336.430,73	7.686,98	
2007	Uitbreiding museum spakenburg	60.586,49	25 jr.	55.587,45	2.499,56	
	Uitbreiding museum Spakenburg, 1e fase	573.118,00	40 jr. ann	91.550,17	8.077,70	
	Uitbreiding museum Spakenburg, 2e fase	106.110,00	25 jr. ann	33.779,99	3.209,51	
	Aankoop grond museum Spakenburg	282.000,00				
	Totaal Museum	1.021.814,49		180.917,61	13.786,77	
2007	Korenmol De Hoop	317.000,00	40 jr. ann	40.931,32	4.689,44	
	Totaal cultureel Bunschoten	2.211.579,24		558.279,66	26.163,19	
	Renovatie bijvelden w Eemdijk	48.916,73	15 jr.	48.916,73	0,00	
	Subsidie was-/kleedruimte w Eemdijk	25.991,05	15 jr.	13.572,74	1.732,75	
	Geldlening was-/kleedruimte w Eemdijk	25.991,05	50 jr.	12.129,18		1.732,74
	Subsidie was-/kleedruimte w Eemdijk	50.489,42	15 jr.	26.366,68	3.365,96	
	Geldlening was-/kleedruimte w Eemdijk	50.489,42	50 jr.	23.561,72		3.365,96
	Renovatie de Vinken: w Eemdijk	25.000,00	25 jr.	7.000,00	1.000,00	
	Totaal vv Eemdijk	226.877,67		131.547,05	6.098,71	5.098,70
	Subsidie was-/kleedruimte RC Spakenburg	10.928,17	15 jr.	5.743,70	725,54	
	Geldlening was-/kleedruimte RC Spakenburg	10.928,17	50 jr.	5.099,79		728,55
	Renovatie toplaag handbalvelden, HVBS	30.803,16	20 jr.	27.518,50	1.339,30	
2000	Renovatie de Vinken: Handbalvelden, HVBS	20.000,00	25 jr.	5.600,00	800,00	
2003	Geldlening Ruitersportcentrum	73.400,00	50 jr.	0,00	0,00	
	Renovatie de Vinken: Paardesport	15.000,00	25 jr.	4.200,00	600,00	
2010	Geldlening stichting 4B (Boulamis)	63.724,50	50 jr.			
2010	Geldlening vogelver. Vogelvreugde	20.000,00	50 jr.			
	Renovatie de Vinken:					
	Aanleg atletiekbaan Quo Vadis	182.000,00	25 jr.	50.960,00	7.280,00	
	Niet direct toe te rekenen aan vereniging					
	Overige verenigingen	426.784,00		99.121,99	10.744,84	728,55
	Totaal sportpark de Vinken	653.661,67		230.669,04	16.843,55	5.827,25
2000	Subsidie kleedkamers IJsselmeervogels	128.117,13	20 jr.	108.899,20	6.405,84	
2000	Geldlening kleedkamers IJsselmeervogels	128.117,13	20 jr.	102.493,20		6.405,84
	Subsidie 9 kleedkamers IJsselmeervogels	182.163,00	15 jr.	138.646,00	12.144,20	
	Geldlening 9 kleedkamers IJsselmeervogels	182.163,00	15 jr.	121.442,00		12.144,20
	Totaal IJsselmeervogels	620.560,26		471.480,40	18.550,04	18.550,04
2003	Subsidie kleedkamers SV Spakenburg	193.090,00	20 jr.	154.471,40	9.654,48	
	Geldlening kleedkamers SV Spakenburg	193.090,00	20 jr.	134.162,40		9.654,48
	Subsidie 4 kleedkamers SV Spakenburg	77.236,00	15 jr.	74.661,30	5.149,06	
	Geldlening 4 kleedkamers SV Spakenburg	77.236,00	15 jr.	66.937,30		5.149,06
	Totaal Spakenburg	540.652,00		430.232,40	14.803,54	14.803,54
	Totaal sportpark Westmaat	1.161.212,26		901.712,80	33.353,58	33.353,58

Boekwaarde begin 2018	Boekwaarde eind 2018	Toege- rekende rentelasten 2%	Totaal kapitaallasten	Derden onderhoud	Voorziening groot onderhoud vervanging	Totaal Lasten	Totaal Baten	Saldo
181.512,09	181.512,09	3.630,24	3.600,00			3.600,00		-3.600,00
84.321,79	78.506,69	1.686,44	7.500,00			7.500,00		-7.500,00
234.000,00	234.000,00	4.680,00	4.700,00			4.700,00		-4.700,00
36.500,14	34.628,26	730,00	2.600,00			2.600,00		-2.600,00
354.821,93	347.134,95	7.096,44	14.800,00			14.800,00		-14.800,00
4.999,04	2.499,48	99,98	2.600,00			2.600,00		-2.600,00
481.567,83	473.490,13	9.631,36	17.700,00			17.700,00		-17.700,00
72.330,01	69.120,50	1.446,60	4.700,00			4.700,00		-4.700,00
282.000,00	282.000,00	5.640,00	5.600,00			5.600,00		-5.600,00
840.896,88	827.110,11	16.817,94	30.600,00	11.200,00	24.000,00	65.800,00	65.000,00	-800,00
276.068,68	271.379,24	5.521,37	10.200,00			10.200,00		-10.200,00
1.653.299,58	1.627.136,39	33.065,99	59.200,00	11.200,00	24.000,00	94.400,00	65.000,00	-29.400,00
0,00	0,00	0,00	0,00	36.000,00	27.500,00	63.500,00	17.000,00	-46.500,00
12.418,31	10.685,56	248,37	2.000,00			2.000,00		-2.000,00
13.861,87	12.129,13	277,24	300,00			300,00		-300,00
24.122,74	20.756,78	482,45	3.800,00			3.800,00		-3.800,00
26.927,70	23.561,74	538,55	500,00			500,00		-500,00
18.000,00	17.000,00	360,00	1.400,00			1.400,00		-1.400,00
95.330,62	84.133,21	1.906,61	8.000,00	36.000,00	27.500,00	71.500,00	17.000,00	-54.500,00
5.184,47	4.458,93	103,69	800,00	13.000,00	1.000,00	14.800,00	2.500,00	-12.300,00
5.828,38	5.099,83	116,57	100,00			100,00		-100,00
3.284,66	1.945,36	65,69	1.400,00	3.000,00	3.500,00	7.900,00	1.150,00	-6.750,00
14.400,00	13.600,00	288,00	1.100,00			1.100,00		-1.100,00
73.400,00	73.400,00	1.468,00	1.500,00			1.500,00		-1.500,00
10.800,00	10.200,00	216,00	800,00			800,00		-800,00
63.724,50	63.724,50	1.274,49	1.300,00			1.300,00	800,00	-500,00
20.000,00	20.000,00	400,00	400,00			400,00		-400,00
131.040,00	123.760,00	2.620,80	9.900,00	3.000,00		12.900,00	3.550,00	-9.350,00
						0,00		0,00
327.662,01	316.188,62	6.553,24	17.300,00	19.000,00	4.500,00	40.800,00	8.000,00	-32.800,00
422.992,63	400.321,83	8.459,85	25.300,00	55.000,00	32.000,00	112.300,00	25.000,00	-87.300,00
19.217,93	12.812,09	384,36	6.800,00	43.000,00	79.000,00	128.800,00	40.000,00	-88.800,00
25.623,93	19.218,09	512,48	500,00			500,00		-500,00
43.517,00	31.372,80	870,34	13.000,00			13.000,00		-13.000,00
60.721,00	48.576,80	1.214,42	1.200,00			1.200,00		-1.200,00
149.079,86	111.979,78	2.981,60	21.500,00	43.000,00	79.000,00	143.500,00	40.000,00	-103.500,00
38.618,60	28.964,12	772,37	10.400,00	43.000,00	79.000,00	132.400,00	40.000,00	-92.400,00
58.927,60	49.273,12	1.178,55	1.200,00			1.200,00		-1.200,00
2.574,70	0,00	51,49	5.200,00			5.200,00		-5.200,00
10.298,70	5.149,64	205,97	200,00			200,00		-200,00
110.419,60	83.386,88	2.208,39	17.000,00	43.000,00	79.000,00	139.000,00	40.000,00	-99.000,00
259.499,46	195.366,66	5.189,99	38.500,00	86.000,00	158.000,00	282.500,00	80.000,00	-202.500,00

Jaar		Oorspr. Bedrag kapitaal uitgaven	Percentage/ maatstaf	Totaal van de afschr.- aflossing begin dienstjaar	(Extra) afschrijvingen	(Extra) aflossingen
2005	Lening T.V. De Eemslag	24.350,00	40 jr.			
	Geldlening kleedruimte Agilitas	34.878,91	20 jr.	34.878,91		
2004	Grondaankoop Agilitas	34.034,00	15 jr.			
2004	Geldlening Agilitas	65.525,00	50 jr.			
2010	Geldlening Agilitas sportMoer	70.211,49	50 jr.			
2010	Geldlening Agilitas kleedkamers	39.096,07	50 jr.	18.326,18		
2010	subsidie Agilitas kleedkamers	39.096,07	15 jr.	18.678,64	2.606,41	
2003	Geldlening Denksportcentrum	88.302,00	15 jr.			
2000	Geldlening Denksportcentrum	39.705,77	50 jr.			
	Totaal sportpark Vaartweg	435.199,31		71.883,73	2.606,41	
	Totaal sportief Bunschoten	2.250.073,24		1.204.265,57	52.803,54	39.180,83
	Geldlening St. Ongerweges	340.335,16	50 jr.	108.905,80		6.806,70
2013	Geldlening kinderboerderij De Veldmuis	100.000,00	10 jr.	40.000,00		10.000,00
	Herbestemming Brandaris	683.707,20	15 jr. ann	667.851,28	15.855,92	
	Dienstencentrum De Haven	220.876,00	15 jr. ann	170.423,00	14.818,00	
	Totaal zorgend Bunschoten	1.344.918,36		987.180,08	30.673,92	16.806,70
	Totaal Bunschoten	5.806.570,84		2.749.725,31	109.640,65	55.987,53

Boekwaarde begin 2018	Boekwaarde eind 2018	Toege- rekende rentelasten 2%	Totaal kapitaallasten	Derden onderhoud	Voorziening groot onderhoud vervanging	Totaal Lasten	Totaal Baten	Saldo
24.350,00	24.350,00	487,00	500,00			500,00		-500,00
0,00	0,00	0,00	0,00			0,00		0,00
34.034,00	34.034,00	680,68	700,00			700,00		-700,00
65.525,00	65.525,00	1.310,50	1.300,00			1.300,00		-1.300,00
70.211,49	70.211,49	1.404,23	1.400,00			1.400,00		-1.400,00
20.769,89	20.769,89	415,40	400,00			400,00		-400,00
20.417,43	17.811,02	408,35	3.000,00			3.000,00		-3.000,00
88.302,00	88.302,00	1.766,04	1.800,00			1.800,00		-1.800,00
39.705,77	39.705,77	794,12	800,00			800,00		-800,00
363.315,58	360.709,17	7.266,31	9.900,00			9.900,00		-9.900,00
1.045.807,67	956.397,66	20.916,15	73.700,00	141.000,00	190.000,00	404.700,00	105.000,00	-299.700,00
231.429,36	224.622,66	4.628,59	4.600,00			4.600,00		-4.600,00
60.000,00	50.000,00	1.200,00	1.200,00			1.200,00		-1.200,00
15.855,92	0,00	317,12	16.200,00	1.600,00		17.800,00	36.000,00	18.200,00
50.453,00	35.635,00	1.009,06	15.800,00			15.800,00		-15.800,00
357.738,28	310.257,66	7.154,77	37.800,00	1.600,00	0,00	39.400,00	36.000,00	-3.400,00
3.056.845,53	2.893.791,71	61.136,91	170.700,00	153.800,00	214.000,00	538.500,00	206.000,00	-332.500,00

4.4 Totaaloverzicht per taakveld 2018

Op deze pagina staan alle lasten van de programma's. Op de volgende bladzijde alle baten.

Taakveld	Bedragen x € 1.000,- Omschrijving	Leveringen en diensten					Overige verrekeningen	Totale lasten
		Salaris	Tractie	van derden	Overdrachten	Reserveringen	Kapitaal-lasten	
0.1	Bestuur	678		173	45		63	959
0.2	Burgerzaken	249		52	150		2	452
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	25						25
0.4	Overhead	2.809		1.665	88		404	4.060
0.5	Treasury			10			-155	-145
0.6	Belastingen	42		10	253			305
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds							-
0.8	Overige baten en lasten			105			-48	57
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)							-
0.10	Mutaties reserves							-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten					2.004		2.004
	Totaal Bestuur en Ondersteuning	3.802	-	2.015	536	2.004	203	-843
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	29		38	964		47	1.096
1.2	Openbare orde en veiligheid	288		68				356
	Totaal Veiligheid	317	-	106	964	-	47	1.452
2.1	Verkeer en vervoer	586	75	850	1		991	2.504
2.2	Parkeren			97			22	118
2.3	Recreatieve havens	24		14			105	143
2.4	Economische havens en waterwegen			16				16
2.5	Openbaar vervoer	2		17	1		15	35
	Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	613	75	994	2	-	1.132	-
3.1	Economische ontwikkelingen	53						53
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur						3.145	3.145
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	27		23	123		66	244
3.4	Economische promotie	14		25	74		6	120
	Totaal Economie	94	-	48	197	-	72	3.563
4.1	Openbaar basisonderwijs				40			40
4.2	Onderwijshuisvesting	8		96			325	429
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	97		502	933		26	1.558
	Totaal Onderwijs	105	-	598	973	-	351	-
5.1	Sportbeleid en activering	30		102	38		58	228
5.2	Sportaccommodaties			136	717		405	1.257
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	39		6	81		4	129
5.4	Musea			33	159		64	256
5.5	Cultureel erfgoed	69		62	151		80	362
5.6	Media	8			375			383
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	659	117	814	31		126	1.747
	Totaal Sport, cultuur en recreatie	805	117	1.153	1.552	-	736	-
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	520		212	913		6	1.650
6.2	Wijkteams			58	646		60	764
6.3	Inkomensregelingen				3.050			3.050
6.4	Begeleide participatie				1.134			1.134
6.5	Arbeidsparticipatie			104	94			198
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)			500				500
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+			1.902	115			2.017
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-			150	2.448			2.598
6.81	Geëscaleerde zorg 18+			12	3			15
6.82	Geëscaleerde zorg 18-							-
	Totaal Sociaal domein	520	-	2.937	8.402	-	6	60
7.1	Volksgezondheid	38		13	697			748
7.2	Riolering	159	109	270			575	1.307
7.3	Afval	183	111	1.316			49	1.928
7.4	Milieubeheer	200		59	452		21	732
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	98	78	105			113	393
	Totaal Volksgezondheid en milieu	677	298	1.762	1.149	-	758	464
8.1	Ruimtelijke ordening	121		91				213
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)						4.223	4.223
8.3	Wonen en bouwen	630		53	31		77	792
	Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	752	-	145	31	-	77	4.223
	Totaal programma's	7.685	490	9.758	13.805	2.004	3.383	7.073
								44.199

Bedragen x € 1.000,-		Heffingen	Doel-	Reser-	Verreke-	Totale	
Taakveld	Omschrijving	en tarieven	uitkeringen	vingen	ningen	baten	Saldo
0.1	Bestuur				56	56	903
0.2	Burgerzaken	394				394	58
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden					-	25
0.4	Overhead	10			25	35	4.025
0.5	Treasury				889	889	-1.033
0.6	Belastingen	4.660				4.660	-4.355
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		21.652			21.652	-21.652
0.7	Overige baten en lasten				346	346	-289
0.8	Vennootschapsbelasting (VPB)					-	-
0.9	Mutaties reserves					-	-
0.10	Resultaat van de rekening van baten en lasten			163		163	1.841
0.11	Totaal Bestuur en Ondersteuning	5.063	21.652	163	1.316	28.194	-20.477
1.1	Crisisbeheersing en brandweer					-	1.096
1.2	Openbare orde en veiligheid					-	356
	Totaal Veiligheid	-	-	-	-	-	1.452
2.1	Verkeer en vervoer	132			90	222	2.282
2.2	Parkeren	10				10	108
2.3	Recreatieve havens	234				234	-91
2.4	Economische havens en waterwegen					-	16
2.5	Openbaar vervoer	15				15	21
	Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	390	-	-	90	480	2.335
3.1	Economische ontwikkelingen					-	53
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur				3.145	3.145	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	192				192	52
3.4	Economische promotie	52				52	68
	Totaal Economie	244	-	-	3.145	3.390	173
4.1	Openbaar basisonderwijs					-	40
4.2	Onderwijshuisvesting					-	429
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	374				374	1.184
	Totaal Onderwijs	374	-	-	-	374	1.653
5.1	Sportbeleid en activering					-	228
5.2	Sportaccommodaties	199				199	1.058
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	18				18	111
5.3	Musea	72				72	184
5.4	Cultureel erfgoed	10				10	353
5.5	Media					-	383
5.6	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	13			35	48	1.699
5.7	Totaal Sport, cultuur en recreatie	312	-	-	35	347	4.016
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	40				40	1.610
6.2	Wijkteams					-	764
6.3	Inkomensregelingen		2.122			2.122	928
6.4	Begeleide participatie					-	1.134
6.5	Arbeidsparticipatie		40			40	158
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	175				175	325
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+					-	2.017
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-					-	2.598
6.81	Geëscaleerde zorg 18+					-	15
6.82	Geëscaleerde zorg 18-					-	-
	Totaal Sociaal domein	215	2.162	-	-	2.377	9.549
7.1	Volksgezondheid					-	748
7.2	Riolering	1.324				1.324	-16
7.3	Afval	1.804			40	1.844	84
7.4	Milieubeheer					-	732
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	359				359	34
	Totaal Volksgezondheid en milieu	3.487	-	-	40	3.527	1.583
8.1	Ruimtelijke ordening					-	213
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				4.965	4.965	-742
8.3	Wonen en bouwen	554				554	239
	Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	554	-	-	4.965	5.519	-291
	Totaal programma's	10.639	23.814	163	9.591	44.207	-8

4.5 Afkortingenlijst

In deze lijst staan de betekenissen van alle afkortingen, op alfabetische volgorde, die in deze programmabegroting zijn opgenomen. De afkortingen in de tekst bevatten een hyperlink, als daar op gedrukt wordt ziet men deze afkortingen lijst.

Afkortingen

AOW → Algemene ouderdomswet	OGGz → Openbare geestelijke gezondheidszorg
AMvB's → Algemene maatregelen van Bestuur	OV → Openbaar vervoer
APV → Algemene plaatselijke verordening	OZB → Onroerendezaakbelasting
AVG → Algemene Verordening Gegevensbescherming	PGB → Persoonsgebonden budget (salaris)
AVU → Afvalverwijdering Utrecht, gemeenschappelijke regeling	PMD → Plastic verpakkingen, Metaalverpakkingen en Drankenkartons
AWBZ → Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	Rfv → Raad voor de financiële verhoudingen
BBS → Baarn Bunschoten en Soest	ROVA → Afvalinzameling
BBV → Besluit begroting en verantwoording	RUD → Regionale Uitvoeringsdienst
BIZ → Bedrijven investeringszone	RWA → Regionaal Sociaal Werkvoorzieningschap Amersfoort
BLNP → Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten	SAVE → Samen Veilig
BOA → Buitengewoon opsporingsambtenaar	SVn → Stimuleringsfonds volkshuisvesting
CBS → Centraal Bureau voor de Statistiek	SVV → Spakenburgse Vishandel Vereniging
CISO → Chief information security officer	TOP's → Toeristische overstappunten
COELO → Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden	vGRP → Verbreed Gemeentelijke Riolerings Plan
DDJGZ → Digitaal dossier Jeugdgezondheidszorg	VNG → Vereniging Nederlandse Gemeenten
GBLT → Gemeenschappelijk belasting kantoor Lococensus Tricijn	VROM → Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer
GFT → Groente, Fruit en Tuinafval	VRU → Veiligheidsregio Utrecht
GGDrU → Gezondheidsdienst regio Utrecht	VTa → Visual tree assessment (boomonderzoeksmethode)
GVVP → Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan	VVE → Voor- en Vroegschoolse educatie
HRM → Human Resource Management	W&I → Werk en Inkomen
ICT → Informatie en Communicatietechnologie	WABO → Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht
IHP → Integraal Huisvestings Plan	Wet Fido → Wet Financiering decentrale overheden
JGZ → Jeugdgezondheidszorg	Wet WOZ → Wet Waardering Onroerende Zaken
JOBS → Jonge ondernemers Bunschoten Spakenburg	WEW → Waarborgfonds Eigen Woningbezit
KING → Kwaliteits instituut Nederlandse gemeenten	Wmo → Wet Maatschappelijke ondersteuning
MBO → Middelbaar Beroeps Onderwijs	WOB → Wet openbaarheid van bestuur
MDD → Monitor Doelgerichte Digitalisering	Wpg → Wet publieke gezondheid
MJOP → Meerjaren onderhoudsplan	Wro → Wet ruimtelijke ordening
MPG → Meerjaren prognose Grondexploitatie	WSW → Waarborgfonds Sociale Woningbouw
	Wsw → Wet sociale werkvoorzieningen
	ZZP → Zelfstandige zonder personeel

Bezoekadres
Gemeentehuis
Stadsspui 1

Postadres
Postbus 200
3750 GE Bunschoten

Telefoon
033 - 299 14 11

 @gembunschoten

 /gembunschoten

 gemeente
Bunschoten app

Website:
www.bunschoten.nl